Ч. 138 (14.969). Львів, неділя 26. червня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
„ Банку Чеських Леґіон. Праґа „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 СОТ.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Голодівка українських політичних вязнів.

Зачуваємо, що українські політичні вязні у всіх вязницях Польщі ведуть вже від десяти днів голодівку. Спричинили цей крок українських політичних вязнів: заборона писати до батьків по українськи, недоручування листів писаних по українськи, недоручування українських книжок і часописів. Крім того вязні домагаються поправи відношення до них органів тюремної влади.

Загадкові погрози червоного еспанського уряду.

„Таймс" повідомляє: Барсельонський амбасадор у Льондоні, Азкарете запитав офіційно міністра Галіфакса, що є з британським проєктом висилки міжнародньої комісії для прослідження справи налетів еспанських національних літаків на червоні отверті міста. Він заявив, що **коли ті налети не припиняться, барсельонський уряд негайно виконає гострі репресії не лише проти Бурґосу і Саляманки, але і проти місцевостей, відкіля походять летуни, що бомбардують отверті міста.**

Треба догадуватися, що погроза звернена до Італії.

Британські кола вважають, що теперішня ситуація небезпечна, тому необхідно зліквідувати її.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОПОНУЄ ІТАЛІЙСЬКОМУ ЕВАКУАЦІЮ 10.000 ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Як подає льондонський „Стар", британський уряд запропонував італійському, щоб він відкликав з Еспанії 10.000 італійських добровольців; тоді англо-італійський пакт ввійшов би негайно в життя, не зважаючи на те, коли здійснять плян комітету неінтервенції.

МАРШАЛ ҐРАЦІЯНІ НЕ ВИЇЗДИВ ДО ЕСПАНІЇ.

Італійський уряд заперечив у офіційнім комунікаті поголоски, немовби марш. Ґраціяні виїздив на інспекцію до Еспанії. Марш. Ґраціяні взагалі не виїздив з Італії.

Протимосковський терор на Совітській Україні.

В УССР щораз то частіше трапляються акти терору проти представників влади.

В околиці Мелітополя хтось застрілив комуністичного діяча Пломіядія, голову ревізійної комісії колгоспу ім. Сталіна.

В іншому колгоспі селянин, що провадив трактор, переїхав свідомо члена найвищої ради СССР, що згинув під машиною; інші комуністи, що лежали разом з Осокіном, повтікали. Убивника розстріляли.

У деяких колгоспах селяни палять господарські забудування і збіжжа та нищать машини. (АТЕ.)

Німеччина не має ніяких спорів з Францією.

ЗАЯВА МІНІСТРА Р. ГЕСА.

З нагоди окружного „партійного дня" у Кобленц виголосив мін. Гес промову, в якій згадав про німецько-італійську приязнь та заявив, що завдяки нац. соціялістам зникли всі спори на франко-німецькому кордоні.

Німецький нарід домагається лише прав, які належаться 75-міліоновому культурному народові.

ЧИ АВСТРІЙСЬКИХ УРЯДОВЦІВ, ЖОНАТИХ ІЗ ЖИДІВКАМИ, НЕ ЗВІЛЬНЯТЬ ЗІ СЛУЖБИ?

Німецький уряд видав новелю до розпорядку з 31. травня ц. р. про службові умовини австрійських державних урядовців. На основі тої новелі урядовці, жонаті з жидівками або півжидівками можуть залишитися в службі на основі окремого дозволу заступника Гітлера.

Британська воєнна база на Чорному Морі?

Як твердить білгородська „Політіка", б. румунський премієр Татареску веде у Льондоні переговори у справі воєнно-морської бази, яку Англія мала би дістати на румунському побережжі. Цей проєкт обговорено вже в минулому році — тепер приходить час на його здійснення.

У тій саме справі переговорював цього тижня румунський король Карло з турецьким президентом Кемалем Ататюрком

De nobis res agitur.

Львів, 25. червня 1938.

Автор цих рядків говорить формально про своїх товаришів одного звання, про українських адвокатів, фактично про один з дуже важних відтинків нашого національного життя у Польщі, отже в дійсности тут не **de nobis res agitur** — не йде про нас — а справді **nostra res agitur** — йде наша національна справа. Маю на думці нове польське право про устрій адвокатури з 12 травня ц. р. і виданий на його основі розпорядок міністра справедливости з 10. червня ц. р. про замкнення вписів на листу адвокатів і адвокатських аплікантів по кінець 1945 р.

Живемо в часах небувалого розросту польського націоналізму. Не має він сьогодні форми колишньої галицько-польської тромтадратії, яка нікому не шкодила, а сама себе осмішувала. Не є він теж формально і націоналізмом польської народової демократії, чи її радикальних прибудівок, що проповідуючи по всіх усюдах зоольоґію націоналізму, звертав на себе увагу кожного й насторожував його проти нього. Офіціяльний нинішній польський націоналізм, що зродився, ріс і кріпшав у потравневому режімі, а своє ідеольоґічне оформлення знайшов у минулорічній лютневій декляраціï полк. Адама Коца і практичну програму у недавніх тезах нового шефа ОЗН та на сторінках „Газети Польскої" у статтях її шефа віцемаршала Мєдзінського, — проводить в життя з залізною послідовністю і безоглядністю невідкличну суприматію польського елементу над непольськими громадянами. У всьому старається здійснити засаду, що Польща є національною державою з усіми наслідками, що виходять з цієї тези, при чому не кричить, як робили це вшехполяки, а робить їх діло, маючи до свого розпорядження цілий державний апарат. Тим він для нас стократно небезпечніший від гомінкого вшехпольського націоналізму.

Яскравим твором цієї найновішої польської націоналістичної течії є теж і право про устрій адвокатури, закон з наскрізь політичним характером. Давня історична польська шляхта на наших очах у своїх рештках мабуть невідкличнo переходить до польського історичного музею, хоч бодай у деяких ділянках польського національного життя моглаб бути дійсно конструктивним чинником. Надто великих сентиментів до цієї дійсної шляхти у нас нема, але теж і гуртом не можемо її осудити. Слід хочби пригадати, що з її рядів вийшов неодин наш справдішній прихильник, а то й наші історичні постаті, мужі заслужені для нашої давнішої і найновішої навіть історії. Цього ніяк не можна сказати про польську бюрократію, яка у відродженій Польщі перейняла на себе ведення практичної національної політики та веде її цілком безоглядно.

Ч. 138 (14.969). Львів, неділя 26. червня 1938. Oplata pocztowa uiszczona gotówką. Рік LIX.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ ВРАНЦІ.

Редакція й Адміністрація: ЛЬВІВ, РИНОК Ч. 10. II. ПОВ.
Телефон Редакції 246-46
Телефон Адміністрації 229-41
Телефон Друкарні 229-26
Адреса для телегр.: Діло Львів
Конто: П. К. О. Львів 504.060.
" Банку Чеських Лєгов. Прага „Діло".
Рукописів не звертаємо.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:
місячно (з книжкою) . . 5.00 зол.
чвертьрічно . . . . . 15.00 „
піврічно . . . . 30.00 „
річно . . . . 60.00 „
В АМЕРИЦІ 1.50 ДОЛ., У ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ 30 КОР. Ч., У ВСІХ ІН. КРАЯХ 7.50 ЗОЛ. П.
ОДИН ПРИМІРНИК 20 сот.

ВСІ ТОЧНІ ПЕРЕДПЛАТНИКИ ДІСТАЮТЬ ЩОМІСЯЦЯ БЕЗПЛАТНО КНИЖКУ Б-КИ „ДІЛА" В ОБЄМІ 10—15 АРКУШІВ ДРУКУ.

Загадкові погрози червоного еспанського уряду.

„Таймс" повідомляє: Барсельонський амбасадор у Льондоні, Азкарете запитав офіційно міністра Галіфакса, що є з британським проектом висилки міжнародньої комісії для прослідження справи налетів еспанських національних літаків на червоні отверті міста. Він заявив, що **коли ті налети не припиняться, барсельонський уряд негайно виконає гострі репресії не лише проти Бурґосу і Саляманки, але і проти місцевостей, відкіля походять летуни, що бомбардують отверті міста.**

Треба догадуватися, що погроза звернена до Італії.

Британські кола вважають, що теперішня ситуація небезпечна, тому необхідно зліквідувати її.

БРИТІЙСЬКИЙ УРЯД ПРОПОНУЄ ІТАЛІЙСЬКОМУ ЕВАКУАЦІЮ 10.000 ДОБРОВОЛЬЦІВ.

Як подає льондонський „Стар", британський уряд запропонував італійському, щоб він відкликав з Еспанії 10.000 італійських добровольців; тоді англо-італійський пакт ввійшов би негайно в життя, не зважаючи на те, коли здійснять плян комітету неінтервенції.

МАРШАЛ ҐРАЦІЯНІ НЕ ВИЇЗДИВ ДО ЕСПАНІЇ.

Італійський уряд заперечив у офіційнім комунікаті поголоски, немовби марш. Ґраціяні виїздив на інспекцію до Еспанії. Марш. Ґраціяні взагалі не виїздив з Італії.

Протимосковський терор на Совітській Україні.

В УССР щораз то частіше трапляються акти терору проти представників влади.

В околиці Мелітополя хтось застрілив комуністичного діяча Пломіядія, голову ревізійної комісії колгоспу ім. Сталіна.

В іншому колгоспі селянин, що провадив трактор, переїхав свідомо члена найвищої ради СССР, що згинув під машиною; інші комуністи, що лежали разом з Осокіном, повтікали. Убивника розстріляли.

У деяких колгоспах селяни палять господарські забудування і збіжжа та нищать машини. (АТЕ.)

Німеччина не має ніяких спорів з Францією.

ЗАЯВА МІНІСТРА Р. ГЕСА.

З нагоди окружного „партійного дня" у Кобленц виголосив мін. Гес промову, в якій згадав про німецько-італійську приязнь та заявив, що завдяки нац. соціялістам зникли всі спори на франко-німецькому кордоні.

Німецький нарід домагається лише прав, які належаться 75-міліоновому культурному народові.

ЧИ АВСТРІЙСЬКИХ УРЯДОВЦІВ, ЖОНАТИХ ІЗ ЖИДІВКАМИ, НЕ ЗВІЛЬНЯТЬ ЗІ СЛУЖБИ?

Німецький уряд видав новелю до розпорядку з 31. травня ц. р. про службові умовини австрійських державних урядовців. На основі тої новелі урядовці, жонаті з жидівками або півжидівками можуть залишитися в службі на основі окремого дозволу заступника Гітлера.

Британська воєнна база на Чорному Морі?

Як твердить білгородська „Політіка", б. румунський премієр Татареску веде у Льондоні переговори у справі воєнно-морської бази, яку Англія мала би дістати на румунському побережжі. Цей проєкт обговорено вже в минулому році — тепер приходить час на його здійснення.

У тій саме справі переговорював цього тижня румунський король Карло з турецьким президентом Кемалем Ататюрком

De nobis res agitur.

Львів, 25. червня 1938.

Автор цих рядків говорить формально про своїх товаришів одного звання, про українських адвокатів, фактично про один з дуже важних відтинків нашого національного життя у Польщі, отже в дійсности тут не **de nobis res agitur** — не йде про нас — а справді **nostra res agitur** — йде наша національна справа. Маю на думці нове польське право про устрій адвокатури з 12 травня ц. р. і виданий на його основі розпорядок міністра справедливости з 10. червня ц. р. про замкнення вписів на листу адвокатів і адвокатських аплікантів по кінець 1945 р.

Живемо в часах небувалого розросту польського націоналізму. Не має він сьогодні форми колишньої галицько-польської тромтадратії, яка нікому не шкодила, а сама себе осмішувала. Не є він теж формально і націоналізмом польської народової демократії, чи її радикальних прибудівок, що проповідуючи по всіх усюдах зоольогію націоналізму, звертав на себе увагу кожного й насторожував його проти нього. Офіціяльний нинішній польський націоналізм, що зродився, ріс і кріпшав у потравневому режимі, а своє ідеольогічне оформлення знайшов у минулорічній лютневій декляраціі полк. Адама Коца і практичну програму у недавніх тезах нового шефа ОЗН та на сторінках „Газети Польскої" у статтях її шефа віцемаршала Медзінського, — проводить в життя з залізною послідовністю і безоглядністю невідкличну суприматію польського елементу над непольськими громадянами. У всьому старається здійснити засаду, що Польща є національною державою з усіми наслідками, що виходять з цієї тези, при чому не кричить, як робили це вшехполяки, а робить їх діло, маючи до свого розпорядження цілий державний апарат. Тим він для нас стократно небезпечніший від гомінкого вшехпольського націоналізму.

Яскравим твором цієї найновішої польської націоналістичної течії є теж і право про устрій адвокатури, закон з наскрізь політичним характером. Давня історична польська шляхта на наших очах у своїх рештках мабуть невідклично переходить до польського історичного музею, хоч бодай у деяких ділянках польського національного життя моглаб бути дійсно конструктивним чинником. Надто великих сентиментів до цієї дійсної шляхти у нас нема, але теж і гуртом не можемо її осудити. Слід хочби пригадати, що з її рядів вийшов неодин наш справдішній прихильник, а то й наші історичні постаті, мужі заслужені для нашої давнішої і найновішої навіть історії. Цього ніяк не можна сказати про польську бюрократію, яка у відродженій Польщі перейняла на себе ведення практичної національної політики та веде її цілком безоглядно.

Про подрібні постанови нового польського закону про устрій адвокатури нема ніякої потреби тут говорити. Про це писалось нераз і на сторінках „Діла" і правничого журналу „Життя і Право", а зрештою воно торкається передовсім самих безпосередньо інтересованих адвокатів і адвокатських аплікантів. Радше треба згадати про мотиви, чому такий закон появився.

Мотиви, подані до законопроєкту про устрій адвокатури, як також і ті, що їх подала польська преса, є ніби бажання піднести морально і матеріяльно адвокатський стан. Перше вимагає далеко йдучої особистої чистки, тому слід обмежити професійну самоуправу і дати широкі повновласти державному чинникові, — міністрові справедливости — в регуляції персонального складу адвокатури і її установ. Лихе матеріяльне положення адвокатури, особливо на території деяких апеляційних судів (Львів і Краків) має свою причину на думку реформаторів не лише у загальній економічній скруті, але передовсім у небувалому перенаселенні адвокатури. Виходом з цього скрутного положення може бути тільки обмеження, а то й часове замкнення доступу до адвокатського звання.

Дійсні мотиви є цілком інші, з чим і не криється та і не крилася польська „народова" преса. Адвокатура у Польщі, за винятком кількох західних воєвідств, у своїй більшости має непольський національний склад, здебільша жидівський (у Варшаві і Кракові більше як половину). Зокрема у Східній Галичині — отже на терені найбільше загостреної національної і віроісповідної боротьби, — адвокатура є не тільки дуже численна (а тим самим і спавперизована), але що більше, 73% творять між нею жиди, а 17.5% українці, так, що число польських адвокатів не сягає тут навіть десять відсотків.

Отже йде про польське знаціоналізування адвокатури, щоб з національного боку достроїти її в цілости до кермуючого бюрократичного апарату. На це вказують недвозначно і самі приписи нового закону з 12 травня ц. р. і згаданого міністерського розпорядку з 10 червня ц. р. про замкнення лист адвокатів і адвокатських аплікантів по кінець 1945 р. У тому часі не можуть стати адвокатами такі дотеперішні адвокатські апліканти, що мають усі законні вимоги (час практики, адвокатський іспит і моральний стаж), зате без перепони мусять бути вписані особи зі судейської і прокураторської служби та з цілої низки інших державних урядів, що ні одної днини у свому життї не працювали в адвокатській канцелярії і цілком необізнані з тим незвичайно складним фахом.

Перед кількома тисячами адвокатських аплікантів на кілька довгих літ замкнули доступ до адвокатури. Широко відчинили до неї двері ріжним державним урядовцям — сьогодні майже виключно полякам, — найчастіше з доброю емеритурою. Завданням їх не буде піднести адвокатуру фахово, бож цього фаху вони з практики і не знають, але спольщити істнуючу адвокатуру і вчасом виперти з неї небажаних інородців.

У тотальних державах і півтотальних (така є Польща) роля адвокатів значно обмежена і вони не втішаються ласкою урядових кол, бо зі самої внутрішньої природи адвокатура була завжди за демократією. Зате роля адвокатів у новочасних демократичних державах як Злучені Держави Північної Америки, Англія, Франція, перед фашистівською ерою Італія, не кажучи про менші західно-европейські держави, була всюди дуже помітна і передова, особливо на політичному полі поруч публіцистів і професорів високих шкіл. Ще більше треба це сказати про недержавні народи. У передвоєнних часах у класичній державі ріжнородних національностей — в Австро-Угорщині — у чехів, поляків, південних славян, згодом чи не найбільше в українців, адвокати стояли на чолі емансипаційного політичного руху. Віддавали вони йому свій хист і знання, не кажучи вже про те, що як фахівці оборонці в політичних карних процесах мали теж видатну політичну ролю як оборонці політичних ідей і змагань.

Роля української адвокатури в Галичині знана кожному з життя. Ніодин фах не має стільки заслуг у конструктивній національній праці майже у кожній ділянці, кілько мають їх українські адвокати. Про повоєнні часи можна сказати ще більше, як про передвоєнні, хоч самі адвокати опинилися у незавидному матеріяльному положенні. Національні заслуги української палестри унаглядюють хоч до деякої міри сторінки „Життя і Права", а ще більше сторінки Ювилейного Альманаху СУА, що вийшов перед кількома роками з нагоди десятиліття істнування Союзу Українських Адвокатів. Зрештою наші поодинокі центральні установи у Львові і установи в краю та наша преса є свідками праці української адвокатури. І тут саме треба шукати одного з мотивів того правного оформлення, що недавно у Польщі знайшло свій відомий вислів.

Про саме звання адвоката і про мистецтво правної оборони, про ролю адвоката в житті приватної людини, що шукає свого права і слушности, чи яка знайшлася в колізії з правом і потребує оборони, істнує обширна література, з якої одним зі справді мистецьких творів є книжка представника французької палестри і бувшого декана палати адвокатів у Парижі, що вийшла цього року в Кракові у польському перекладі п. н. „Про місію адвокатури і про оборонне мистецтво". З її сторінок бачимо, що тільки адвокати вміють людину направду розуміти, вміють вчутися в гармонію її душі, її біль і жаль та справді відчути її потреби. Попри духовника сповідника і лікаря адвокат стоїть найближче і таки найближче до поодинокої людини, що розкриває перед ним свою душу. І тому правдивими адвокатами не можуть бути ніякі урядовці, які привикли до канцелярської формалістики і сухої писанини, яких уводить тепер в адвокатуру нове польське право.

Українська адвокатура в Польщі чисельно представляється дуже поважно цифрою 513, з чого 353 є членами СУА (кінець 1937 р.) та коло 300 адвокатських аплікантів, з яких 180 було надзвичайними членами СУА, — себто разом цифрою коло 800. Як сказано, більшість наших адвокатів веде злиденне животіння, а вже розпучливе положення наших адвокатських аплікантів. Як виходить з реферату на цю тему м-ра Маріяна Дзьоби, виголошеного на першому конгресі адвокатських аплікантів у Львові 20 лютого ц. р., більшість українських аплікантів працює безплатно, багато з платнею 30 до 50 зол. у місяць, а щасливцями є ті, що заробляють до 100 зол. місячно.

De nobis res agitur — йде річ про істнування і можливість розвою того звання, що у тяжких хвилинах теперішних часів свому народові дає працю, душу і розум, а загрожене вище згаданими обставинами. Національним обовязком нашого громадянства є допомогти відвернути ті обставини піддержкою своєї палестри!

Д-р Степан Баран.

Ідилія братерської любови двох народів.

Одна з найактуальніших теперішних тем у СССР це — ніжні звязки глибокої любови совітської України до братерського російського народу, до Москви, до його вожда.

Росія шле привіт радянській Україні,
Москві радянський Київ шле привіт!...
Братів на світі не було дружніших,
Ніжніш сестер на світі не бувало!

„З якою радістю апльодували трудящі Москви, керівники партії й уряду великий Сталін співцям і танцюристам української опери, запрошеної до Москви на гастролі (і навіть „контрреволюційному" Тарасові Бульбі!)".

„Твори українських композиторів, українські народні пісні і танки міцно увійшли до репертуару московських артистів. Артистка Барсова виконує твори Лисенка і Леонтовича, українського гопака з величним успіхом виконують танцюристи червонопрапорного ансамблю червоноармійської пісні і танцю".

Цими цитатами Москва хоче довести любов до неї совітської України та її народу, довести в такий спосіб, що раз совітська Москва ніжно любить Україну, то й Україна також любить Москву.

Вперше така любов Москви чи Петербургу до України не є щось нове, спеціяльно совітське. Досить пригадати, як цар Олександер III захоплювався грою Заньковецької та Садовського в „Москалю - чарівнику", як Суворін у свому „Новому Времени" вихвалював українських артистів, надаючи Заньковецькій титул „хохлацької Дузе".

Знаменита російська співачка Лавровська завжди в „Севільському цирулику" співала на біс „Ой не щебечи, соловейку", гопак завжди вабив російських танцюристів, чи була за часів царату хоч одна військова орхестра в Росії, яка не малаб у свому репертуарі „попурі з малоросійських пісень"?!

І чи все це свідчило також про взаємну любов українців?!

Але чому, наприклад, Совітська Україна, її трудящі так прагнуть бачити в своїй Верховній Раді першим депутатом улюбленого „товариша Сталіна?!"

Це може пояснити така компетентна особа, як завідувач відділу друку і видавництв центральнього комітету всесоюзної комуністичної партії Маленков.

Високий партійний достойник каже, що УССР цеж найбагатіша квітуча республіка СССР, що вугілля вона дає більше ніж Франція і Польща разом, чавуну більше ніж Англія, Франція і Польща разом, залізної руди більше ніж Німеччина, Англія та Швеція разом. Українські колгоспники, маючи у своїх руках землі, що належали раніш російським і польським поміщикам, не пустять уже на свою [illegible] лю ріжних хижаків. Квітне невідемна від СССР Совітська Україна. Ось чому вона прагне бачити улюбленого „товариша Сталіна" як свого першого депутата в Верховній Раді.

Правду треба сказати висновок не зовсім льогічний. Здається, що своїми народними багатствами Совітська Україна не є зобовязана „товаришові Сталінові". Про відношення до ріжних хижаків українських колгоспників можна краще булоб мовчати, а що до „невідемности" це не дуже то переконливий аргумент. Скільки ж то часу перебувала Україна у складі [illegible] ної неподільної теж з обожуваним монархом на чолі, а чим воно скінчилось?!

А крім того може повстати здивування, чому про це говорить Маленков, чи не краще булоб дати з цього приводу слово комусь з тих „трудящих" совітської України. Здається [illegible] ристовує тут Маленков своє прізвище, в якому ж є ніби щось українського, отже дає йому право виступати від імени УССР.

Проте є й інші заяви.

Ось, наприклад, капітан державної безпеки, начальник харківського відділу народнього комісаріяту внутрішніх справ Кобозев (о, цей добродій вже знається на цьому!), категорично свідчить, що український нарід не тільки дуже любить свого старшого брата - російський нарід, але і „славних наркомвнуделъцев" з Москви.

І це й ілюструвати можна українською цитатою:

І любить нарід, і шанує
Зелений чекістський кашкет.

Правда, це вірші російського поета, якого звуть Яків Городской, а їх тільки [illegible] українське.

Про подрібні постанови нового польського закону про устрій адвокатури нема ніякої потреби тут говорити. Про це писалося нераз і на сторінках „Діла" і правничого журналу „Життя і Право", а зрештою воно торкається передовсім самих безпосередньо інтересованих адвокатів і адвокатських аплікантів. Радше треба згадати про мотиви, чому такий закон появився.

Мотиви, подані до законопроєкту про устрій адвокатури, як також і ті, що їх подала польська преса, є ніби бажання піднести морально і матеріяльно адвокатський стан. Перше вимагає далеко йдучої особистої чистки, тому слід обмежити професійну самоуправу і дати широкі повновласти державному чинникові, — міністрові справедливости — в регуляції персонального складу адвокатури і її установ. Лихе матеріяльне положення адвокатури, особливо на території деяких апеляційних судів (Львів і Краків) має свою причину на думку реформаторів не лише у загальній економічній скруті, але передовсім у небувалому перенаселенні адвокатури. Виходом з цього скрутного положення може бути тільки обмеження, а то й часове замкнення доступу до адвокатського звання.

Дійсні мотиви є цілком інші, з чим і не криється та і не крилася польська „народова" преса. Адвокатура у Польщі, за винятком кількох західних воєвідств, у своїй більшости має непольський національний склад, здебільша жидівський (у Варшаві і Кракові більше як половину). Зокрема у Східній Галичині — отже на терені найбільше загостреної національної і віроісповідної боротьби, — адвокатура є не тільки дуже численна (а тим самим і спавперизована), але що більше, 73% творять між нею жиди, а 17.5% українці, так, що число польських адвокатів не сягає тут навіть десять відсотків.

Отже йде про польське знаціоналізування адвокатури, щоб з національного боку достроїти її в цілости до кермуючого бюрократичного апарату. На це вказують недвозначно і самі приписи нового закону з 12 травня ц. р. і згаданого міністерського розпорядку з 10 червня ц. р. про замкнення лист адвокатів і адвокатських аплікантів по кінець 1945 р. У тому часі не можуть стати адвокатами такі дотеперішні адвокатські апліканти, що мають усі законні вимоги (час практики, адвокатський іспит і моральний стаж), зате без перепони мусять бути вписані особи зі судейської і прокураторської служби та з цілої низки інших державних урядів, що ні одної днини у свому житті не працювали в адвокатській канцелярії і цілком необізнані з тим незвичайно складним фахом.

Перед кількома тисячами адвокатських аплікантів на кілька довгих літ замкнули доступ до адвокатури. Широко відчинили до неї двері ріжним державним урядовцям — сьогодні майже виключно полякам, — найчастіше з доброю емеритурою. Завданням їх не буде піднести адвокатуру фахово, бож цього фаху вони з практики і не знають, але спольщити істнуючу адвокатуру і згодом виперти з неї небажаних інородців.

У тотальних державах і півтотальних (така є Польща) роля адвокатів значно обмежена і вони не втішаються ласкою урядових кол, боції самої внутрішньої природи адвокатура була завжди за демократією. Зате роля адвокатів у новочасних демократичних державах як Злучені Держави Північної Америки, Англія, Франція, перед фашистівською ерою Італія, не кажучи про менші західно-европейські держави, була всюди дуже помітна і передова, особливо на політичному полі поруч публіцистів і професорів високих шкіл. Ще більше треба це сказати про недержавні народи. У передвоєнних часах у класичній державі ріжнородних національностей — в Австро-Угорщині — у чехів, поляків, південних славян, згодом чи не найбільше в українців, адвокати стояли на чолі емансипаційного політичного руху. Віддавали вони йому свій хист і знання, не кажучи вже про те, що як фахівці оборонці в політичних карних процесах мали теж видатну політичну ролю як оборонці політичних ідей і змагань.

Роля української адвокатури в Галичині знана кожному з життя. Ніодин фах не має стільки заслуг у конструктивній національній праці майже у кожній ділянці, кільки мають їх українські адвокати. Про повоєнні часи можна сказати ще більше, як про передвоєнні, хоч самі адвокати опинилися у незавидному матеріяльному положенні. Національні заслуги української палестри унагляднюють хоч до деякої міри сторінки „Життя і Права", а ще більше сторінки Ювилейного Альманаху СУА, що вийшов перед кількома роками з нагоди десятиліття існування Союзу Українських Адвокатів. Зрештою наші поодинокі центральні установи у Львові і установи в краю та наша преса є свідками праці української адвокатури. І тут саме треба шукати одного з мотивів того правного оформлення, що недавно у Польщі знайшло свій відомий вислів.

Про саме звання адвоката і про мистецтво правної оборони, про ролю адвоката в житті приватної людини, що шукає свого права і слушности, чи яка знайшлася в колізії з правом і потребує оборони, існує обширна література, з якої одним зі справді мистецьких творів є книжка представника французької палестри і бувшого декана палати адвокатів у Парижі, що вийшла цього року в Кракові у польському перекладі п. н. „Про місію адвокатури і про оборонне мистецтво". З її сторінок бачимо, що тільки адвокати вміють людину направду розуміти, вміють вчутися в гармонію її душі, її біль і жаль та справді відчути її потреби. Попри духовника сповідника і лікаря адвокат стоїть найближче і таки найближче до поодинокої людини, що розкриває перед ним свою душу. І тому правдивими адвокатами не можуть бути ніякі урядовці, які привикли до канцелярської формалістики і сухої писанини, яких уводить тепер в адвокатуру нове польське право.

Українська адвокатура в Польщі чисельно представляється дуже поважно цифрою 513, з чого 353 є членами СУА (кінець 1937 р.) та коло 300 адвокатських аплікантів, з яких 180 було надзвичайними членами СУА, — себто разом цифрою коло 800. Як сказано, більшість наших адвокатів веде злиденне животіння, а вже розпучливе положення наших адвокатських аплікантів. Як виходить з реферату на цю тему м-ра Маріяна Дзьоби, виголошеного на першому конгресі адвокатських аплікантів у Львові 20 лютого ц. р., більшість українських аплікантів працює безплатно, багато з платнею 30 до 50 зол. у місяць, а щасливцями є ті, що заробляють до 100 зол. місячно.

De nobis res agitur — йде річ про істнування і можливість розвою того звання, що у тяжких хвилинах теперішніх часів свому народові дає працю, душу і розум, а загрожене вище згаданими обставинами. Національним обовязком нашого громадянства є допомогти відвернути ті обставини піддержкою своєї палестри!

Д-р Степан Баран.

Ідилія братерської любови двох народів.

Одна з найактуальніших теперішніх тем у СССР це — ніжні звязки глибокої любови совітської України до братерського російського народу, до Москви, до його вождя.

Росія шле привіт радянській Україні,
Москві радянський Київ шле привіт!...
Братів на світі не було дружніших,
Ніжніш сестер на світі не бувало!

„З якою радістю апльодували трудящі Москви, керівники партії й уряду великий Сталін співцям і танцюристам української опери, запрошеної до Москви на гастролі (і навіть „контрреволюційному" Тарасові Бульбі!)".

„Твори українських композиторів, українські народні пісні і танки міцно увійшли до репертуару московських артистів. Артистка Барсова виконує твори Лисенка і Леонтовича, українського гопака з величним успіхом виконують танцюристи червонопрапорного ансамблю червоноармійської пісні і танцю".

Цими цитатами Москва хоче довести любов до неї совітської України та й її народу, довести в такий спосіб, що раз совітська Москва ніжно любить Україну, то й Україна також любить Москву.

Вперше така любов Москви чи Петербургу до України не є щось нове, спеціяльно совітське. Досить пригадати, як цар Олександер III захоплювався грою Заньковецької та Садовського в „Москалю - чарівнику", як Суворін у свому „Новому Времени" вихвалював українських артистів, надаючи Заньковецькій титул „хохлацької Дузе".

Знаменита російська співачка Лавровська завжди в „Севільському цирулику" співала на біс „Ой не щебечи, соловейку", гопак завжди вабив російських танцюристів, чи була за часів царату хоч одна військова оркестра в Росії, яка не малаб у свому репертуарі „попурі з малоросійських пісень"?!

І чи все це свідчило також про взаємну любов українців?!

Але чому, наприклад, Совітська Україна, її трудящі так прагнуть бачити в своїй Верховній Раді першим депутатом улюбленого „товариша Сталіна?!"

Це може пояснити така компетентна особа, як завідувач відділу друку і видавництв центральнього комітету всесоюзної комуністичної партії Маленков.

Високий партійний достойник каже, що УССР цеж найбагатіша квітуча республіка СССР, що вугілля вона дає більше ніж ... ція і Польща разом, чавуну більше ніж Англія, Франція і Польща разом, залізної руди більше ніж Німеччина, Англія та Швеція разом. Українські колгоспники, маючи у своїх руках землі, що належали раніш російським і польським поміщикам, не пустять уже на свою землю ріжних хижаків. Квітне невідємна від СССР Совітська Україна. Ось чому вона прагне бачити улюбленого „товариша Сталіна" як свого першого депутата в Верховній Раді.

Правду треба сказати висновок не зовсім льогічний. Здається, що своїми народними багатствами Совітська Україна не є зобовязана „товаришові Сталінові". Про відношення ... ріжних хижаків українських колгоспників ... краще булоб мовчати, а що до „невідємности" ... це не дуже то переконливий аргумент. ... ки ж то часу перебувала Україна у складі ... ної неподільної теж з обожуваним монархом на чолі, а чим воно скінчилось?!

А крім того може повстати здивування, ... му про це говорить Маленков, чи не краще ... лоб дати з цього приводу слово комусь з ... „трудящих" совітської України. Здається ... ристовує тут Маленков своє прізвище, ... му ж є ніби щось українського, отже дає ... право виступати від імени УССР.

Проте є й інші заяви.

Ось, наприклад, капітан державної безпеки, начальник харківського відділу народнього комісаріяту внутрішніх справ Кобозев (... знається на цьому!), категорично ... добродій вже знається на цьому!), ... но свідчить, що український нарід не тільки ... же любить свого старшого брата - російський нарід, але і „славних наркомвнуделців" з Москви.

І це й ілюструвати можна українською ... татою!

І любить нарід, і шанує
Зелений чекістський кашкет.

Правда, це вірші російського поета, ... звуть Яків Городской, а їх тільки ... українське.

Але чи не найбільше пояснень в цій галузі дає такий „українець", як „товариш Нікіта Сергеєвіч Хрущов". Недаремно за останніх часів він ходить уже в українській вишитій сорочці, недаремне зве себе „шахтарем з Донбасу". Він малює, справді, жахливу картину, як „вороги народу" робили все, щоб відірвати український нарід від братерського російського, а треба знати, що ці народи по суті подібні до сіямських близнят, отже які це муки для них оці спроби розірвати їх!!

І ось від імени українського народу Хрущов запевнює Сталіна і в його особі ввесь російський нарід, що українці ніколи не забудуть допомоги російського народу підчас визвольної боротьби українського, не забудуть, що тільки завдяки російському народові українці живуть тепер вільно.

Здавалосяб, що як льогічний висновок з цього повиннаб істнувати в українського народу теж любов до російської мови. Але Хрущов звертається таки зараз до українського народу і каже, що українці відтепер мусять вивчати українську мову, тому, що „російські робітники, в першу чергу робітники Пітера, робітники Москви, піднесли прапор повстання".

Відчуваючи, що це бренить не дуже переконливо Хрущов додає до цього ніби переконливіше твердження.

„Большевики вивчали німецьку мову для того, щоб в оригіналі вивчати вчення Маркса („Контрреволюційно" дозволяємо собі мати сумнів, чи знає німецьку мову не тільки промовець Хрущов, але навіть сам „вожд"!). Вчення Маркса-Енгельса німецькою мовою розвинуло вчення Леніна-Сталіна російською мовою. Тому украінці вивчатимуть російську мову для того, щоб вивчити ленінізм, сталанізм".

Виходить ніби все лихо на Україні було до цього часу тому, що вивчали вчення Леніна-Сталіна українською мовою, мовою другорядною, в усякому разі не відповідною передати всі відтінки цієї високої теорії, хоч перекладають ці російські трактати цілою масою на українську мову.

„Буржуазні націоналісти, що пробралися на ріжні ділянки культурного фронту, чудово розуміли силу впливу російської мови, російської культури, впливу вчення Леніна-Сталіна на українських робітників і селян, на український нарід От чому вони витравлювали з шкіл російську мову" продовжує жахатися Хрущов, що так близько приймає до серця інтереси українського народу та його любов до російської мови.

І закінчує оптимістично - урочисто:

„Украніський нарід, кровними узами зв'язаний з великим російським народом, буде разом з ним боротися під прапором Леніна - Сталіна до повної перемоги комунізму"... „Сила українського народу в тісному єднанні з великим російським народом. І ми (цікаво хто саме це ми? аджеж не українці!) всіма способами зміцнюватимемо це єднання".

Отже ніби так: люби нас, росіян, український народе, а якщо ні, то вжиємо „всіх засобів" до цього. Ти вже знаєш, як вони виглядають. Кажуть, що істнує такий спосіб лікування, хорий мусить увесь час повторювати собі: „Я вже здоровий, я вже здоровий" і він справді одужає.

Большевики ввесь час повторюють: „український нарід нас любить", але цього мало, вони ввесь час торочать і українському народові: „ти нас любиш, ти нас любиш".

Це єдиний спосіб прищепити цю любов невдячному українському народові. А на цій любові будується все майбутнє.

Тепер, коли „вжито всіх засобів" супроти всього старшого покоління українців, майже супроти всіх більш-менш видатних українських одиниць Москва ставить ставку на сіру масу, на сіру людину, але просякнуту любовою до „вожда", до Москви, до російського народу. Величезну більшість кандидатів до Верховної Ради УССР і складають ці сірі люди. Отже „вожд" і нарід без „посередників".

Але не зле булоб пригадати одну таку спробу. Підчас виборів до II-ої державної думи теж гадали були спертися виключно на сіру масу українського селянства, яке наверх ніби-то обожувало „батюшку-царя", але ця сіра маса, діставшись до палат державної думи, перетворилася на найреволюційнішу. **Гл. Л.**

—o—

БОЛЬШЕВИКИ ПРИТРИМАЛИ НА АМУРІ КОРАБЕЛЬ З КОРЕАСЬКИМИ ДИВЕРСАНТАМИ.

ТАСС повідомляє: 8. ц. м. совітська кордонна сторожа притримала на Амурі манджурський корабель з 29-ма кореанцями і китайцями, з яких деякі вже були висіли на совітський беріг; вони мали японську зброю та фотографічний апарат.

Підчас переслухання вони призналися, що їх зорганізував директор японської копальні золота і вислав на совітську територію, щоб вони переводили там диверсійні акти.

—o—

Зміна уряду в Египті.

Египетський премієр Могамед Паша подався до димісії. Король Фарук поручив йому утворити новий уряд національного обєднання

СКЛАД НОВОГО КАБІНЕТУ.

Як подає Райтер, до нового уряду ввійшли здебільша члени попереднього, крім того 5-ох саадистів, що колись належали до партії — Вафд.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 12.

3

ОЛЕНА ЦЕГЕЛЬСЬКА.

Дірка в обшивці.

(Докінчення).

Старенька пані показала ще своїй гості дві маленькі кімнатки і ліжко, де звичайно спить її син — просте собі залізне ліжко зі соломяним сінником і маленькою подушкою, покрите коцом. „На цім ліжку — сказала — він усе найвигідніше відпочиває".

— Ну, а щож ти, дорогенька? — Ах, я лише про власні свої справи говорю, розкажи мені дещо про себе! Шкода, що ти не прийшла якої півгодини скоріше, булаб Миколу застала дома. — Ти може також думаєш про фільму?

— Може. Покищо студіюю музику і клясичний танок.

— Не дивуйся мені, не думай, що я так з цікавости випитую. Я хоч немолода, а також цікавлюся фільмою. Часто відвідую сина і знаю багато артистів. Нераз асистую при накручуванні нових фільм. Часто навіть даю йому деякі ради. Щодо артисток, які до даної фільми, до даної ролі надавались би, то я майже ніколи не помиляюся. Якось воно так складається, що на котру вкажу, як на талановиту, то та вибється на перше місце.

По хвилині надуми: — А ти? Ага! Клясичний танок. Ану скинь нагортку, я пригляјнуся твоїй будові!

Пані Зоня почервоніла збентежена і вже була лиха на себе, що замість відійти зараз, вдалася в таку довгу розмову. Але старша пані мала в собі якусь таємну, притяжну силу. Не можна було їй опертися. І вона сама і ціла обстанова вбогого мешкання якось так добре, заспокійливо ділала на розплакану душу і роздратовані нерви. Послухала. Старша пані поставила її перед собою, зморщила брови. Оглядала докладно лице, шию, бедра, веліла перехилятися на боки, витягати руку, виступати одною ногою наперед.

— Як не можна краще — муркотіла до себе. — Яка природна принада, яка грація, які мягкі рухи! Краще не можна. Надається, як ніодна інша!

— Так, моя дитинко, прийди завтра зранку, як мій син буде дома або лиши свою адресу, він тебе відвідає. Ти дуже надаєшся до стариних фільм.

Пані Зоня повеселішала. Вже прощалася зі старшою панею, яка на хвилинку взяла її за руку і заглянула в очі.

— А чи не думала ти ніколи виходити заміж?

— Чому пані про це питають? Чи це таке важне?

— Я думаю, що це для тебе, специяльно для тебе важне. Знаєш, прийшло мені на думку, що тебе таки шкода на фільмову артистку. Ти нею і так не зможеш довго бути.

— Чому? чому пані?

— Лише так довго, доки не залюбишся. Знаєш, в тобі властиво є більше жінки, ніж артистки. Твоя будова: диви на свої округлі, майже опукі бедра, що разом з лінією колін мають форму дозрілого овочу груші — на рамена, так ідеально заокруглені і так гармонійно, граціозно опущені вділ. З тебе булаб ідеальна жінка і мати. Так, я радилаб тобі вийти заміж. Бути матірю, вір мені, часом буває більшим щастям, ніж бути артисткою. Мені можеш повірити, бо я замолоду виступала в театрі.

Пані Зоня була зворушена. Від тих слів зазнала чогось такого, якби її нагло осяло якесь світло, начеб отворилися їй очі на якусь передчувану а незаприміченy правду. Пригадалася їй глава зі святого Письма, коли то Марія приходить у відвідини до Єлисавети, а та відгадує її тайну і благословить. Слова старшої пані спливли на її душу бальсамом, як яка таємна, „благая вістка". Нагло усе наче вияснилося: її нинішне роздразнення, плач без причини і гнів на чоловіка — усе те мало свою таємну, глибоку причину.

І несподівано виринула постанова: Ні, вже більше не буде запобігати, щоб задержати ту вимріяну, ідеально струнку лінію!

Майже з острахом подумала про свій дім, який могла втратити, щоб йти десь у світ на непевне, на невідоме.

Так, рішуче більше було в ній жінки, ніж артистки.

* * *

Пан Кмитенко цілий день терпів муки і робив собі докори, що спричинив гнів дорогої дружини і так схвилював її. В душі постановляв собі, що як тільки прийде до дому, возьме ті кляті сорочки на оберемок і викине на чотири вітри або подарує якомусь бідному. А сам буде ходити так, як цього бажає собі жінка — в модних, колірових сорочках.

— Про мене — подумав — можу ходити навіть у кропивянім мішку, коли це їй подобається!

Так роздумуючи, з легким острахом наближався до хати. Перед самими дверима спинився — забракло йому сміливости, хоч на відвагу випив по дорозі дві чарки коньку.

Рішив не йти фронтовими сходами — тай пішов на кухонні. В кухні можна скорше вичути який настрій панує в хаті. Ануж пані лежить в ліжку хвора, ануж усе поперевертане догори коренем, ануж жінка виїхала, а служба

Але чи не найбільше пояснень в цій галузі дає такий „українець", як „товариш Нікіта Сергеєвіч Хрущов". Недаремно за останніх часів він ходить уже в українській вишитій сорочці, недаремне зве себе „шахтарем з Донбасу". Він малює, справді, жахливу картину, як „вороги народу" робили все, щоб відірвати український нарід від братерського російського, а треба знати, що ці народи по суті подібні до сіямських близнят, отже які це муки для них оці спроби розірвати їх!!

І ось від імени українського народу Хрущов запевнює Сталіна і в його особі ввесь російський нарід, що українці ніколи не забудуть допомоги російського народу підчас визвольної боротьби українського, не забудуть, що тільки завдяки російському народові українці живуть тепер вільно.

Здавалосяб, що як льогічний висновок з цього повиннаб істнувати в українського народу теж любов до російської мови. Але Хрущов звертається таки зараз до українського народу і каже, що українці відтепер мусять вивчати українську мову, тому, що „російські робітники, в першу чергу робітники Пітера, робітники Москви, піднесли прапор повстання".

Відчуваючи, що це бренить не дуже переконливо Хрущов додає до цього ніби переконливіше твердження.

„Большевики вивчали німецьку мову для того, щоб в оригіналі вивчати вчення Маркса („Контрреволюційно" дозволяємо собі мати сумнів, чи знає німецьку мову не тільки промовець Хрущов, але навіть сам „вожд"!). Вчення Маркса-Енгельса німецькою мовою розвинуло вчення Леніна-Сталіна російською мовою. Тому українці вивчатимуть російську мову для того, щоб вивчити ленінізм, сталанізм".

Виходить ніби все лихо на Україні було до цього часу тому, що вивчали вчення Леніна-Сталіна українською мовою, мовою другорядною, в усякому разі не відповідною передати всі відтінки цієї високої теорії, хоч перекладають ці російські трактати цілою масою на українську мову.

„Буржуазні націоналісти, що пробралися на різні ділянки культурного фронту, чудово розуміли силу впливу російської мови, російської культури, впливу вчення Леніна-Сталіна на українських робітників і селян, на український нарід От чому вони витравлювали з шкіл російську мову" продовжує жахатися Хрущов, що так близько приймає до серця інтереси українського народу та його любов до російської мови.

І закінчує оптимістично - урочисто:

„Українській нарід, кровними узами зав'язаний з великим російським народом, буде разом з ним боротися під прапором Леніна - Сталіна до повної перемоги комунізму"... „Сила українського народу в тісному єднанні з великим російським народом. І ми (цікаво хто саме це ми? аджеж не українці!) всіма способами зміцнюватимемо це єднання".

Отже ніби так: люби нас, росіян, український народе, а якщо ні, то вжиємо „всіх засобів" до цього. Ти вже знаєш, як вони виглядають. Кажуть, що істнує такий спосіб лікування, хорий мусить увесь час повторювати собі: „Я вже здоровий, я вже здоровий" і він справді одужає.

Большевики ввесь час повторюють: „український нарід нас любить", але цього мало, вони ввесь час торочать і українському народові: „ти нас любиш, ти нас любиш".

Це єдиний спосіб прищепити цю любов невдячному українському народові. А на цій любові будується все майбутнє.

Тепер, коли „вжито всіх засобів" супроти всього старшого покоління українців, майже супроти всіх більш-менш видатних українських одиниць Москва ставить ставку на сіру масу, на сіру людину, але просякнуту любовю до „вожда", до Москви, до російського народу. Величезну більшість кандидатів до Верховної Ради УССР і складають ці сірі люди. Отже „вожд" і нарід, без „посередників".

Але не зле було б пригадати одну таку спробу. Підчас виборів до ІІ-ої державної думи теж гадали були спертися виключно на сіру масу українського селянства, яке назверх ніби-то обожувало „батюшку-царя", але ця сіра маса, діставшись до палат державної думи, перетворилася на найреволюційнішу. **Гл. Л.**

—o—

БОЛЬШЕВИКИ ПРИТРИМАЛИ НА АМУРІ КОРАБЕЛЬ З КОРЕАСЬКИМИ ДИВЕРСАНТАМИ.

ТАСС повідомляє: 8. ц. м. совітська кордонна сторожа притримала на Амурі манджурський корабель з 29-ма кореанцями і китайцями, з яких деякі вже були висіли на совітський беріг; вони мали японську зброю та фотографічний апарат.

Підчас переслухання вони признались, що їх зорганізував директор японської копальні золота і вислав на совітську територію, щоб вони переводили там диверсійні акти.

—o—

Зміна уряду в Єгипті.

Єгипетський премієр Могамед Паша подався до димісії. Король Фарук поручив йому утворити новий уряд національного обєднання.

СКЛАД НОВОГО КАБІНЕТУ.

Як подає Райтер, до нового уряду ввійшли здебільша члени попереднього, крім того 5-ох саадистів, що колись належали до партії — Вафд.

ЛІТЕРАТУРНИЙ КОНКУРС „ДІЛА" Ч. 12.

ОЛЕНА ЦЕГЕЛЬСЬКА.

Дірка в обшивці.

(Докінчення).

Старенька пані показала ще своїй гості дві маленькі кімнатки і ліжко, де звичайно спить її син — просте собі залізне ліжко зі соломяним сінником і маленькою подушкою, покрите коцом. „На цім ліжку — сказала — він усе найвигідніше відпочиває".

— Ну, а шож ти, дорогенька? — Ах, я лише про власні свої справи говорю, розкажи мені дещо про себе! Шкода, що ти не прийшла якої півгодини скоріше, булаб Миколу застала дома. — Ти може також думаєш про фільму?

— Може. Покищо студіюю музику і клясичний танок.

— Не дивуйся мені, не думай, що я так з цікавости випитую. Я хоч немолода, а також цікавлюся фільмою. Часто відвідую сина і знаю багато артистів. Нераз асистую при накручуванні нових фільм. Часто навіть даю йому деякі ради. Щодо артисток, які до даної фільми, до даної ролі надавались би, то я майже ніколи не помиляюся. Якось воно так складається, що на котру вкажу, як на талановиту, то та вибється на перше місце.

По хвилині надуми: — А ти? Ага! Клясичний танок. Ану скинь нагортку, я пригляну ся твоїй будові!

Пані Зоня почервоніла збентежена і вже була лиха на себе, що замість відійти зараз, вдалася в таку довгу розмову. Але старша пані мала в собі якусь таємну, притяжну силу. Не можна було їй опертися. І вона сама і ціла обстанова вбогого мешкання якось так добре, заспокійливо ділала на розплакану душу і роздратовані нерви. Послухала. Старша пані поставила її перед собою, зморщила брови. Оглядала докладно лице, шию, бедра, веліла перехилятися на боки, витягати руку, виступати одною ногою наперед.

— Як не можна краще — муркотіла до себе. — Яка природна принада, яка грація, які мягкі рухи! Краще не можна. Надається, як ніодна інша!

— Так, моя дитинко, прийди завтра зранку, як мій син буде дома або лиши свою адресу, він тебе відвідає. Ти дуже надаєшся до старинних фільм.

Пані Зоня повеселішала. Вже прощалася зі старшою панею, яка на хвилинку взяла її за руку і заглянула в очі.

— А чи не думала ти ніколи виходити заміж?

— Чому пані про це питають? Чи це таке важне?

— Я думаю, що це для тебе, спеціяльно для тебе важне. Знаєш, прийшло мені на думку, що тебе таки шкода на фільмову артистку. Ти нею і так не зможеш довго бути.

— Чому? чому пані?

— Лише так довго, доки не залюбишся. Знаєш, в тобі властиво є більше жінки, ніж артистки. Твоя будова: диви на свої округлі, майже опукі бедра, що разом з лінією колін мають форму дозрілого овочу груші — на рамена, так ідеально заокруглені і так гармонійно, граціозно опущені вділ. З тебе булаб ідеальна жінка і мати. Так, я радилаб тобі вийти заміж. Бути матірю, вір мені, часом буває більшим щастям, ніж бути артисткою. Мені можеш повірити, бо я замолоду виступала в театрі.

Пані Зоня була зворушена. Від тих слів зазнала чогось такого, якби її нагло осяло якесь світло, начеб отворилися їй очі на якусь передчувану а незаприміченү правду. Пригадалася їй глава зі святого Письма, коли то Марія приходить у відвідини до Єлисавети, а та відгадує її тайну і благословить. Слова старшої пані сплили на її душу бальсамом, як яка таємна, „блага вістка". Нагло усе наче вияснилося: її нинішне роздразнення, плач без причини і гнів на чоловіка — усе те мало свою таємну, глибоку причину.

І несподівано виринула постанова: Ні, вже більше не буде запобігати, щоб задержати ту вимріяну, ідеально струнку лінію!

Майже з острахом подумала про свій дім, який могла втратити, щоб йти десь у світ на непевне, на невідоме.

Так, рішуче більше було в ній жінки, ніж артистки.

* * *

Пан Кмитенко цілий день терпів муки і робив собі докори, що спричинив гнів дорогої дружини і так схвилював її. В душі постановляв собі, що як тільки прийде до дому, возьме ті кляті сорочки на оберемок і викине на чотири вітри або подарує якомусь бідному. А сам буде ходити так, як цього бажає собі жінка — в модних, колірових сорочках.

— Про мене — подумав — можу ходити навіть у кропивяній мішку, коли це їй подобається!

Так роздумуючи, з деяким острахом наближався до хати. Перед самими дверима спинився — забракло йому сміливости, хоч на відвагу випив по дорозі дві чарки коняку.

Рішив не йти фронтовими сходами — тай пішов на кухонні. В кухні можна скорше вичути який настрій панує в хаті. Ануж пані лежить в ліжку хвора, ануж усе поперевертане догори коренем, ануж жінка виїхала, а служба

Блудні сини.

Голос у дискусії: „Війна чи мир з москвофілами“.

Duobus litigantibus — tertius gaudet („коли двох свариться — третій тішиться) — говорили римляни, та й у нас відома віддавна ця пословиця. Партійні сварки є в кожному громадянстві, але ніде вони не приносять тільки шкоди, що в нас. Бо візьмім наприклад поляків: там поборюються взаємно ріжні табори, але коли прийде справа, де треба виступити проти спільного дійсного чи уроєного ворога, там стають дружньо рука в руку всі польські партії і групи та підносять гармонійно: „Не дами земі, сконд наш руд“. А в нас не те. У нас — стають проти себе два табори, які кажуть: або ми або ви. Бо не може бути спільної думки там, де один каже: „я москаль“, другий — „я не москаль, але і не українець, лиш „русин“, а третій — „серед нас нема взагалі москалів, усі ми українці“. Перші кажуть: „ви зрадники, ви вireклися свого прадідного імени Русь, останні — „ні, ви зрадники, бо вирікаєтесь своєї мови, свого народу, йдете на службу чужим богам“. Українці живуть своїм життям, москвофіли своїм, та це ще не булоб великим лихом, якби не оці дві номенклятури — русин і українець, які нас не лише компромітують перед чужими, але й необчислені шкоди приносять, бо штучно витворюють у нас дві нації, які себе взаємно виключають і поборюють, а противники наші підсилюють ще цю боротьбу, бо це вода на їхній млин.

Мене виховали теж у москвофільському дусі. Я вірив у те, що є лише „століліонний русский народ“, що мова, якою ми в Галичині говоримо, це штучна мова, видумана ворогами „единства русского народа“, що тією мовою ніде на світі (крім Австрії) ніхто не говорить. Я вірив у те, бо дійсности не бачив і не знав. Аж оцє приходить світова війна, а з нею мандрівка народів. Я переступив кордон австрійський та станув на „русскій“ землі. Приходжу в одне село, починаю говорити до селян по літературному, по „русски“, а селяни відповідають мені по нашому! Ані словечка по „русски“. Думаю, може це тому, що тут близько Австрії, може це який „заволока“ австрійський, але інші так само не лише не говорять мовою Пушкина, але просто говорять: „ми не москалі“. І так скрізь, куди я не зайшов — селяни Волині, Поділля, котрі живуть не лише біля австрійської границі, але далеко в глибині б. російської імперії, — говорять по українськи. Мені наче заслона впала з очей. Значить, це неправда, що мені говорили мої виховавці. Далі: стрічаюсь з російськими старшинами, думаю, що вони втішаться, коли почують, що натрапили на „русского“ з Австрії. Отже говорю до них: „здраствуйте гаспада, я ваш, русскій!“ А вони до мене: „А откуду ви“? — „Із Львова“, — відповідаю, а вони роблять „великі очі“, та до мене: „а разве ва Львове есть русскіе?“ Я починаю щось пояснювати, а вони в сміх! „Ну, да, ми уж панімаем, ви только ґаваріте па русски, но ви не русскій, а малорос!“ І стало мені зовсім ясно. Справжні москалі не вважають нас „русскими“, а зовсім окремою нацією, для якої вони прийняли були лише офіціяльну „малоросійську“ номенклятуру. І так воно є по нинішній день: який російський емігрант у Польщі вважає нас, галичан, за своїх земляків?! Хіба відірвані від життя старі російські чорносотенці типу ген. Денікіна, який писав недавно про „6 міліонів русских у Польщі“, викликуючи тим здивування, сміх чи обурення в цілому світі! Відпала нині теж і „малоросійська“ номенклятура, а прийнята замість неї у нинішній Московщині назва „одного совітського народу“ має ще менші вигляди втриматися!

Отож уже підчас війни решта полуди впала з моїх очей, я прозрів і дивно мені лише було, як можуть наші люди, а думав я про інтелігенцію, — не признавати тієї правди, як можна з білого робити чорне? Бо я так довго вірив в цей „самообман“, як довго не бачив дійсности. Але є в нас люди, які бачили дійсність і далі плетуть теревені про „единство русского народа“.

Тому, на мою думку не може бути в нас мови про те, щоб ми пактували з нашими „русскими“, щоб ми заключали з ними якісь угоди, бо 1) вони не уявляють собою ніякої сили, а 2) хочби хтось стояв на становищі, що навіть з найслабшим противником треба рахуватися, то ніяк не можна толерувати животіння шкідників нації. Послідовно — треба тільки старатися, щоб шкідники якнайменше шкодили. Отже тут лише може бути мова про толерантну методу боротьби проти цих шкідників нації, бож „москвофіли“ це наші брати, це заблукані вівці, що їх треба завернути з блудної дороги.

Час вилічить і цю болячку на нашім національнім організмі, але щоб ця болячка довго не ропіла, не треба її дразнити, хай „встоїться“ — вона сама щезне. А ми тимчасом бережім решту організму перед затроєнням, хоч і воно сьогодні вже нереальне, не грізне.

В першу чергу треба невпинно освідомлювати **народні маси,** в чому суть річи. Треба перш за все зрозуміти слово: „москвофіл“ та не ідентифікувати цього слова зі словом „москаль“. Бо „москвофілом“ чи „радянофілом“ може бути чех, поляк, українець і т. д. Отже, коли наш галицький селянин чи міщанин скаже, що він „москвофіл“, то значить „приятель москалів“, це не є національний шкідник, **якщо він вживає нашої мови, читає наші книжки, належить до наших товариств** і т. п. У поляків теж є „москвофіли“ (ендеки), отже можуть бути й у нас, але хай вони признають себе українцями. Отже нехай група галицьких „москвофілів“ стане на становищі окремішности (хай буде по їхньому) „малоруської нації“, тоді може бути між нами мова про співжиття. Коли-ж цього нема, тоді не лишається нам нічого іншого, як залишити їх на боці, лише стежити за тим, щоб їхня акція не причиняла нам забагато шкоди.

Крім повищого, засадничого, домагання, ми не малиб більш ніяких претенсій до наших „москвофілів“. Бо всі інші дрібнички не мають принципіяльного значіння. Вони з часом підуть за поступом часу самі, без нашої заохоти і прынуки. Ось недавні то часи, коли наші „москвофіли“ підняли нечуваний крик і шум проти „куцохвостої“ фонетики. І що сталося? Сьогодні всі „москвофіли“ пишуть фонетикою, бо навіть сама Россія покинула „віками освячені“ „ъ“ і „ѣ“ („йор“ і „ять“). Або всякі „москвофіли“, зокрема ті, що вже перейшли на фонетику, „негодують“ ще, що українці занадто „цяцькають“, мовляв, народ так не говорить. І тут наші москвофіли „образумляться“, бо самі прийдуть до висновку, що діялектів в нас є багато, а літературна мова одна, отже не можна підпорядковувати літературної мови під якийсь діялект, а навпаки, треба вживати літературної мови, а діялекти можуть залишитись для етнографів та фільольоґів, як ілюстрація до живучости нашої мови. (Деякі москвофіли вважають українську мову діялектом „русскаво літературного языка“, отже ми ніби повинні приняти російську мову, як нашу літературну мову. Цей погляд — це абсурд. Бо наша віковічна історія доказує, що наша мова від віків була інша від російської мови; та хоч в українській мові є багато діялектів, то всі вони мають спільні питоменности з літературною українською мовою — а не мають ніяких питомих рис із російською мовою). Зрештою — я не мовознавець, не буду наукою доказувати окремішности нашої мови, але звернy увагу на такий факт: Сотні літ находиться українська нація під російським ярмом, були часи, де не вільно було не то писати

вивтікала, розкравши всі річи! В нинішніх, шалених часах можна всього сподіватися. Читав уже і чував про таке. Дрiжаки перейшли йому поза спину.

Знав спосіб, як домашні відчиняють кухонні двері, які навіть в день усе були защіплені. Легонько відщіпив їх і через малі сіни, незамітно, як кіт, всунувся до кухні. Тут мило вразив його запах улюблених страв, що безжурно, преспокійно булькотіли і шкварчали на кухні, дожидаючи на добрий апетит пана дому. Обличчя кухарки почервоніле і спітніле видалося йому найкращою розквітлою квіткою. Вона дещо злякалася його несподіваної появи і хотіла про щось заговорити, але він у цій хвилині дав їй знак, щоб мовчала, а сам навшпиньках підійшов під легко відхилені двері кімнати для служби, звідки доходив гамір кількох жіночих голосів та страшний гуркіт, наче розганявся який мотоцикль. За хвилину гуркіт втих, то знов обізвався. Пан Кмитенко збагнув, що то щось пильне шиють на машині.

В перерві почув голос своєї пані: — Мусите поробити у всіх цих білих сорочках нові обшивки — сорочки ще зовсім добрі. Але дірки мусять бути дуже сильні!

— О прошу пані, я дірки сама пороблю, вмію це дуже добре! — почувся голос покоївки. — Дивне, чому наш пан саме ці немодні сорочки так дуже любить.

— То не твоя річ — гостро перебила пані. — Ти всьому лише дивуєшся, замісць доглянути білля і сповнити свій обовязок.

— Я знаю одного багатого пана — обізвався третій голос, по якім пан Кмитенко пізнав домашню кравчиню — що вічно ходить у старій, завлозеній, спортовій шапці, хоч має кільканацять нових капелюхів і шапок. От, любить її і неголен від неї відвикнути. Така звичка!

— А я знаю одну стареньку паню, маму багатого артиста, що для нього утримує і направляє старе білля і ховає старі речі, що він їх вживав ще тоді, як був бідним студентом. Вони йому наймиліші, бо нагадують йому молодість

— Що то казати! — знов кравчиня — я бачила в кіні, що славний цісар Наполеон залюбки ходив у старім, витертім мундурі і капелюсі, не хотів нового — а проте був цісарем! — А щож звичайні люди? Мусять мати свої звички?

— А ви мені принесіть зразки форм таких білих сорочок з піковими передами — може маєте подібні фасони то вшиємо для пана кілька нових приблизно на таку саму форму, як ці старі — сказала пані.

— Добре, я маю всякі взори і форми, у мене знайдеться щось пригожого. Маю також нові журнали прекрасного жіночого і дитячого білля, можу служити.

— Ди-тя-чо-го? — протяжно запитала пані — принесіть, я переглянy. Може виберу щось для немовляток. Маю щось на приміті, хочу комусь зробити несподіванку...

Пан Кмитенко подумав: — „Не зовсім правильно нас виховують, що багато річей строго забороняють нам робити. Наприклад: таке підслухування під дверима, часом може бути цікаве а навіть дуже корисне. Людина, над якою щойно висів меч Дамокля, через такий дрібний підслух, може в одній моменті стати безмежно щаслива“...

Навшпиньках, так, як прийшов, віддалився. Але на вулиці не йшов уже поволі, зі спущеною головою. Спішився. Наборзі купив для своєї пані китицю цвітів і улюблений торт. І з тими дарами не скрадався вже через кухонні сходи, але гордо і з розмахом відчинив фронтові двері.

Блудні сини.

Голос у дискусії: „Війна чи мир з москвофілами".

Duobus litigantibus — tertius gaudet („коли двох свариться — третій тішиться) — говорили римляни, та й у нас відома віддавна ця пословиця. Партійні сварки є в кожному громадянстві, але ніде вони не приносять тільки шкоди, що в нас. Бо візьмім наприклад поляків: там поборюються взаємно ріжні табори, але коли прийде справа, де треба виступити проти спільного дійсного чи уроєного ворога, там стають дружньо рука в руку всі польські партії і ґрупи та підносять гармонійно: „Не дами земі, сконд наш руд". А в нас не те. У нас — стають проти себе два табори, які кажуть: або ми або ви. Бо не може бути спільної думки там, де один каже: „я москаль", другий — „я не москаль, але і не українець, лиш „русин", а третій — „серед нас нема взагалі москалів, усі ми українці". Перші кажуть: „ви зрадники, ви вireклися свого прадідного імени Русь, останні — „ні, ви зрадники, бо вирікаєтесь своєї мови, свого народу, йдете на службу чужим богам". Українці живуть своїм життям, москвофіли своїм, та це ще не булоб великим лихом, якби не оці дві номенклятури — русин і українець, які нас не лише компромітують перед чужими, але й необчислені шкоди приносять, бо штучно витворюють у нас дві нації, які себе взаємно виключають і поборюють, а противники наші підсилюють ще цю боротьбу, бо це вода на їхній млин.

Мене виховали теж у москвофільському дусі. Я вірив у те, що є лише „стоміліонний русский народ", що мова, якою ми в Галичині говоримо, це штучна мова, видумана ворогами „единства русского народа", що тією мовою ніде на світі (крім Австрії) ніхто не говорить. Я вірив у те, бо дійсности не бачив і не знав. Аж оце приходить світова війна, а з нею мандрівка народів. Я переступив кордон австрійський та станув на „русскій" землі. Приходжу в одне село, починаю говорити до селян по літературному, по „русски", а селяни відповідають мені по нашому! Ані словечка по „русски". Думаю, може це тому, що тут близько Австрії, може це який „заволока" австрійський, але інші так само не лише не говорять мовою Пушкина, але просто говорять: „ми не москалі". І так скрізь, куди я не зайшов — селяни Волині, Поділля, котрі живуть не лише біля австрійської границі, — але далеко в глибині б. російської імперії, — говорять по українськи. Мені наче заслона впала з очей. Значить, це неправда, що мені говорили мої виховавці. Далі: стрічаюсь з російськими старшинами, думаю, що вони втішаться, коли почують, що натрапили на „русского" з Австрії. Отже говорю до них: „здраствуйте гаспада, я ваш, русскій!" А вони до мене: „А откуду ви"? — „Із Львова", — відповідаю, а вони роблять „великі очі", та до мене: „а разве ва Львове есть русскіе?" Я починаю щось пояснювати, а вони в сміх! „Ну, да, ми уж панімаем, ви только ґаваріте па русски, но ви не русскій, а малорос!" І стало мені зовсім ясно. **Справжні москалі не вважають нас „русскими", а зовсім окремою нацією,** для якої вони прийняли були лише офіціяльну **„малоросійську" номенклятуру.** І так воно є по нинішній день: який російський емігрант у Польщі вважає нас, галичан, за своїх земляків?! Хіба відірвані від життя старі російські чорносотенці типу ген. Денікіна, який писав недавно про „6 міліонів русских у Польщі", викликуючи тим здивування, сміх чи обурення в цілому світі! Відпала нині теж і „малоросійська" номенклятура, а прийнята замість неї у нинішній Московщині назва „одного совітського народу" має ще менші вигляди втриматися!

Отож уже підчас війни решта полуди впала з моїх очей, я прозрів і дивно мені лише було, як можуть наші люди, а думав я про інтелігенцію, — не признавати тієї правди, як можна з білого робити чорне? Бо я так довго вірив в цей „самообман", як довго не бачив дійсности. Але є в нас люди, які бачили дійсність і далі плетуть теревені про „единство русского народа".

Тому, на мою думку не може бути в нас мови про те, щоб ми пактували з нашими „русскими", щоб ми заключали з ними якісь угоди, бо 1) вони не уявляють собою ніякої сили, а 2) хочби хтось стояв на становищі, що навіть з найслабшим противником треба рахуватися, то ніяк не можна толерувати животіння шкідників нації. Послідовно — треба тільки старатися, щоб шкідники якнайменше шкодили. Отже тут лише може бути мова про **толерантну методу** боротьби проти цих шкідників нації, бож „москвофіли" це наші брати, це заблукані вівці, що їх треба завернути з блудної дороги.

Час вилічить і цю болячку на нашім національнім організмі, але щоб ця болячка довго не ропіла, не треба її дразнити, хай „встоїться" — вона сама щезне. А ми тимчасом бережім решту організму перед затроєнням, хоч і воно сьогодні вже нереальне, не грізне.

В першу чергу треба невпинно освідомлювати **народні маси,** в чому суть річи. Треба перш за все зрозуміти слово: „москвофіл" та не ідентифікувати цього слова зі словом „москаль". Бо „москвофілом" чи „радянофілом" може бути чех, поляк, українець і т. д. Отже, коли наш галицький селянин чи міщанин скаже, що він „москвофіл", то значить „приятель москалів", це не є національний шкідник, **якщо він вживає нашої мови, читає наші книжки, належить до наших товариств** і т. п. У поляків теж є „москвофіли" (ендеки), отже можуть бути й у нас, але хай вони признають себе українцями. Отже якщо група галицьких „москвофілів" стане на становищі окремішности (хай буде по їхньому) „малоруської нації", **тоді може бути між нами** мова про співжиття. Коли-ж цього нема, тоді не лишається нам нічого іншого, як залишити їх на боці, лише стежити за тим, щоб їхня акція не причиняла нам забагато шкоди.

Крім повищого, засадничого, домагання ми не малиб більш ніяких претенсій до наших „москвофілів". Бо всі інші дрібнички не мають принципіяльного значіння. Вони з часом підуть за поступом часу самі, без нашої заохоти і принуки. Ось недавні то часи, коли наші „москвофіли" підняли нечуваний крик і шум проти „куцохвостої" фонетики. І що сталося? Сьогодні всі „москвофіли" пишуть фонетикою, бо навіть сама Россія покинула „віками освячені" „ъ" і „ѣ" („йор" і „ять"). Або всякі „москвофіли", зокрема ті, що вже перейшли на фонетику, „негодують" ще, що українці забагато „цяцькають", мовляв, народ так не говорить. І тут наші москвофіли „образумляться", бо самі прийдуть до висновку, що діялектів в нас є багато, а літературна мова одна, отже не можна підпорядковувати літературної мови під якийсь діялект, а навпаки, треба вживати літературної мови, а діялекти можуть залишитись для етнографів та фільольоґів, як ілюстрація до живучости нашої мови. (Деякі москвофіли вважають українську мову діялектом „русскаво літературного языка", отже ми ніби повинні приняти російську мову, як нашу літературну мову. Цей погляд — це абсурд. Бо наша віковічна історія доказує, що наша мова від віків була інша від російської мови; та хоч в українській мові є багато діялектів, то всі вони мають спільні ві-томенности з літературною українською мовою — а не мають ніяких питомих рис із російською мовою) Зрештою — я не мовознавець, не берусь науково доказувати окремішности нашої мови, але зверну увагу на такий факт: Сотні літ находиться українська нація під російським ярмом, були часи, де не вільно було не то вжи-

витікала, розкравши всі річи! В нинішніх, шалених часах можна всього сподіватися. Читав уже і чував про таке. Дрійжаки перейшли йому поза спину.

Знав спосіб, як домашні відчиняють кухонні двері, які навіть в день усе були защіплені. Легонько відщіпив їх і через малі сіни, незамітно, як кіт, всунувся до кухні. Тут мило вразив його запах улюблених страв, що безжурно, преспокійно булькотіли і шкварчали на кухні, дожидаючи на добрий апетит пана дому. Обличчя кухарки почервоніле і спітніле видалося йому найкращою розквітлою квіткою. Вона дещо зляклася його несподіваної появи і хотіла про щось заговорити, але він у цій хвилині дав їй знак, щоб мовчала, а сам навшпиньках підійшов під легко відхилені двері кімнати для служби, звідки доходив гамір кількох жіночих голосів та страшний гуркіт, наче розганявся який мотоцикль. За хвилину гуркіт втих, то знов обізвався. Пан Кмитенко збагнув, що то щось пильне шиють на машині.

В перерві почув голос своєї пані. — Мусите поробити у всіх цих білих сорочках нові обшивки — сорочки ще зовсім добрі. Але дірки мусять бути дуже сильні!

— О прошу пані, я дірки сама пороблю, вмію це дуже добре! — почувся голос покоївки. — Дивне, чому наш пан саме ці немодні сорочки так дуже любить.

— То не твоя річ — гостро перебила пані. — Ти всьому лише дивуєшся, замісць доглянути білля і сповнити свій обовязок.

— Я знаю одного багатого пана — обізвався третій голос, по якім пан Кмитенко пізнав домашню кравчиню — що вічно ходить у старій, заялозеній, спортовій шапці, хоч має кільканацять нових капелюхів і шапок. От, любить її і негоден від неї відвикнути. Така звичка!

— А я знаю одну стареньку паню, маму багатого артиста, що для нього утримує і направляє старе білля і ховає старі речі, що він їх вживав ще тоді, як був бідним студентом. Вони йому наймиліші, бо нагадують йому молодість

— Що то казати! — знов кравчиня — я бачила в кіні, що славний цісар Наполеон залюбки ходив у старім, витертім мундурі і капелюсі, не хотів нового — а проте був цісарем! — А щож звичайні люди? Мусять мати свої звички?

— А ви мені принесіть зразки форм таких білих сорочок з піковими передами — може маєте подібні фасони то вшиємо для пана кілька нових приблизно на таку саму форму, як ці старі — сказала пані.

— Добре, я маю всякі взори і форми, у мене знайдеться щось пригожого. Маю також нові журнали прекрасного жіночого і дитячого білля, можу служити.

— Ди-тя-чо-го? — протяжно запитала пані — принесіть, я перегляну. Може виберу щось для немовляток. Маю щось на приміті, хочу комусь зробити несподіванку...

Пан Кмитенко подумав: — „Не зовсім правильно нас виховують, що багато річей строго забороняють нам робити. Наприклад: таке підслухування під дверима, часом може бути цікаве а навіть дуже корисне. Людина, над якою щойно висів меч Дамокля, через такий дрібний підслух, може в однім моменті стати безмежно щаслива"...

Навшпиньках, так, як прийшов, віддалився. Але на вулиці не йшов уже поволі, зі спущеною головою. Спішився. Наборзі купив для своєї пані китицю цвітів і улюблений торт. І з тими дарами не скрадався вже через кухонні сходи, але гордо і з розмахом відчинив фронтові двері.

але навіть голосно говорити по українськи, а наш народ цілими століттями леліяв у глибині душі свої ідеали і не вирікався своєї мови. Тридцять літ тому, коли „москвофіли" наші являли собою яку-таку силу, впоювали в народ, що нема української нації, нема української мови. Досить, мовляв, щоби впали кордони, а ввесь наш народ заговорить „язиком Пушкина і Достоєвського". І що сталось? Впали кордони, та зпоза тих кордонів — почало гомоніти до нас — українське слово, десь наче зпід землі зявляються українські письменники, вчені, починається відродження нації! І тут саме почалася трагедія галицьких москвофілів. „Як це? За кордонами є українці? Під пануванням великої неділимої Росії-Матушки? Це-ж світ кінчиться!" Так говорили наші старі москвофіли, які самі вірили і своїх дітей вчили, що нема України. І в смутку та розпуці відходили з цього світа... А серед молоді (москвофільської) прийшла констернація. Свідоміші причалили до українського брата, а гурток слабодухів, або людей впертих чи відірваних від життя почав згодом знову гуртуватись і продовжувати попередню пропащу роботу.

Яка-ж сила цих сьогоднішніх наших москвофілів? Число читалень О-ва Качковського, число „русских" кооператив — це ледви десята частинка читалень „Просвіти" та українських кооператив. А чейже вони хваляться, що народ за ними! Якщо так, то чому-ж народ не йде під їхній прапор? Вони-ж і в ласках у сильних міра сего, а нам на кожному кроці виростають перепони, — і всетаки ввесь народ за нами, бо ми даємо народові все **своє, живу ідею, а вони мертвеччину й чужину.** Приглянемося поверховно пресі та взагалі друкованому слову, яке є ознакою живучости та культури. У „москвофілів" є 2 тижневики і два або три місячники; всі „печатні органи" галицьких москвофілів **разом взяті не мають стільки передплатників, що найменш популярний один український часопис.** (Найновіший москвофільський періодик „Карпатскій Звон" має коло 200 передплатників, між ними багато українців; тому, що о. Медвецький відмовився давати „пособія" на цей орган, то в-во шукає інших протекторів, а як не знайде, то зліквідується, бо з 200 передплатників істнувати не може). А книжкові видання у москвофілів які? Один „Временник" Ставропігійського Інституту і декілька випусків брошур, річне видання О-ва Качковського. А в нас? Не маю статистики українських видань, але скажу лише те, що я ствердив на днях у книгарні Н. Т. Ш. Переглядаю наші періодики і начислив на столі 58 заголовків, між ними 3 щоденники! Але довідуюсь, що в книгарні **далеко нема всіх** наших періодичних видань, що появляються в Польщі. Отже на цьому полі сила наших москвофілів рівняється такому числу, яке не перевищає (якщо не значно менше!) 2 відс. наших сил! (Беру під увагу тираж періодиків). Книжковий рух у москвофілів майже ніякий. Популярні видання Білоуса, Насальського та інші лежать по складах від 50 літ і ніхто за ними навіть не спитає (хоч москвофіли їх анонсують). А в нас, вже в повоєнних часах, появилось до десять тисяч нових книжок, котрих скількість накладу йде в міліони примірників — і деякі книжки **розійшлись у кількох накладах!** (Рахунок дуже простий: на щорічний літературний конкурс Т-ва Письменників і Журналістів приходить ок. 40—50 книжок з такими літературними вартостями, що їх такий конкурс вимагає; а проте це ніякий критерій, бо одночасно істнує у нас **кілька** видавництв, які **щомісяця** випускають одну книжку. Чую, що один відомий український артист-маляр тільки в одному місяці намалював 12 книжкових обгорток. До сотні українських книжок виходить у краю поза Львовом. Можна прийняти скромно, що річно виходить у Галичині наших 250—300 книжок, не вчисляючи до того числа календарів, яких в одному минулому році було 52. І все це без ніяких субвенцій, без установи на зразок польського державного „Фонду Національної Культури", чи В-ва типу „Руху" чи „Рою", що мають величезні можливости збуту. При цьому деякі українські видання — монументальні, як напр. деякі книжки „Червоної Калини" чи „Українського Видавничого Інституту", інші знову видання — високо мистецькі, на европейському технічно-видавничому рівні.)

Коротко кажучи — такий противник нам не страшний. Він ще клигає давніми соками „Народнього Дому" і „Ставропігії". Але цих соків у згаданих інституціях вже обмаль. Ще, може бути, що штучно дасться продовжити життя хворого пацієнта — якимись інекціями, але всеодно така чудернацька „нація" істнувати не може довго, — тому і війна з такою „нацією" не страшна і мир не дуже радісний. Найкраще — залишити їх самим собі. Тільки тоді, коли вони своїми вчинками шкодитимуть нашій нації, треба достойно й культурно, але рішучо їхні затії паралізувати.

Інша річ, коли вони скинуть з очей полуду і скажуть, що вони теж українці, що українська нація і мова самостійна, тоді просимо дуже до співпраці! Будемо радіти кожним блудним сином, що вертається під батьківську стріху — невмирущої української ідеї. „Москвофілами", себто приятелями москалів, може бути кожний, кому так каже політичний світогляд. Нам може подобатись російська література, російська пісня, ми можемо захоплюватись російськими геніями, але не сміємо говорити, що це наше. Ми можемо навіть говорити там, де зайде потреба, по російськи, але не сміємо цуратись рідної мови, — бо хто її забуває, — „той у грудях не серденько, але камінь має".

Г. М-н.

Національна проблема в Чехословаччині.

I.

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ І СПРОБИ ЇХ ЗАМИРЕННЯ. — [illegible]ШИННИЙ СТАТУТ І СЛОВАКИ.

Прага у червні 1938.

На цю тему десь у 1933 р. „Діло" помістило кілька моїх статтей, у яких ми розглянули головніші питання національних відносин у Чехословаччині. З того часу минуло вже пять років і ми бачимо, що всі ті труднощі, на які ми тоді вказали, нині стали руба перед молодою чехословацькою державою. Національна проблема в Чехословаччині тепер ще ускладнилася значними змінами в загальній міжнародній констеляції сил, а саме: 1) Ліга Націй стратила моральне і практичне значіння, як знаряддя регулятивного чинника в міждержавних взаєминах, 2) Змогутніла в середині і назверх Німеччина, 3) Італія почала грати дуже поважну ролю на терезах міжнародніх сил, 4) еспанська війна тисне й невтралізує Францію, 5) Японія натиском на Китай шахує Совітський Союз.

Роля інших держав, з виїмком Англії та Зл. Держав Півн. Америки підрядна. Домінентою в дипльоматичній, дуже складній та заплутаній грі є тепер безперечно порозуміння динамічних (тотальних — активних) держав, як кажуть лінія Берлін—Рим—Токіо. Це порозуміння, нібито на тлі спільности ідеольогічної (ідеольогічна війна націоналістичних держав проти комуністичних) само-по-собі викликало рух серед т. зв. демократичних держав, що вже проявили своєрідну гравітацію до т. зв. спільного „лівого фронту". Московщина робить у закордонній політиці уступки з крайне лівих комуністичних позицій на „демократичні". Це а особливо потреба західньо-европейських демократій, тобто французької та чехословацької — невтралізувати напір обєднаної Німеччини, змушує їх шукати ближчого звязку зі Совітами, що і довело до оборонних військових союзів. Але не що інше, як саме це посилює вплив де факто Московщини в центральній Европі. А це суперечить інтересам Німеччини в першу чергу та Англії у другу. Інтереси Великобритійської Імперії вимагають тепер 1) спокою у середущій і цілій Европі з огляду на можливі небажані для неї наслідки японсько-китайського конфлікту (небезпека страти величезного ринку в Азії); в цьому відношенні інтереси Англії і Зл. Держав Америки майже спільні) і 2) обмеження впливу Совітів, які з одного боку потрібні Англії для ослаблення Японії на випадок завоювання Китаю, але з другого небажані з огляду на розкладову комуністичну пропаганду, спрямовану для зміцнення еманципаційних рухів в англійських домініях і кольоніях, що є загрозою для цілої Великобританської Імперії. Тому в інтересах Англії є підтримувати сучасну Німеччину, як противажний чинник проти Совітів. Відомо, що Англії цікавіше мати Німеччину по своєму боці проти Совітів, ніж можливе німецько-совітське порозуміння, про яке Москва поважно думає.

Саме ці обставини зручно використовує Німеччина та Італія в свою користь: на тлі новоутворених відносин, суто дипльоматичними маневрами ці держави досягають, порівнюють, значних успіхів. Але ціж самі умови у значній мірі ускладнюють національні проблеми Чехословаччини.

Отже: **питання чехословацьких відносин з одного боку і німецьких з другого, — перестало бути проблемою внутрішньо-державною, а стало суто міжнародньою,** дарма, що урядові кола хотілиб за всяку ціну надати йому внутрішній характер. Всі німці (можемо казати без виїмку!) в Чехословаччині не тільки відчувають національну спільноту з рештою німців, але вже не криються із явною тягою до матірнього пня, бож відчувають його силу та моральну і можливу фізичну допомогу. Це почала не тільки використовувати Німеччина, але — незвичайно цікаво! — через своїх відпоручників Англія, ба навіть Франція. — радять по-

але навіть голосно говорити по українськи, а наш народ цілими століттями леліяв у глибині душі свої ідеали і не вирікався своєї мови. Тридцять літ тому, коли „москвофіли" наші являли собою яку-таку силу, впоювали в народ, що нема української нації, нема української мови. Досить, мовляв, щоби впали кордони, а ввесь наш народ заговорить „язиком Пушкина і Достоєвського". І що сталось? Впали кордони, та зпоза тих кордонів — почало гомоніти до нас — українське слово, десь наче зпід землі зявляються українські письменники, вчені, починається відродження нації! І тут саме почалася трагедія галицьких москвофілів. „Як це? За кордонами є українці? Під пануванням великої неділимої Росії-Матушки? Це-ж світ кінчиться!" Так говорили наші старі москвофіли, які самі вірили і своїх дітей вчили, що нема України. І в смутку та розпуці відходили з цього світа... А серед молоді (москвофільської) прийшла констернація. Свідоміші причалили до українського брата, а гурток слабодухів, або людей впертих чи відірваних від життя почав згодом знову гуртуватись і продовжувати попередню пропащу роботу.

Яка-ж сила цих сьогоднішних наших москвофілів? Число читалень О-ва Качковського, число „русских" кооператив — це ледви десята частинка читалень „Просвіти" та українських кооператив. А чейже вони хваляться, що народ за ними! Якщо так, то чому-ж народ не йде під іхній прапор? Вони-ж і в ласках у сильних міра сего, а нам на кожному кроці виростають перепони, — і всетаки ввесь народ за нами, бо ми даємо народові все своє, живу ідею, а вони мертвеччину й чужину. Пригляньмося поверховно пресі та взагалі друкованому слову, яке є ознакою живучости та культури. У „москвофілів" є 2 тижневики і два або три місячники; всі „печатні органи" галицьких москвофілів разом взяті не мають стільки передплатників, що найменш популярний один український часопис. (Найновіший москвофільський періодик „Карпатскій Звон" має коло 200 передплатників, між ними багато українців; тому, що о. Медвецький відмовився давати „пособія" на цей орґан, то в-во шукає інших протекторів, а як не знайде, то зліквідується, бо з 200 передплатників істнувати не може). А книжкові видання у москвофілів які? Один „Временник" Ставропігійського Інституту і декілька випусків брошур, річне видання О-ва Качковського. А в нас? Не маю статистики українських видань, але скажу лише те, що я ствердив на днях у книгарні Н. Т. Ш. Переглядаю наші періодики і начислив на столі 58 заголовків, між ними 3 щоденники! Але довідуюсь, що в книгарні далеко нема всіх наших періодичних видань, що появляються в Польщі. Отже на цьому полі сила наших москвофілів рівняється такому числу, яке не перевищає (якщо не значно менше!) 2 відс. наших сил! (Беру під увагу тираж періодиків). Книжковий рух у москвофілів майже ніякий. Популярні видання Білоуса, Насальського та інші лежать по складах від 50 літ і ніхто за ними навіть не спитає (хоч москвофіли їх анонсують). А в нас, вже в повоєнних часах, появилось до десять тисяч нових книжок, которих скількість накладу йде в міліони примірників — і деякі книжки розійшлись у кількох накладах! (Рахунок дуже простий: на щорічний літературний конкурс Т-ва Письменників і Журналістів приходить ок. 40—50 книжок з такими літературними вартостями, що їх такий конкурс вимагає; а проте це ніякий критерій, бо одночасно істнує у нас кілька видавництв, які щомісяця випускають одну книжку. Чую, що один відомий український артист-маляр тільки в одному місяці намалював 12 книжкових обгорток. До сотні українських книжок виходить у краю поза Львовом. Можна прийняти скромно, що річно виходить у Галичині наших 250—300 книжок, не вчисляючи до того числа календарів, яких в одному минулому році було 52. І все це без ніяких субвенцій, без установи на зразок польського державного „Фонду Національної Культури", чи В-ва типу „Руху" чи „Рою", що мають величезні можливости збуту. При цьому деякі українські видання — монументальні, як нпр. деякі книжки „Червоної Калини" чи „Українського Видавничого Інституту", інші знову видання — високо мистецькі, на европейському технічно-видавничому рівні.)

Коротко кажучи — такий противник нам не страшний. Він ще клигає давніми соками „Народнього Дому" і „Ставропігії". Але цих соків у згаданих інституціях вже обмаль. Ще, може бути, що штучно дасться продовжити життя хворого пацієнта — якимись інекціями, але всеодно така чудернацька „нація" істнувати не може довго, — тому і війна з такою „нацією" не страшна і мир не дуже радісний. Найкраще — залишити їх самим собі. Тільки тоді, коли вони своїми вчинками шкодитимуть нашій нації, треба достойно й культурно, але рішучо іхві затії паралізувати.

Інша річ, коли вони скинуть з очей полуду і скажуть, що вони теж українці, що українська нація і мова самостійна, тоді просимо дуже до співпраці! Будемо радіти кожним блудним сином, що вертається під батьківську стріху — невмирущої української ідеї. „Москвофілами", себто приятелями москалів, може бути кожний, кому так каже політичний світогляд. Нам може подобатись російська література, російська пісня, ми можемо захоплюватись російськими геніями, але не сміємо говорити, що це наше. Ми можемо навіть говорити там, де зайде потреба, по російськи, але не сміємо цуратись рідної мови, — бо хто її забуває, — „той у грудях не серденько, але камінь має".

Г. М-н.

Національна проблема в Чехословаччині.

I.

МІЖНАРОДНІ КОНФЛІКТИ І СПРОБИ ІХ ЗАМИРЕННЯ. — М..НШИННИЙ СТАТУТ І СЛОВАКИ.

Прага у червні 1938.

На цю тему десь у 1933 р. „Діло" помістило кілька моїх статтей, у яких ми розглянули головніші питання національних відносин у Чехословаччині. З того часу минуло вже пять років і ми бачимо, що всі ті труднощі, на які ми тоді вказали, нині стали руба перед молодою чехословацькою державою. Національна проблема в Чехословаччині тепер ще ускладнилася значними змінами в загальній міжнародній констеляції сил, а саме: 1) Ліґа Націй стратила моральне і практичне значіння, як знаряддя реґулятивного чинника в міждержавних взаєминах, 2) Змогутніла в середині і назверх Німеччина, 3) Італія почала грати дуже поважну ролю на терезах міжнародніх сил, 4) еспанська війна тисне й невтралізує Францію, 5) Японія натиском на Китай шахує Совітський Союз.

Роля інших держав, з винятком Анґлії та Зл. Держав Півн. Америки підрядна. Домінентою в дипльоматичній, дуже складній та заплутаній грі є тепер безперечно порозуміння динамічних (тотальних — активних) держав, як кажуть лінія Берлін—Рим—Токіо. Це порозуміння, нібито на тлі спільности ідеольоґічної (ідеольоґічна війна націоналістичних держав проти комуністичних) само-по-собі викликало рух серед т. зв. демократичних держав, що вже проявили своєрідну ґравітацію до т. зв. спільного „лівого фронту". Московщина робить у закордонній політиці уступки з крайне лівих комуністичних позицій на „демократичні". Це а особливо потреба західньо-европейських демократій, тобто французької та чехословацької — невтралізувати напір обєднаної Німеччини, змушує їх шукати ближчого звязку зі Совітами, що і довело до оборонних військових союзів. Але не що інше, як саме це посилює впливи де факто Московщини в центральній Европі. А це суперечить інтересам Німеччини в першу чергу та Анґлії у другу. Інтереси Великобритійської Імперії вимагають тепер 1) спокою у середущій і цілій Европі з огляду на можливі небажані для неї наслідки японсько-китайського конфлікту (небезпека страти величезного ринку в Азії); в цьому відношенні інтереси Анґлії і Зл. Держав Америки майже спільні) і 2) обмеження впливу Совітів, які з одного боку потрібні Анґлії для ослаблення Японії на випадок завоювання Китаю, але з другого небажані з огляду на розкладову комуністичну пропаганду, спрямовану для зміцнення еманципаційних рухів в анґлійських домініях і кольоніях, що є загрозою для цілої Великобритійської Імперії. Тому в інтересах Анґлії є підтримувати сучасну Німеччину, як противажний чинник проти Совітів. Відомо, що Анґлії цікавіше мати Німеччину по свому боці проти Совітів, ніж можливе німецько-совітське порозуміння, про яке Москва поважно думає.

Саме ці обставини зручно використовує Німеччина та Італія в свою користь: на тлі новоутворених відносин, суто дипльоматичними маневрами ці держави досягають, порівнюють, значних успіхів. Але ціж самі умови у значній мірі ускладнюють національні проблеми Чехословаччини.

Отже: питання чехословацьких відносин з одного боку і німецьких з другого, — перестало бути проблемою внутрішньо-державною, а стало суто міжнародньою, дарма, що урядові кола хотілиб за всяку ціну надати йому внутрішній характер. Всі німці (можемо казати без винятку!) в Чехословаччині не тільки відчувають національну спільноту з рештою німців, але вже не криються із явною тягою до матірнього пня, бож відчувають його силу та моральну і можливу фізичну допомогу. Це почала не тільки використовувати Німеччина, але — незвичайно цікаво! — через своїх відпоручників Анґлія, ба навіть Франція, — радять до-

брозмчливо Чехословаччині йти на далекосяж- ні уступки... Під тиском тих обставин чехосло- вацька влада інтенсивно працює над т. зв. „на- родностевим" статутом. Цікаво, що ще доне- давна майже вся чехословацька преса писала досить різким тоном про „народню" державу, відкидаючи всі розмови про „народностні стат" (державу, що складається в кількох народів); тепер хоч-не-хоч в доводиться думати над цим способом співжиття та пошани меншин. Ще ні- коли тон чехословацької преси не був такий схвильовано-нервовий, як саме останніми часа- ми: багато пишуть там такого, що взагалі не повинноб доходити до прилюдного відома. Більшість заголовків просто сензаційно вра- жає, що пресі йде про суґестію маси своїх чи- тачів. І не дивниця, що на тому тлі може заро- джуватись лише взаємна національна нена- висть, що з неминучою послідовністю веде до поглиблення національних антаґонізмів у дер- жаві.

Питання чесько-словацьких „братерських" відносин — це окрема, прецікава проблема, яку „Діло" дуже добре зілюструвало у своїй замітці до статті М. Ос-вича „Словацька опозиція та чехословацькі взаємини" (див. „Діло" ч. 128, ст. 2). Додамо лише, що ця проблема значно глибша ніж може здаватися на перший погляд. Словаки справді почувають себе окремою сла- вянською нацією, пригніченою національно, по- літично й поважно борються за свою автоно- мію, як перший етап до державної самостій- ности. Про те, чи це можливе чи ні, доцільне чи ні небезпечне для єдности чехословацької дер- жави чи ні, не будемо говорити: стверджуємо тільки обективно факти, тимбільше, що і чехи і словаки обвинувачують себе взаємно у шові- нізмі. Чехи обвинувачують словаків у перебіль- шених домаганнях автономії і змаганнях до розбиття держави, особливо в загроженій си- туації німцями, а словаки, будучи свідомими своїх інтересів і змагань, послідовно домага- ються своїх прав. Чи плянований „народностні" статут розвяже „ґордійський вузол", заздале- гідь тяжко сказати.

Про відношення до інших національностей — завтра.

Л. Вітровський.

Година в Українському Шпиталі.

ЩО МОЖНА ПОБАЧИТИ І ЯК ВИГЛЯДАЄ ПРАЦЯ В НАЙМОЛОДШІЙ ВСЕНАРОДНІЙ ІНСТИТУЦІЇ.

Триповерхова будівля при вулиці Петра Скарги — Український Шпиталь. Проти нього — собор св. Юрія, під опікою якого виріс, збоку — скромний, партеровий будинок, з якого виріс. Ніби дужий парень коло старенького, сивого і згорбленого батька.

В аптично-чистенькому голі повно світла і дверей. Вінда й лавки. На таблиці: „Стан хворих 19. VI. — 22 мужчин і 42 жінки. Дижурний лікар д-р Крупка". Перше враження — ви в якомусь пансіоні. Ні понурости, ні задухи, ні атмосфери, що так наскакують у кожній лічниці.

Мій господар, один з директорів лічниці, втратив від цього білого плаща всю свою „зовнішність" і з ним говориться щиро, як справді з... лікарем. Білий плащ викликує до себе все ваше довіря.

•

— Від 12. квітня ц. р., тобто від дня посвячення Шпиталю, було в нас 249 хворих — так починаю нотувати розмову. — Від 1. січня ц. р. 1191. В тому 95 відсотків українців, 5 відс. поляків і жидів. 90 відсотків всього числа — селяни з Галичини й Волині.

Ми в кімнаті урядовця і книги легко провірити.

— Останній — Теодор Ступка, кушнір з Куликова.

Десять партерових кімнат — це так би мовити, „пропедевтика" Українського Шпиталю. Пять амбуляторій (нервових, жіночих, очних і шкірних хворіб та урольоґії), кімната фізикальної терапії з лискучими апаратами для діятермії і кварцовими лямпами, дві розщ... (окрема для амбуляторій, окрема для лямп). Чисто, спокійно, ясно. Кімната дижурного лікаря і три кімнати Рентгена з масивними лямпами в одній темничка для викликування знимок. Обіч — дирекційна кімната, з портретом творця цієї установи — д-ра І. Курівця, кисти бл. п. Олекси Новаківського та портретами ініціяторів Шпиталю, д-ра Е. Озаркевича і д-ра С. Дрималика. Велика Бібліотека. Бюст покровителя — Митр. Шептицького.

— Наш Рентген діягностичний — оповідає мені у вінді вже господар. — Терапевтичний (лікувальний) — наше найближче завдання. А в амбуляторіях щодень повно народу, просто черга. Досить, що окулістика обслуговує нераз за день і 100 хворих...

— Сто хворих? — не вірю.

— Так. Хоч як у це важко повірити!...

Вінда без шелесту спиняється на третьому, найвищому поверсі.

НА ПОВЕРСІ, ДЕ РОДИТЬСЯ ЖИТТЯ...

На цей третій поверх не впускають нікого. Це своя „святая святих" і я — зпоза шпитальних мужчин — одинокий, що бачу ґінекольоґічний та поліжничий відділ зблизька. Салі, в яких родиться життя і де нерідко проховзується мати вузькою стежечкою поміж життям і смертю.

Відгороджене від сходів решіткою — те царство тайн життя має в собі щось зворушливе. Чистота 100, ні 200 відсоткова, тиша така сама. Окрема кухня, окремий дижур, окрема сиґналізація. Салі і постелі. Ясна, простора й соняшна, з двома складними ліжками — породова саля. В окремій кімнаті збоку цілий магазин лискучого приладдя, але породіля його не бачить, воно не бентежить її. З вікон чудовий вид на вершки дерев на Святоюрській горі. Потім попородова саля і окремий відділ для горячкуючих. А ця маленька? Стоять високі, білі з синьою постіллю ліжечка ніби для ляльок і в чистеньких перинах спокійно розглядають кімнату наймолодші громадяни. Під ліжечком мищинка з окремим для кожної дитини приладдям.

— Оце, знаєте, чия донечка? — показує лікар опікун малу громадинку, як добра лялька людину, що перебирає тендітними пальчиками.

— Не вгадаю.

— „Міс України" зперед кількох літ, п-і д-рової Ч. Х. Христя. Пять днів...

Крім матері, лікарів і прислуги я мабуть перший, що бачу „престолонаслідницю". І в черговій кімнаті де гарна мама вже всміхається й видужує, кажу:

— А колись, пані, скажу вашій принцесі, що я бачив її тоді, коли вона була як рукавиця завбільшки...

— Гадаємо, що вдасться в маму — каже лікарка, асистент цього відділу. — А вчора тут повно квітів було...

— Гідно вітають спадкоємця титулу! — і сміємося всі: лікарі, я і щаслива мама...

В сусідній салі є теж кілька жінок і серед них заступниця голови „Союзу Українок" з Глещави, що збирала піря серед членів свого Кружка для Українського Шпиталю й мала з цього приводу тяганину. Подушка, на яку вона оперта, може з власного її піря. Ось хто будував цю установу, на яку маґістрат Львова в 1934 р. дав аж... 300 зол. субвенції й від трьох літ нічого.

Заходимо ще до каплиці, в якій правиться щодня, ясної, у квітах і вишивках. Поруч неї є мешкання сестер-монахинь Чина св. Вінкентія а Павльо. Всі вони — їх десять — українки, навмисне для служби в Українському Шпиталі вступили до того чину й відбули практику у галицьких шпиталях. Тихі, скромні їх постаті, що знають тільки жертву й посвяту, майже безшелесно просовуються салями.

Вінда несе нас на другий поверх.

ПО ДОРОЗІ ДО ОПЕРАЦІЙНИХ САЛЬ.

Тут — шість великих кімнат, по 8—10 ліжок кожна й одна менша. По цей бік поверху — жіночий, по той — мужеський відділ. Від кімнатки дижурної, що має окрему кухонку й сиґналізацію, переходимо всі чергою. На ліжках зболені, покорчені й виснажені постаті, з обличчя яких можнаб писати цілу траґедію хвороби й каліцтва. Щойно тут, зокрема в салях, де лежать після операцій, розумієте, що таке — здоровля й довго опісля носите в думці розгарячковані очі й уста. Вік хворих — ріжний, від підростка до сивоволосих.

Звідки? Відповідають на запит мого „провожатого": Скала над Збручем, зпід Дубна, Перемишляни, Борщів — ціла наша волость.

Сонце, незвичайна чистота й тиша — одиноке, чого їм можна позавидувати.

А потім вінда везе нас на перший поверх. Перші — це дві салі з притемненими вікнами. В одній жінки, в другій мужчини у чорних окулярах. Окулістичний відділ.

У лівому крилі — операційний тракт. Він починається з кімнати для приготування хворих до операції, з якої є входи до двох кімнаток, де миють руки та — за ними — двох операційних саль. Чому дві? Одна є для т. зв. чистих, друга для брудних (гнійних і ропних) операцій. Хворий віздить, не бачивши шафок, що аж миготять від безлічі хірурґічного приладдя — в зеленими кафлями вимощену асептичну (чисту) чи білу (септичну) салю. Одну і другу заливає повінь світла. Рухомі операційні столи освітлюють лямпи, що не кидають тіні, з потрійними проводами й на кожний випадок власними акумуляторами (якби світло згасло). Обі салі вяже салька для стерилізації інструментів, гази й білля, але входу з неї до операційних саль нема: можна подати, що треба крізь засувне вікно. Стерилізатори — останнє досягнення техніки: на пару й електрику, вони одні коштували 20 тис. зол. Чистота — все блестить, аж моторошно. У стінах — електричні вентилятори. Кожна річ, кожний прилад і його місце обдумане до подробиць.

За салею для „брудних" є ще саля для ортопедичних операцій, в якій теж повно приладдя. Все доцільне, нове, модерне — не даром окремі комісії їздили підчас будови Українського Шпиталю по краю й закордоні розглядати найкращі лічниці. У Львові це одна з найкращих операційних саль, найбагатіше [illegible] вінованих.

— Кілько ви вже мали операцій, пане доторе? — питаю.

— Яких шістьдесять, всі до одної вдатні. Навіть те упередження, яке мала частина громадянства до нас, як зрештою до всього свого, минулося... — проясняється його обличчя.

В сусідній сепаратці видужує після операції сліпої кишки відомий наш ремісник-прословець, кушнір п. Г. Сміється вже, хоч операція була без наркози, з місцевим тільки [illegible] ленням, бо серце хворе.

— Перекажіть, пане редакторе, на світ — каже — що так, як тут дбають про хворих...

— Без компліментів — просить скромний мій співрозмовець і господар.

ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНСЬКОГО ШПИТАЛЮ.

В сутеринах приміщена господарська частина Українського Шпиталю. По цей бік — магазини вугілля, ледівні, кітли центрального огрівання (подвійне — водою й парою), пральня, що працює без дотику людських рук (спеціяльні німецькі машини), лазнички для прислуги. По той бік — магазини харчів, що їх доставляють окремим, просто з вулиці, входом, і кімната, де приготовляють віктуали і може аж надто чиста та ясна кухня. Харч подають на поверх [illegible] малою віндою, на поверхах і [illegible] гору другою. [illegible] якщо треба загріти щось [illegible] газові кухонки.

бродзільливо Чехословаччині йти на далекосяжні уступки... Під тиском тих обставин чехословацька влада інтенсивно працює над т. зв. „народностевим" статутом. Цікаво, що ще донедавна майже вся чехословацька преса писала досить різким тоном про „народню" державу, відкидаючи всі розмови про „народностні стаї" (державу, що складається з кількох народів); тепер хоч-не-хоч а доводиться думати над цим способом співжиття та пошани меншин. Ще ніколи тон чехословацької преси не був такий схвильовано-нервовий, як саме останніми часами: багато пишуть там такого, що взагалі не повинноб доходити до прилюдного відома. Більшість заголовків просто сензаційно вражає, що пресі йде про суґестію маси своїх читачів. І не дивниця, що на тому тлі може зароджуватись лише взаємна національна ненависть, що з неминучою послідовністю веде до поглиблення національних антагонізмів у державі.

Питання чесько-словацьких „братерських" відносин — це окрема, прецікава проблєма, яку „Діло" дуже добре зілюструвало у своїй замітці до статті М. Ос-вича „Словацька опозиція та чехословацькі взаємини" (див. „Діло" ч. 128, ст. 2). Додамо лише, що ця проблема значно глибша ніж може здаватися на перший погляд. Словаки справді почувають себе окремою слов'янською нацією, пригніченою національно, політично й поважно борються за свою автономію, як перший етап до державної самостійности. Про те, чи це можливе чи ні, доцільне чи ні небезпечне для єдности чехословацької держави чи ні, не будемо говорити: стверджуємо тільки обєктивно факти, тимбільше, що і чехи і словаки обвинувачують себе взаємно у шовінізмі. Чехи обвинувачують словаків у перебільшених домаганнях автономії і змаганнях до розбиття держави, особливо в загроженій ситуації німцями, а словаки, будучи свідомими своїх інтересів і змагань, послідовно домагаються своїх прав. Чи плянований „народностні" статут розвяже „ґордійський вузол", заздалегідь тяжко сказати.

Про відношення до інших національностей — завтра.

Л. Вітровський.

Година в Українському Шпиталі.

ЩО МОЖНА ПОБАЧИТИ І ЯК ВИГЛЯДАЄ ПРАЦЯ В НАЙМОЛОДШІЙ ВСЕНАРОДНІЙ ІНСТИТУЦІЇ.

Триповерхова будівля при вулиці Петра Скарги — Український Шпиталь. Проти нього — собор св. Юрія, під опікою якого виріс, збоку — скромний, партеровий будинок, з якого виріс. Ніби дужий парень коло старенького, сивого і згорбленого батька.

В аптично-чистенькому голі повно світла і дверей. Вінда й лавки. На таблиці: „Стан хворих 19. VI. — 22 мужчин і 42 жінки. Дижурний лікар д-р Крупка". Перше враження — ви в якомусь пансіоні. Ні понурости, ні задухи, ні атмосфери, що так наскакують у кожній лічниці.

Мій господар, один з директорів лічниці, втратив від цього білого плаща всю свою „зовнішність" і з ним говориться щиро, як справді з... лікарем. Білий плащ викликує до себе все ваше довіря.

•

— Від 12. квітня ц. р., тобто від дня посвячення Шпиталю, було в нас 249 хворих — так починаю нотувати розмову. — Від 1. січня ц. р. 1191. В тому 95 відсотків українців, 5 відс. поляків і жидів. 90 відсотків всього числа — селяни з Галичини й Волині.

Ми в кімнаті урядовця і книги легко провірити.

— Останній — Теодор Ступка, кушнір з Куликова.

Десять партерових кімнат — це так би мовити, „пропедевтика" Українського Шпиталю. Пять амбуляторій (нервових, жіночих, очних і шкірних хворіб та урольоґії), кімната фізикальної терапії з лискучими апаратами для діятермії і кварцовими лямпами, дві розбиральні (окрема для амбуляторій, окрема для лямп). Чисто, спокійно, ясно. Кімната дижурного лікаря і три кімнати Рентґена з масивними лямпами в одній темничка для викликування знимок. Обіч — дирекційна кімната, з портретом творця цієї установи — д-ра І. Курівця, кисти бл. п. Олекси Новаківського та портретами ініціяторів Шпиталю, д-ра Е. Озаркевича і д-ра С. Дрималика. Велика Бібліотека. Бюст покровителя — Митр. Шептицького.

— Наш Рентґен діягностичний — оповідає мені у вінді вже господар. — Терапевтичний (лікувальний) — наше найближче завдання. А в амбуляторіях щодень повно народу, просто черга. Досить, що окулістика обслуговує нераз за день і 100 хворих...

— Сто хворих? — не вірю.

— Так. Хоч як у це важко повірити!...

Вінда без шелесту спиняється на третьому, найвищому поверсі.

НА ПОВЕРСІ, ДЕ РОДИТЬСЯ ЖИТТЯ...

На цей третій поверх не впускають нікого. Це своя „святая святих" і я — зпоза шпитальних мужчин — одинокий, що бачу ґінекольоґічний та поліжничий відділ зблизька. Салі, в яких родиться життя і де нерідко проховзується мати вузькою стежечкою поміж життям і смертю.

Відгороджене від сходів решіткою — те царство тайни життя має в собі щось зворушливе. Чистота 100, ні 200 відсоткова, тиша така сама. Окрема кухня, окремий дижур, окрема сиґналізація. Салі і постелі. Ясна, простора й соняшна, з двома складними ліжками — породова саля. В окремій кімнаті збоку цілий магазин лискучого приладдя, але породіля його не бачить, воно не бентежить її. З вікон чудовий вид на вершки дерев на Святоюрській горі. Потім попородова саля і окремий відділ для горячкуючих. А ця маленька? Стоять високі, білі з синьою постіллю ліжечка ніби для ляльок і в чистеньких перинах спокійно розглядають кімнату наймолодші громадяни. Під ліжечком мищинка з окремим для кожної дитини приладдям.

— Оце, знаєте, чия донечка? — показує лікар опікун малу громадянку, як добра лялька людину, що перебирає тендітними пальчиками.

— Не вгадаю.

— „Міс України" зперед кількох літ, п-і д-рової Ч. Х. Христя. Пять днів...

Крім матері, лікарів і прислуги я мабуть перший, що бачу „престолонаслідницю". І в черговій кімнаті де гарна мама вже всміхається й видужує, кажу:

— А колись, пані, скажу вашій принцесі, що я бачив її тоді, коли вона була як рукавиця завбільшки...

— Гадаємо, що вдасться в маму — каже лікарка, асистент цього відділу. — А вчора тут повно квітів було...

— Гідно вітають спадкоємця титулу! — і сміємося всі: лікарі, я і щаслива мама...

В сусідній салі є теж кілька жінок і серед них заступниця голови „Союзу Українок" з Глещави, що збирала піря серед членів свого Кружка для Українського Шпиталю й мала з цього приводу тяганину. Подушка, на яку вона оперта, може з власного її піря. Ось хто будував цю установу, на яку маґістрат Львова в 1934 р. дав аж... 300 зол. субвенції й від трьох літ нічого.

Заходимо ще до каплиці, в якій правиться щодня, ясної, у квітах і вишивках. Поруч неї є мешкання сестер-монахинь Чина св. Вінкентія а Павльо. Всі вони — їх десять — українки, навмисне для служби в Українському Шпиталі вступили до того чину й відбули практику у галицьких шпиталях. Тихі, скромні їх постаті, що знають тільки жертву й посвяту, майже безшелесно просовуються салями.

Вінда несе нас на другий поверх.

ПО ДОРОЗІ ДО ОПЕРАЦІЙНИХ САЛЬ.

Тут — шість великих кімнат, по 8—10 ліжок кожна й одна менша. По цей бік поверху — жіночий, по той — мужеський відділ. Від кімнатки дижурної, що має окрему кухонку й сиґналізацію, переходимо всі чергою. На ліжках зболені, покорчені й виснажені постаті, з обличчя яких можнаб писати цілу трагедію хвороби й каліцтва. Щойно тут, зокрема в салях, де лежать після операцій, розумієте, що таке — здоровля й довго опісля носите в думці розгарячковані очі й уста. Вік хворих — ріжний, від підростка до сиволосих.

Звідки? Відповідають на запит мого „повожатого": Скала над Збручем, зпід Дубна, Перемишляни, Борщів — ціла наша волость.

Сонце, незвичайна чистота й тиша — одиноке, чого їм можна позавидувати.

А потім вінда везе нас на перший поверх. Перші — це дві салі з притемненими вікнами. В одній жінки, в другій мужчини у чорних окулярах. Окулістичний відділ.

У лівому крилі — операційний тракт. Він починається з кімнати для приготування хворих до операції, з якої є входи до двох кімнаток, де миють руки та — за ними — двох операційних саль. Чому дві? Одна є для т. зв. чистих, друга для брудних (гнійних і ропних) операцій. Хворий віздить, не бачивши шафок, що аж миготять від безлічі хірурґічного приладдя — в зеленими кафлями вимощену асептичну (чисту) чи білу (септичну) салю. Одну і другу заливає повінь світла. Рухомі операційні столи освітлюють лямпи, що не кидають тіні, з потрійними проводами й на кожний випадок власними акумуляторами (якби світло згасло). Обі салі вяже салька для стерилізації інструментів, ґази й білля, але входу з неї до операційних саль нема: можна подати, що треба крізь засувне вікно. Стерилізатори — останнє досягнення техніки: на пару й електрику, вони одні коштували 20 тис. зол. Чистота, все блестить, аж моторошно. У стінах — електричні вентилятори. Кожна річ, кожний прилад і його місце обдумане до подробиць.

За салею для „брудних" є ще саля для ортопедичних операцій, в якій теж повно приладдя. Все доцільне, нове, модерне — не даром окремі комісії їздили підчас будови Українського Шпиталю по краю й закордоні розглядати найкращі лічниці. У Львові це одна з найкращих операційних саль, найбагатіше вивінованих.

— Кілько ви вже мали операцій, пане докторе? — питаю.

— Яких шістьдесять, всі до одної вдатні. Навіть те упередження, яке мала частина громадянства до нас, як зрештою до всього свого, минулося... — прояснюється його обличчя.

В сусідній сепаратці видужує після операції сліпої кишки відомий наш ремісник-прословець, кушнір п. Г. Сміється вже, хоч операція була без наркози, з місцевим тільки знечуленням, бо серце хворе.

— Перекажіть, пане редакторе, на світ — каже — що так, як тут дбають про хворих...

— Без компліментів — просить скромно мій співрозмовець і господар.

ГОСПОДАРСТВО УКРАЇНСЬКОГО ШПИТАЛЮ.

В сутеринах приміщена господарська частина Українського Шпиталю. По цей бік — магазини вугілля, лелівні, кітли центрального огрівання (подвійне — водою й паром), пральня, що працює без дотику людських рук (спеціяльні німецькі машини), лазнички для прислуги. По той бік — магазин харчів, що їх доставляють окремим, просто з вулиці, входом, кімната, де приготовляють віктуали і може аж надто чиста та ясна кухня. Харч подають на поверхи горою другою, малою віндою, на поверхах є газові кухонки, якщо треба загріти щось

гайно чи підігріти страву. Окремо є кімната, в якій миють посуд, окремо їдальня сестер, ще окремо — далі — дезинфекційні апарати

*

І ось це все. Сидимо в канцелярії дирекції і під враж[і]нням імпозантного діла, яким є Український Шпиталь та якого машинерію я бачив зблизька, питання здоганяють одне одного.

І не хочеться вірити: що ввесь цей велитенський всенародній набуток, який має бути не тільки кузнею здоровля, але й школою гигієни та раціонального життя для всіх, що переходять крізь нього, зокрема научною робітнею — не хочеться вірити, що повстав він завзяттям і зусиллям горстки ідейників та оптимістів-лікарів, при допомозі великого нашого Мецената; що ця горстка 10 літ тому кинула гасло будувати Шпиталь, маючи 200 долярів; що виросла з цього міліонової матеріяльної й неоціненої моральної вартости всенаціональна станиця і — врешті — що цей наш, Український Шпиталь є останнім висловом шпитальницької техніки, якої можна нам позавидувати..

А на терасі над 3 поверхом, куди витягнула нас знову вінда, і де мають користати виздоровенці з сонця і звідки чудовий вид на город Лічниці та Святоюрську Гору, слухаю дальше й випитую дальше — тепер уже про більш прозаїчні речі.

Про лікарів, що працюють безкорисно далі для своєї „дитини" й серед яких найшовся справжній штаб нашої медичної науки з директором Шпиталю д-ром Т. Бурачинським і таким авторитетом як д-р М. Панчишин, про ціни у Шпиталю (приймають покищо тільки платних, 5.60 зол. — III. кл. і 10 зол. — II. кл.), про працю в амбуляторіях, які беруть тільки добровільні датки, про відвідини хворих, для яких Шпиталь, з огляду на приїзжих, має аж 4 дні (вівторок, четвер, субота, неділя від 2—4), про ріжні пляни дальших інвестицій, м. ін. проєктоване купно нового операційного стола, що коштуватиме 4 тис. зол., про все. Потім згадуємо про добродіїв Шпиталю, що помогли його устаткувати й докінчити своїми жертвами по 2.000 зол. на памяткові ліжка (їх 23, з чого дир. Грицак і п-ство Дурбаки мають за свої жертви по 10.000 зол. їх іменем названі кімнати у шпиталі) і про те, що магістрат Львова не то не дає субвенції, але й вулиці вибрукувати коло нашої лічниці не хоче...

А з тієї розмови памятаю слова мого господаря:

— Вже нині нам тісно, хоч є 100 ліжок. Не маємо місця для амбуляторій, яких частина є все ще у старому будинку, для лікарів та прислуги. Бачите цю нашу площу? — показав вниз рукою. — Міркуємо, як ставити тут другий такий будинок, ще кращий...

...Перед моєю уявою тисячі-тисячі, що благословитимуть колись цю постанову. Що виноситимуть з цих будівель найбільший скарб — здоровля, як виносять його вже сьогодні з Українського Шпиталю.

Анатоль Курдидик.

„Жива вистава".

Вже третій тиждень добігає, відколи Рідна Школа відкрила Першу Педагогічну Виставу. Три тижні містять одні часописи „шпунти" з пригадками про цю виставу, інші пишуть про неї обширні фейлетони. Багато народу старшого й молодшого пересунулося крізь її салі, а в очах відвідувачів іскряться вогники захоплення та подиву від краси та величі матеріялу. Але не бракує й таких навіть претендентів на назву інтелігента, що на запит, чи бачили виставу, відповідають здивуванням питанням: де, яка вистава? Це мабуть тому, що ця вистава не має таких афіш, як кіна. За тиждень уже цієї вистави не буде; її розмонтують, дещо віддадуть власникам, а дещо піде на завязок Педагогічного Музею. Та це вже не буде вистава!

Хоча деякі експонати пророчисто до нас говорять своєю мовою, розказують про наші виховні гаразди, умовини, осяги й ті можливости, що їх можуть створити творці експонатів, то всеж Педагогічна Вистава мала свою ще й наскрізь живу частину, де експонатами були справжні представники виховного діла: діти та учителі. В ріжних днях і в ріжних місцях відбулося 4 показові лекції, кожна мала зобразити стаж і спосіб теперішнього навчання в українській школі — очевидно приватній, бо впорядчики вистави, себто її діловий комітет — державною школою не розпоряджали. На кожну показову лекцію були запрошені львівські педагоги і всі ті, що так чи інакше стоять близько до справ виховання, отже в першій мірі представники преси. Треба було дати нагоду пізнати школу з особистого спостереження тим, що мають вплив на громадську думку і справи між якими мусимо виховання поставити таки на першому місці.

Перша лекція відбулася в „Захоронці" СС. Василіянок при вул. Потоцького 95. По стрімких сходах накритих склепінням розлогих дерев входимо в широкий, затишний коридор монастиря. Ввічлива директорка захоронкар. семинарії, п. Литвиненко, витає прихожих привітно, знайомить з учительством та обстановою. Радіємо на вид ніжних малих столиків покритих серветками, низьких крісельок, сходків, драбинок та інших малих, здається, забавок, що для тутешніх дрібних вихованців заступають меблі. Всюди зразкова чистота, долівка блищить. Входить з садку гамірна дітвора ведена дбайливою опікункою, матірю Венедиктою. На швидку ми вже з усіми знайомі. І починається заняття дітей, що для них є чарівною забавою, а для нас — навчанням. Захоплені діточки впялили зір у матір Венедикту, а вона їм розказує про метелика. Та не може сама всього сказати, бо діти беруть живу участь, доповнюють. Навіть не знають того, як то вони вчаться поправної мови, товариської поведінки, як загострюють змисл спостерігання, як вправляють свої мязи наслідуючи метеликів, що летять з квітки на квітку тай саму квітку, що стоїть на одній ніжці, що під вечір хилиться спатоньки, рано підноситься, випростовується та від вітру хитається. Пізнають кольори, вправляють зір і слух, словом — розвивають фізичні й умові сили — для них непомітно, а для нас так наглядно. Повно веселости, радощів, смутку, гомону й дитячої невинности. Незамітно пройшов час і для нас старших, треба було розпрощатися з гадкою: чому то ми не мали віддавна таких захоронок; чому їх у нас так мало...

На другий раз ми вже в кравецькій дівочій школі СС. Василіянок при вул. Длугоша 17. І
тут затишно, привітно; місце вимріяне на шко-
лу. Ніякий міський гамір не доходить, а крізь
відкриті вікна враз з соняшним промінням вди-
рається шепіт старих дерев із саду. Входимо до
просторої шкільної салі з порозкладаними сто-
ликами, а при них на стільцях сидять учениці.
На переді таблиця, манекіни на одяги, швальні
машини.

Усміхнена вчителька п. Ірина Гургулівна,
веде балачку про жіночі одяги, про костюми,
про моду всяких віків. Низка колірових сильве-
ток ілюструє балачку. Але самою чужиною шко-
ла не вдоволяється. На тлі кріслатого барока
чи ренесансу виростає наш своєрідний, гетьман-
ський стрій, що рештками, в убожчих матерія-
лах, заховався ще декуди й сьогодні, по міщан-
ських скринях. На дотепні питання вчительки
учениці находять місце і нашій рідній моді. Тут
довша зупинка: появляються приготовані біль-
ші сильветки, учениці піднаходять усякі і своє-
рідні риси одягу. На манекіни зачіпляють дві
прегарного крою сукні. Такі гарні, що не зважаючи на всяку моду повинні завоювати кожну
українську жінку. І цій лекції приходить кі-
нець, немов передчасний. Виходимо, бо учени-
ці починають рисувати те, що бачили.

І ось — іншим разом ми у відмінному середовищі: підходимо до будинку, що своєю скромністю такий характеристичний для модного тепер будівельного стилю. На передній стіні напис „Фондація Рідній Школі ім. Іллі й Іванни Кокорудзів". Ця пригадка мимохіть викликає оправданий пієтизм. Входимо, як до святині. Це огнище освіти дівчат на дальшу дорогу — гімназія та ліцей Р. Ш. Усміхнений як звичайно директор, Іван Винар, веде жмінку відвідувачів по камінних сходах, серед шпаліру українських образів та молодечих лиць дівчат, що глядять на нас цікавими очима з великих абітурієнтських табльо (світлин). Входимо до І-ої кляси ліцею. Дівчата у скромних ученицьких одягах: увага напружена, бо перед ученицями вже біліють на чорній таблиці обриси українських просторів, спертих на Чорне Море. Краю милий, світе тихий... Професор Михайло Ваврик провірює, що дівчата знають з історії України. Як на Гетьманщині, що на Запоріжжі. Наливайко, Хмельницький, Дорошенко, Мазепа, Кальнишевський. За кожним разом інша учениця зясовує нове питання, обговорює, насвітлює, ілюструє вийнятком з літератури. Лекція жива, цікава, спокійна, опанована. Кілька образків кинених на ясну стіну скіоптіконом закінчує цю ледви 45-мінутову „годину". Не залишається нам нічого, як хіба поздоровити професора з такими вислідами, а самі питаємо в дусі: Деж ти, Шановний Професоре, набрав часу, щоб поза приписаною програмою дати стільки рідного знання!

І вже нетерпеливо дожидаємо нового показу: директор Августин Домбровський має перевести в VI. клясі хлопячої школи Р. Ш. ім. Шевченка писемні вправи. Здається декому (і мені), що це вже не ефектовне, а може й нецікаве. Входимо до знаного у Львові будинку Рідної Школи при вул. Мохнацького ч. 12. Хлопців небагато — 19. З них нарахували 11, що їдуть здавати до середніх шкіл. У клясі свобідно, хлопці веселі, говіркі, відразу заприязнюємося, як старі друзі. Відомий педагог і методик А. Домбровський, спокійний назверх, зрівноважений, як завжди. Цікавим підходом торкається

прогульки з останніх днів. Каже дітям пригада-
ти собі парк Йордана, відпочинок та про зуб-
рецький ліс. Такі 3 теми пише він на таблиці й
каже кожному з них на одну з тих тем написа-
ти за 15 хвилин. Мене зібрав неспокій: за 15
хвилин — у VI-ій клясі? Таж неодному матури-
стові не вистане такий час, щоб „розмахатися"
до т. зв. „вільної теми". У „гостей" росте ціка-
вість. Швидко минає 15 хвилин і паде заклик ш.
директора перестати писати. „Хто писав 1-шу
тему? Прочитай". І як написане... „А що це за
форма писання?" — „Описова" — паде відпо-
відь. „А чи булоб тут що справити стилістич-
но?" На такі запити завжди находиться крити-
ки; але автора ратує сам директор своєю влас-
ною заміткою: „я не поправляв би тут нічого".
Подібно обійшлися діти з 2-ою темою. „Який
це спосіб писання?" — „Зразу описовий, а далі
оповідальний". Прочитали 3-тю тему: один,
другий. Ах, як він написав про ліс... „Старі де-
рева шу-шу-шу... Мабуть здива, що таких неви-
даних гостей приймають" і т. д. „Яка це фор-
ма?" — Діти: „Літературна". Так, це була така
легка, свобідна форма, що аж дивно, як у 15-ти

тайно чи підігріти страву. Окремо є кімната, в якій миють посуд, окремо їдальня сестер, ще окремо — далі — дезинфекційні апарати

*

І ось це все. Сидимо в канцелярії дирекції і під вражінням імпозантного діла, яким є Український Шпиталь та якого машинерію я бачив зблизька, питання здоганяють одне одного.

І не хочеться вірити: що ввесь цей велитенський всенародній набуток, який має бути не тільки кузнею здоровля, але й школою гигієни та раціонального життя для всіх, що переходять крізь нього, зокрема научною робітнею — не хочеться вірити, що повстав він завзяттям і зусиллям горстки ідейників та оптимістів-лікарів, при допомозі великого нашого Мецената; що ця горстка 10 літ тому кинула гасло будувати Шпиталь, маючи 200 долярів; що виросла з цього міліонової матеріяльної й неоціненої моральної вартости всенаціональна станиця і — врешті — що цей наш, Український Шпиталь є останнім висловом шпитальницької техніки, якої можна нам позавидувати..

А на терасі над 3 поверхом, куди витягнула нас знову вінда, і де мають користати виздоровенці з соиця і звідки чудовий вид на город Лічниці та Святоюрську Гору, слухаю дальше й випитую дальше — тепер уже про більш прозаїчні речі.

Про лікарів, що працюють безкорисно далі для своєї „дитини“ й серед яких найшовся справжній штаб нашої медичної науки з директором Шпиталю д-ром Т. Бурачинським і таким авторитетом як д-р М. Панчишин, про ціни у Шпиталю (приймають покищо тільки платних, 5.60 зол. — III. кл. і 10 зол. — II. кл.), про працю в амбуляторіях, які беруть тільки добровільні датки, про відвідини хворих, для яких Шпиталь, з огляду на приїздних, має аж 4 дні (вівторок, четвер, субота, неділя від 2—4), про ріжні пляни дальших інвестицій, м. ін. проєктоване купно нового операційного стола, що коштуватиме 4 тис. зол., про все. Потім згадуємо про добродіїв Шпиталю, що помогли його устаткувати й докінчити своїми жертвами по 2.000 зол. на памяткові ліжка (їх 23, з чого дир. Грицак і п-ство Дурбаки мають за свої жертви по 10.000 зол. їх іменем названі кімнати у шпиталі) і про те, що магістрат Львова не то не дає субвенції, але й вулиці вибрукувати коло нашої лічниці не хоче...

А з тієї розмови памятаю слова мого господаря:

— Вже нині нам тісно, хоч є 100 ліжок. Не маємо місця для амбуляторій, яких частина є все ще у старому будинку, для лікарів та прислуги. Бачите цю нашу площу? — показав вниз рукою. — Міркуємо, як ставити тут другий такий будинок, ще кращий...

...Перед моєю уявою тисячі-тисячі, що благословитимуть колись цю постанову. Що виноситимуть з цих будівель найбільший скарб — здоровля, як виносять його вже сьогодні з Українського Шпиталю.

Анатоль Курдидик.

„Жива вистава“.

Вже третій тиждень добігає, відколи Рідна Школа відкрила Першу Педаґоґічну Виставу. Три тижні містять одні часописи „шпунти“ з пригадками про цю виставу, інші пишуть про неї обширні фейлетони. Багато народу старшого й молодшого пересунулося крізь її салі, а в очах відвідувачів іскряться вогники захоплення та подиву від краси та величі матеріялу. Але не бракує й таких навіть претендентів на назву інтелігента, що на запит, чи бачили виставу, відповідають здивуваним питанням: де, яка вистава? Це мабуть тому, що ця вистава не має таких афіш, як кіна. За тиждень уже цієї вистави не буде; її розмонтують, дещо віддадуть власникам, а дещо піде на завязок Педаґоґічного Музею. Та це вже не буде вистава!

Хоча деякі експонати пропечисто до нас говорять своєю мовою, розказують про наші виховні гаразди, умовини, осяги й ті можливости, що їх можуть створити творці експонатів, то всеж Педаґоґічна Вистава мала свою ще й наскрізь живу частину, де експонатами були справжні представники виховного діла: діти та учителі. В ріжнижих днях і в ріжних місцях відбулося 4 показові лекції, кожна мала зобразити стаж і спосіб теперішнього навчання в українській школі — очевидно приватній, бо впорядчики вистави, себто її діловий комітет — державною школою не розпоряджали. На кожну показову лекцію були запрошені львівські педагоги і всі ті, що так чи інакше стоять близько до справ виховання, отже в першій мірі представники преси. Треба було дати нагоду пізнати школу з особистого спостереження тим, що мають вплив на громадську думку і справи між якими мусимо виховання поставити таки на першому місці.

Перша лекція відбулася в „Захоронці“ СС. Василіянок при вул. Потоцького 95. По стрімких сходах накритих склепінням розлогих дерев входимо в широкий, затишний коридор монастиря. Ввічлива директорка захоронкар. семинарії, п. Литвиненко, витає прихожих привітно, знайомить з учительством та обстановою. Радіємо на вид ніжних малих столиків покритих цератками, низьких кріселок, сходків, драбинок та інших малих, здається, забавок, що для тутешніх дрібних вихованців заступають меблі. Всюди зразкова чистота, долівка блищить. Входить з садку гамірна дітвора ведена дбайливою опікункою, матірю Венедиктою. На швидку ми вже з усіми знайомі. І починається заняття дітей, що для них є чарівною забавою, а для нас — навчанням. Захоплені діточки впялили зір у матір Венедикту, а вона їм розказує про метелика. Та не може сама всього сказати, бо діти беруть живу участь, доповнюють. Навіть не знають того, як то вони вчаться поправної мови, товариської поведінки, як загострюють змисл спостерігання, як вправляють свої мязи наслідуючи метеликів, що летять з квітки на квітку тай саму квітку, що стоїть на одній ніжці, що під вечір хилиться спатоньки, рано підноситься, випростовується та від вітру хитається. Пізнають коліри, вправляють зір і слух, словом — розвивають фізичні й умові сили — для них непомітно, а для нас так наглядно. Повно веселости, радощів, смутку, гомону й дитячої невинности. Незамітно пройшов час і для нас старших, треба було розпрощатися з гадкою: чому то ми не мали віддавна таких захоронок; чому їх у нас так мало...

На другий раз ми вже в кравецькій дівочій школі СС. Василіянок при вул. Длуґоша 17. І тут затишно, привітно; місце вимріяне на школу. Ніякий міський гамір не доходить, в крізь вілкриті вікна враз з сонишним промінням вдирається шепіт старих дерев із саду. Входимо до просторої шкільної салі з порозкладаними столиками, а при них на стільцях сидять учениці. На переді таблиця, манекіни на одяги, швальні машини.

Усміхнена вчителька п. Ірина Гургулівна, веде балачку про жіночі одяги, про костюми, про моду всяких віків. Низка колірових сильветок ілюструє балачку. Але самою чужиною школа не вдоволяється. На тлі крісльатого барока чи ренесансу виростає наш своєрідний, гетьманський стрій, що рештками, в убожчих матеріялах, заховався ще декуди й сьогодні, по міщанських скринях. На дотепні питання вчительки учениці находять місце і нашій рідній моді. Тут довша зупинка: появляються приготовані більші сильветки, учениці піднаходять усякі її своерідні риси одягу. На манекіни зачіпляють дві прегарного крою сукні. Такі гарні, що не зважаючи на всяку моду повинні завоювати кожну українську жінку. І цій лекції приходить кінець, немов передучасний. Виходимо, бо учениці починають рисувати те, що бачили.

І ось — іншим разом ми у відмінному середовищі; підходимо до будинку, що своєю скромністю такий характеристичний для модного тепер будівельного стилю. На передній стіні напис „Фондація Рідній Школі ім. Іллі й Іванни Кокорудзів“. Ця пригадка мимохіть викликає оправданий пієтизм. Входимо, як до святині. Це огнище освіти дівчат на дальшу дорогу — ґімназія та ліцей Р. Ш. Усміхнений як звичайно директор, Іван Винар, веде жмінку відвідувачів по камінних сходах, серед шпаліру українських образів та молодечих лиць дівчат, що глядять на нас цікавими очима з великих абітурієнтських табльо (світлин). Входимо до І-ої кляси ліцею. Дівчата у скромних ученицьких одягах; увага напружена, бо перед ученицями вже біліють на чорній таблиці обриси українських просторів, спертих на Чорне Море. Краю милий, світе тихий... Професор Михайло Ваврик провірює, що дівчата знають з історії України. Як на Гетьманщині, що на Запоріжжі. Наливайко, Хмельницький, Дорошенко, Мазепа, Кальнишевський. За кожним разом інша учениця зясовує нове питання, обговорює, насвітлює, ілюструє вийнятком з літератури. Лекція жива, цікава, спокійна, опанована. Кілька образків кинених на ясну стіну скіоптіконом закінчує цю ледви 45-мінутову „годину“. Не залишається нам нічого, як хіба поздоровити професора з такими вислідами, а самі питаємо в дусі: Деж ти, Шановний Професоре, набрав часу, щоб поза приписаною програмою дати стільки рідного знання!

І вже нетерпеливо дожидаємо нового показу: директор Августин Домбровський має перевести в VI. клясі хлопячої школи Р. Ш. ім. Шевченка писемні вправи. Здається декому (і мені), що це вже не ефектовне, а може й нецікаве. Входимо до знаного у Львові будинку Рідної Школи при вул. Мохнацького ч. 12. Хлопців небагато — 19. З них нарахували 11, що йдуть здавати до середніх шкіл. У клясі свобідно, хлопці веселі, говіркі, відразу заприязнюємося, як старі друзі. Відомий педагог і методик А. Домбровський, спокійний назверх, зрівноважений, як завжди. Цікавим підходом торкається

прогульки з останніх днів. Каже дітям пригадати собі парк Йордана, відпочинок та про зубрецький ліс. Такі 3 теми пише він на таблиці й каже кожному з них на одну з тих тем написати за 15 хвилин. Мене зібрав неспокій: за 15 хвилин — у VI-ій клясі? Таж неодному матуристові не вистане такий час, щоб „розмахатися“ до т. зв. „вільної теми“. У „гостей“ росте цікавість. Швидко минає 15 хвилин і паде заклик ш. директора перестати писати. „Хто писав 1-шу тему? Прочитай“. І як написане... „А що це за форма писання?“ — „Описова“ — паде відповідь. „А чи будоб тут що справити стилістично?“ На такі запити завжди находяться критики; але автора рятує сам директор своєю власною заміткою: „я не поправляв би тут нічого“. Подібно обійшлися діти з 2-ою темою. „Який це спосіб писання?“ — „Зразу описовий, а далі оповідальний“. Прочитали 3-тю тему: один, другий. Ах, як він написав про ліс... „Старі дерева шу-шу-шу... Мабуть здива, що таких невиданих гостей приймають“ і т. д. „Яка це форма?“ — Діти: „Літературна“. Так, це була така легка, свобідна форма, що аж дивно, як у 15-ти

хвилинах міг 12-літній хлопець так відтворити в думці враження з лісу!

Та не обійшлося при цьому без припадку. „Прочитай свою задачу". — „Я не був на прогульці й написав оправдання". — „Прочитай". І чуємо, як то автор пішов день перед прогулькою до української гімназії розвідати, коли іспити до 1-ої кляси й чого потрібно. Довідався, що на день по прогульці останній речинець для вношення прохання до іспиту та до цього треба метрики народни. „І я дуже зажурився (бідака; а такий малий). Але побіг на залізничу стацію, купив білет і поїхав у родинне село. Тому не був на прогульці... Ціла задача, в нічому не уступає іншим.

Та на відчитаній задачі не кінець. „Відчитай перше речення; яке воно?" „А розбери речення на частини". І тут — дзвінок; 45 мінут не змарнованих.

Оце була жива вистава. Виховні мистці відкрили нам, профанам, тайники своїх лябораторій. Шкода, що не було більше охочих скористати з цього показу!

Лев Ясінчук.

Несподівані перешкоди в уладженні осель на „Соколі" й „Остодорі".

Нагло і несподівано виринули труднощі зри уладженні осель для молоді на „Остодорі" і на горі „Сокіл" біля Підлютого. Як відомо, Українське Краєве Т-во Охорони Дітей та Опіки над Молоддю уладжує від кількох років оселі для дітей у цих двох найкращих місцях наших гір. Про значіння цих осель зайво розписуватися. Щоб цим оселям забезпечити спокій і безпеку, представник Головної Ради Т-ва інформувався особисто в цій справі у львівському воєвідстві. Там подали докладні вказівки, згідно з якими внесено відповідне зголошення до адміністраційної влади про відкриття таборів. І ось тоді дістала Головна Рада Т-ва два письма з львівського воєвідства. В одному з них воєвідство подало відпис свого повідомлення староства в Долині, що Українське Краєве Т-во Охорони Дітей та Опіки над Молоддю організує на Остодорі оселю для хлопців у часі: від 27. VI. до 23. VII. і для дівчат від 25. VII. до 20. VIII. та на Соколі оселю для хлопців і дівчат у тому самому часі. Одночасно львівський воєвідський уряд повідомив Головну Раду Т-ва, щоб з хвилиною приїзду осель на місце повідомила про це староство в Долині, подала імя і прізвище керманича, число дітей та адресу оселі.

Отримавши такі письма з львівського воєвідського уряду, організатори осель працювали далі з захопленням і пожертвою не сподіючись зовсім несподіваного удару. Аж ось 20. червня ц. р., себто на кілька днів перед виїздом до осель Головна Рада Т-ва дістала таке письмо від старости в Долині:

Starosta powiatowy doliński. Nr. Op. 9/15/38. Dolina 18. VI. 1938. — Do Zarządu Ukr. Kraj. Towarzystwa Ochrony Dzieci i Opieki nad Młodzieżą we Lwowie, ul. Ruska 20. — Wg. pisma Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie z 27. V. 1938 Nr. Po. 16/22/38 Zarząd tamt. Stowarzyszenia zgłosił Urzędowi Wojewódzkiemu, iż w bieżącym roku organizuje w Ostodorze (gmina i gromada Perehińsko) kolonię letnią dla chłopców od 27. VI. do 23. VII. i dla dziewcząt od 25. VII. do 20. VIII., oraz na górze „Sokół" w tej samej miejscowości kolonię dla chłopców od 27. VI. do 20. VII. i dla dziewcząt od 23. VII. do 18. VIII.

Rozpatrując przedmiotowe zgłoszenia wg. właściwości po myśli art. 2 rozp. Prez. R. P. z 22 IV. 1927 o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyj opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 354), zgłoszenia tego nie przyjmuję do wiadomości i zakazuję Zarządowi Stowarzyszenia uruchomienia w mowie będących kolonii letnich, albowiem Zarząd Stowarzyszenia nie zastosował się do obowiązujących w tej mierze przepisów.

W szczególności: 1) Nie zgłosił Zarząd Stowarzyszenia kierowników odnośnych zakładów opiekuńczych zgodnie z postanowieniem Min. Pracy i Op. Społ. z 10. X. 1927 o kwalifikacjach kierowników Zakł. Opiek. (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 866) i nie przedstawił dowodów, iż kierownicy ci odpowiadają wszystkim warunkom tego rozporządzenia. 2) Nie przedstawił Zarząd Stowarzyszenia projektów regulaminów odnośnych zakładów opiekuńczych zgodnie z postanowieniem rozp. Min. Pracy i Op. Społ. z 12. X. 1927 r. i regulamin zakładów opiek. (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 867) wraz z imiennym spisem pensionariusza.

Dalej jeżeli w zamierze Zarządu Stowarzyszenia leży organizacja nauczania (wykładów, kursów) w toku prowadzenia kolonii (o czym zgłoszenie do Urzędu Wojewódzkiego nie wspomina, co jednak działo się w roku ubiegłym na tut. terenie bezprawnie) zwracam już obecnie uwagę Zarządu Stowarzyszenia na konieczność zastosowania się w tym wypadku do postanowień ustawy z 11. III. 1932 (Dz. U. R. P., poz. 343, wzgl. rozp. z 7. VI. 1932, Dz. U. R. P. nr. 50, poz. 473), to jest uprzedniego uzyskania odrębnego zezwolenia właściwej władzy dla tego rodzaju nauczania. Jednocześnie orzekam w myśl art. 87, p. 4, rozp. Prez. RP. z 22. III. 1928 o postępowaniu administracyjnym, iż ewent. wniesienie odwołania od niniejszej decyzji, jako wskazanej w interesie publicznym, nie będzie mieć mocy wstrzymującej.

Od niniejszej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie, które podać należy do tut. Starostwa w ciągu dni 14 po dniu doręczenia. Ewentualne bezprawne uruchomienie kolonii pociągnie za sobą rygory przewidziane w rozp. Prez. RP. z 22. III. 1928 o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. 36/342) w szczególności zastosowanie przepisu art. 49 tegoż rozporządzenia przewidującego przymus bezpośredni. — Starosta Powiatowy: (Podpis) — Szachierski.

Отже староство в Долині видвигнуло як причину заборони справи, що Т-во — згідно з вказівками львівського воєвідства — мало виконати щойно по приїзді осель на місце. Тому представники Т-ва пішли негайно до воєвідства у Львові за вияснениями і довідалися, що письмо долинського староства викликало лише здивування. Щоб довідатися щось конкретного в цій справі, відпоручники Т-ва виїхали до воєвідства у Станиславові і до староства в Долині тимбільше, що на телефонічний запит львівського воєвідства станиславівський воєвідський уряд відповів, що мусить сам довідатися про це в Долині.

Відпоручникові Т-ва заявили у Станиславові, що справу прихильно поладнають. Зате долинський староста обстоював при своїй забороні. Остаточна відповідь станиславівського воєвідства мала прийти телефонічно на другий день до львівського воєвідства на год. 12. Одначе відповідь не прийшла, хоч у Станиславові запевнювали і радили осель не відкликати. Тоді Головна Рада Т-ва звернулася телефонічно до станиславівського воєвідства, на що дістала відповідь, що цю інтервенцію воєвідство вважає за відклик і його поладнає староство в Долині.

Тому голова Т-ва звернувся з проханням телеграфічно до прем. Складковського письмом такого змісту:

До пана премієра д-ра Славой-Складковського у Варшаві.

В останній хвилині староста в Долині забороняє уладити чотири оселі нашому Т-ву, що їх зголошено згідно з вказівками львівського воєвідства.

Молоді відмовляють права користати зі сонця і повітря у власних будинках, хоч уже кілька років ці оселі там відбувалися. Просимо оборони. За Українське Товариство Опіки над Молоддю: Каратницький, голова. Львів, вул. Руська 20.

КОМУНІКАТ КВОММ-у.

КВОММ подає до відома:

У звязку з ненадійними труднощами при організуванні хлопячих осель на Соколі та Остодорі пересуваємо початок цих осель на три дні пізніше, себто з 27. на 30. ц. м. з тим, що якби ніякими заходами не вдалося змінити рішення староства в Долині, ці оселі відбудуться в інших місцевостях, про що КВОММ своєчасно повідомить усіх заінтересованих.

ЗА ОКЕАНОМ.

ГРЕКО - КАТОЛИЦЬКА СПІВАНА СЛУЖБА БОЖА В АМЕРИКАНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ СЕМИНАРІЇ.

На спеціяльні запросини ректорату католицької семинарії св. Бернарда у місті Рочестер Н. Й., о. Степан Побуцький, парох в Оберн, Н. Й., відправив 27-го березня ц. р. в каплиці духовної семинарії торжественну співану Службу Божу в нашім українськім східнім обряді. На Службі Божій були приявні: о. пралат Яків Ґоґгин, ректор семинарії, о. прелат Яків Гаршлі, цілий факультет семинарії і 220 семинаристів, богословів ріжної народности та з ріжних епархій і стейтів Злучених Держав.

О. Степан Побуцький відправив Службу Божу в асисті о. д-ра Едварда Бирна, професора теольоґії, о. д-ра Вільфреда Краґа професора теольоґії і префекта дисципліни в семинарії та двох діяконів. Ті отці і діякони були повбирані у всі наші літурґічні ризи і виконували всі приписи церемоній Служби Божої згідно з нашим обрядом.

До Служби Божої співав гарно вишколений хор з Оберн, в числі 55 осіб, під управою учителя Андрія Дворaківського. Цей хор переїхав з Оберн до Рочестер — 80 миль — десяти автомобілями.

Це перший раз в історії рочестерської семинарської каплиці, переповненої кандидатами духовного стану латинського обряду, залунала українська церковна пісня нашої Служби Божої, що всім дуже подобалася, всіх до глибини зворушила й очарувала. Приявні отці професори та питомці семинарії не могли найти слів похвали і дивувалися, що в католицькій Церкві є такий гарний український обряд і така чудова Служба Божа.

При кінці Служби Божої о. Степан Побуцький вніс многоліття Пієві XI Папі римському, Митрополитові Кир Андреєві Шептицькому, епископові Кир Константинові Богачевському, Преосв. Якові Карні, рочестерському епископові і ректорові семинарії, професорам, семинаристам і всьому українському народові.

Після Служби Божої відбувся в рефектарі семинарії спільний обід.

ВИКЛАДИ ПРО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

О. Степан Побуцький на прохання ректорату рочестерської семинарії дав у тій семинарії кілька викладів про греко-католицьку Церкву, про наш український обряд та наш нарід. Виклади дуже подобалися американцям. Після першого викладу ректор семинарії відзначив о. Побуцького титулом „почесного професора".

При цьому слід згадати, що у травні 1937 р. о. Побуцький мав виклад про наш обряд і наш нарід в Наяґара університеті, в Боффало, Н. Й., та в католицькій вищій школі в Оберн. Ці виклади дуже причиняються до освідомлення чужинців про український нарід та його обряд.

ВІДКРИТТЯ МОНАСТИРЯ СС. СЛУЖЕБНИЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Дня 15-го травня ц. р. відбулося у Філядельфії торжество благословення та відкриття монастиря СС. Служебниць, які мають займатися захистом для старців та українською лічницею, що їх основав Преосв. Константин. Посвячення доконав Кир Константин в асисті о. о. Тарнавського і Ґреська.

З нагоди відкриття монастиря уладжено виставу ручних робіт, виконаних Сестрами та їх ученицями. Деякі коронкові роботи, гафти, настільники, стихарі і т. д. звертали загальну увагу. Значну частину тих робіт Сестри продали, дохід з того іде на захист і лічницю.

Того самого дня пополудні відбулася спільна вечеря, в якій взяло участь понад 300 осіб.

ПЕРШИЙ ПАМЯТНИК М. ШАШКЕВИЧА В КАНАДІ.

Товариство Рідна Школа імени Маркіяна Шашкевича у Вінніпегу дістало дозвіл від міської ради побудувати памятник Маркіянові Шашкевичеві на трикутній площі між вулицями Юклид, Джервис і Мід. Місто відступило площу безплатно з тим застереженням, що товариство має її прикрасити та удержувати в порядку.

В 1914-ому році задумували вінніпеґські українці поставити памятник Шевченкові в 100-ліття його народин, але на планах залишилося.

хвилинах міг 12-літній хлопець так відтворити в думці враження з лісу!

Та не обійшлося при цьому без припадку. „Прочитай свою задачу". — „Я не був на прогульці й написав оправдання". — „Прочитай". І чуємо, як то автор пішов день перед прогулькою до української ґімназії розвідати, коли іспити до 1-ої кляси й чого потрібно. Довідався, що на день по прогульці останній речинець для вношення прохання до іспиту та до цього треба метрики народин. „І я дуже зажурився (бідака; а такий малий). Але побіг на залізничу стацію, купив білет і поїхав у родинне село. Тому не був на прогульці... Ціла задача, в нічому не уступає іншим.

Та на відчитаній задачі не кінець. „Відчитай перше речення; яке воно?" „А розбери речення на частини". І тут — дзвінок; 45 мінут не змарнованих.

Оце була жива вистава. Виховні мистці відкрили нам, профанам, тайники своїх лябораторій. Шкода, що не було більше охочих скористати з цього показу!

Лев Ясінчук.

Несподівані перешкоди в уладженні осель на „Соколі" й „Остодорі".

Нагло і несподівано вигринули труднощі при уладженні осель для молоді на „Остодорі" і на горі „Сокіл" біля Підлютого. Як відомо, Українське Краєве Т-во Охорони Дітей та Опіки над Молодю уладжує від кількох років оселі для дітей у цих двох найкращих місцях наших гір. Про значіння цих осель зайво розписуватися. Щоб цим оселям забезпечити спокій і безпеку, представник Головної Ради Т-ва інформувався особисто в цій справі у львівському воєвідстві. Там подали докладні вказівки, згідно з якими внесено відповідне зголошення до адміністраційної влади про відкриття таборів. І ось тоді дістала Головна Рада Т-ва два письма з львівського воєвідства. В одному з них воєвідство подало відпис свого повідомлення староства в Долині, що Українське Краєве Т-во Охорони Дітей та Опіки над Молодю організує на Остодорі оселю для хлопців у часі від 27. VI. до 23. VII. і для дівчат від 25. VII. до 20. VIII. та на Соколі оселю для хлопців і дівчат у тому самому часі. Одночасно львівський воєвідський уряд повідомив Головну Раду Т-ва, щоб з хвилиною приїзду осель на місце повідомила про це староство в Долині, подала імя і прізвище керманича, число дітей та адресу оселі.

Отримавши такі письма з львівського воєвідського уряду, організатори осель працювали далі з захопленням і пожертвою не сподіючись зовсім несподіваного удару. Аж ось 20. червня ц. р., себто на кілька днів перед виїздом до осель Головна Рада Т-ва дістала таке письмо від старости в Долині:

Starosta powiatowy doliński. Nr. Op. 9/15/38. Dolina 18. VI. 1938. — Do Zarządu Ukr. Kraj. Towarzystwa Ochrony Dzieci i Opieki nad Młodzieżą we Lwowie, ul. Ruska 20. — Wg. pisma Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie z 27. V. 1938 Nr. Po. 16/22/38 Zarząd tamt. Stowarzyszenia zgłosił Urzędowi Wojewódzkiemu, iż w bieżącym roku organizuje w Ostodorze (gmina i gromada Perehińsko) kolonię letnią dla chłopców od 27. VI. do 23. VII. i dla dziewcząt od 25. VII. do 20. VIII., oraz na górze „Sokół" w tej samej miejscowości kolonię dla chłopców od 27. VI. do 20. VII. i dla dziewcząt od 23. VII. do 18. VIII.

Rozpatrując przedmiotowe zgłoszenia wg. właściwości po myśli art. 2 rozp. Prez. R. P. z 22 IV. 1927 o nadzorze i kontroli nad działalnością instytucyi opiekuńczych (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 354), zgłoszenia tego nie przyjmuję do wiadomości i zakazuję Zarządowi Stowarzyszenia uruchomienia w mowie będących kolonii letnich, albowiem Zarząd Stowarzyszenia nie zastosował się do obowiązujących w tej mierze przepisów.

W szczególności: 1) Nie zgłosił Zarząd Stowarzyszenia kierowników odnośnych zakładów opiekuńczych zgodnie z postanowieniem Min. Pracy i Op. Społ. z 10. X. 1927 o kwalifikacjach kierowników Zakł. Opiek. (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 866) i nie przedstawił dowodów, iż kierownicy ci odpowiadają wszystkim warunkom tego rozporządzenia. 2) Nie przedstawił Zarząd Stowarzyszenia projektów regulaminów odnośnych zakładów opiekuńczych zgodnie z postanowieniem rozp. Min. Pracy i Op. Społ. z 12. X. 1927 r. i regulamin zakładów opiek. (Dz. U. R. P. Nr. 100, poz. 867) wraz z imiennym spisem pensionariuszy.

Dalej jeżeli w zamiarze Zarządu Stowarzyszenia leży organizacja nauczania (wykładów, kursów) w toku prowadzenia kolonii (o czym zgłoszenie do Urzędu Wojewódzkiego nie wspomina, co jednak działo się w roku ubiegłym na tut. terenie bezprawnie) zwracam już obecnie uwagę Zarządu Stowarzyszenia na konieczność zastosowania się w tym wypadku do postanowień ustawy z 11. III. 1932 (Dz. U. R. P., poz. 343, wzgl. rozp. z 7. VI. 1932, Dz. U. R. P. nr. 50, poz. 473), to jest uprzedniego uzyskania odrębnego zezwolenia właściwej władzy dla tego rodzaju nauczania. Jednocześnie orzekam w myśl art. 87, p. 4, rozp. Prez. RP. z 22. III. 1928 o postępowaniu administracyjnym, iż ewent. wniesienie odwołania od niniejszej decyzji, jako wskazanej w interesie publicznym, nie będzie mieć mocy wstrzymującej.

Od niniejszej decyzji wolno wnieść odwołanie do Urzędu Wojewódzkiego w Stanisławowie, które podać należy do tut. Starostwa w ciągu dni 14 po dniu doręczenia. Ewentualne bezprawne uruchomienie kolonii pociągnie za sobą rygory przewidziane w rozp. Prez. RP. z 22. III. 1928 o postępowaniu przymusowym w administracji (Dz. U. R. P. 36/342) w szczególności zastosowanie przepisu art. 49 tegoż rozporządzenia przewidującego przymus bezpośredni. — Starosta Powiatowy: (Podpis) — **Szachierski.**

Отже староство в Долині видвигнуло як причину заборони справи, що Т-во — згідно з вказівками львівського воєвідства — мало виконати щойно по приїзді осель на місце. Тому представники Т-ва пішли негайно до воєвідства у Львові за вясненнями і довідалися, що письмо долинського староства викликало лише здивування. Щоб довідатися щось конкретного в цій справі, відпоручники Т-ва виїхали до воєвідства у Станиславові і до староства в Долині тимбільше, що на телефонічний запит львівського воєвідства станиславівський воєвідський уряд відповів, що мусить сам довідатися про це в Долині.

Відпоручникові Т-ва заявили у Станиславові, що справу прихильно поладнають. Зате долинський староста обстоював при своїй забороні. Остаточна відповідь станиславівського воєвідства мала прийти телефонічно на другий день до львівського воєвідства на год. 12. Одначе відповідь не прийшла, хоч у Станиславові запевнювали і радили осель не відкликати. Тоді Головна Рада Т-ва звернулася телефонічно до станиславівського воєвідства, на що дістала відповідь, що цю інтервенцію воєвідство вважає за відклик і його поладнає староство в Долині.

Тому голова Т-ва звернувся з проханням телеграфічно до прем. Складковського письмом такого змісту:

До пана премієра д-ра Славой-Складковського у Варшаві.

В останній хвилині староста в Долині забороняє уладити чотири оселі нашому Т-ву, що їх зголошено згідно з вказівками львівського воєвідства.

Молоді відмовляють права користати зі сонця і повітря у власних будинках, хоч уже кілька років ці оселі там відбувалися. Просимо оборони. За Українське Товариство Опіки над Молодю: Каратницький, голова. Львів, вул. Руська 20.

КОМУНІКАТ КВОММ-у.

КВОММ подає до відома:

У звязку з неnadійними труднощами при організуванні хлопячих осель на Соколі та Остодорі пересуваємо початок цих осель на три дні пізніше, себто з 27. на 30. ц. м. з тим, що якби ніякими заходами не вдалося змінити рішення староства в Долині, ці оселі відбудуться в інших місцевостях, про що КВОММ своєчасно повідомить усіх зацікавлених.

ЗА ОКЕАНОМ.

ГРЕКО - КАТОЛИЦЬКА СПІВАНА СЛУЖБА БОЖА В АМЕРИКАНСЬКІЙ КАТОЛИЦЬКІЙ СЕМИНАРІЇ.

На спеціяльні запросини ректорату католицької семинарії св. Бернарда у місті Рочестер Н. Й., о. Степан Побуцький, парох в Оберн, Н. Й., відправив 27-го березня ц. р. в каплиці духовної семинарії торжественну співану Службу Божу в нашім українськім східнім обряді. На Службі Божій були приявні: о. прелат Яків Гоґгин, ректор семинарії, о. прелат Яків Гаршлі, цілий факультет семинарії і 220 семинаристів, богословів ріжної народности та з ріжних епархій і стейтів Злучених Держав.

О. Степан Побуцький відправив Службу Божу в асисті о. д-ра Едварда Бирна, професора теольоґії, о. д-ра Вільфреда Краґа професора теольоґії і префекта дисципліни в семинарії та двох діяконів. Ті отці і діякони були повбирані у всі наші літурґічні ризи і виконували всі приписи церемоній Служби Божої згідно з нашим обрядом.

До Служби Божої співав гарно вишколений хор з Оберн, в числі 55 осіб, під управою учителя Андрія Дворяківського. Цей хор переїхав з Оберн до Рочестер — 80 миль — десяти автомобілями.

Це перший раз в історії рочестерської семинарської каплиці, переповненої кандидатами духовного стану латинського обряду, залунала українська церковна пісня нашої Служби Божої, що всім дуже подобалася, всіх до глибини зворушила й очарувала. Приявні отці професори та питомці семинарії не могли найти слів похвали і дивувалися, що в католицькій Церкві є такий гарний український обряд і така чудова Служба Божа.

При кінці Служби Божої о. Степан Побуцький вніс многоліття Пієві XI Папі римському, Митрополитові Кир Андреєві Шептицькому, епископові Кир Константинові Богачевському, Преосв. Якові Карні, рочестерському епископові і ректорові семинарії, професорам, семинаристам і всьому українському народові.

Після Служби Божої відбувся в рефектарі семинарії спільний обід.

ВИКЛАДИ ПРО ГРЕКО-КАТОЛИЦЬКУ ЦЕРКВУ.

О. Степан Побуцький на прохання ректорату рочестерської семинарії дав у тій семинарії кілька викладів про греко-католицьку Церкву, про наш український обряд та наш нарід. Виклади дуже подобалися американцям. Після першого викладу ректор семинарії відзначив о. Побуцького титулом „почесного професора".

При цьому слід згадати, що у травні 1937 р. о. Побуцький мав виклад про наш обряд і наш нарід в Найґара університеті, в Бофало, Н. Й., та в католицькій вищій школі в Оберн. Ці виклади дуже причиняються до освідомлення чужинців про український нарід та його обряд.

ВІДКРИТТЯ МОНАСТИРЯ СС. СЛУЖЕБНИЦЬ У ФІЛЯДЕЛЬФІЇ.

Дня 15-го травня ц. р. відбулося у Філядельфії торжество благословення та відкриття монастиря СС. Служебниць, які мають займатися захистом для старців та українською лічницею, що їх оснував Преосв. Константин. Посвячення доконав Кир Константин в асисті о. о. Тарнавського і Гресьнка.

З нагоди відкриття монастиря уладжено виставу ручних робіт, виконаних Сестрами та їх ученицями. Деякі коронкові роботи, гафти, настільники, стихарі і т. д. звертали загальну увагу. Значну частину тих робіт Сестри продали, дохід з того іде на захист і лічницю.

Того самого дня пополудні відбулася спільна вечеря, в якій взяло участь понад 300 осіб.

ПЕРШИЙ ПАМЯТНИК М. ШАШКЕВИЧА В КАНАДІ.

Товариство Рідна Школа імени Маркіяна Шашкевича у Вінніпеґу дістало дозвіл від міської ради побудувати памятник Маркіянові Шашкевичеві на трикутній площі між вулицями Юклид, Джервис і Мід. Місто відступило площу безплатно з тим застереженням, що товариство має її прикрасити та удержувати в порядку.

В 1914-ому році задумували вінніпеґські українці поставити памятник Шевченкові в 100-ліття його народин, але на плянах залишилося.

Літературна сторінка.

Незалежний письменник.

Варшавський тижневик „Піон“ присвятив своє останнє 24—25 число творчости Карла Іжиковського з нагоди його 65-ліття. Ці роковини не мають нічого спільного з ювилеєм. Іжиковський напевне не взяв би в ньому участи або сказав би з цього приводу щось таке щире, що засоромив би організаторів свята.

Цей самотній письменник належить до Академії П. Літератури; він найменше академічний зпоміж польських письменників з іменем. Довго він вів боротьбу проти заснування Академії а переможений рішив, що краще зробити щось „усередині“, ніж нічого „зверха“. З подивугідною послідовністю і природністю єднав Іжиковський усе життя незалежність від усяких груп, гуртів, партій, течій і напрямків. Він ненавидів глупоти в усіх її формах і безхребетности. Висловлював тільки те, що думав і поза кожною літературною формою шукав передування явищ і проблем.

30 років тому появилася його незвичайна повість „Палуба“, що пролежала 10 років у книгарні, заки дозріли до неї читачі. Вона випередила експерименти Пруста та Джойса і залишилася одною з найоригінальніших повістей польської літератури. Коли кілька років тому я заохочував Іжиковського, щоб її перевидати, бо нове покоління її зовсім не знає, він усміхнувся іронічно як на згадку про гріх молодости. Аж тепер цю давно вичерпану повість перевидадуть напевне.

Іжиковський дуже мало популярний як ворог усіх ідей і форм, що стають популярні. Він непримиренний оборонець прав розуму, коли йде про ідеї; не вірить в авторитети ні порини, що заступають самостійну працю думки, — він перший у своему „Чині та слові“ здирав маски з патріотичної та соціяльної демагогії, що хотіла мовні та масові гасла піднести до звреолу „чину“. Його вічно ворушкий ум домагався завсіди поживи для себе; він не вірив у безмовне надхнення. В оцінці чужої праці та у власній він не знав компромісів. „Палуба“ була наче першим прикладом, як треба аналізувати свої переживання, не вірити їх назвам, цілям, впливам і глибинам. Іжиковський ненавидів патосу, коли говорив про високі проблеми та завдання людини, вважаючи, що одною з найвищих прикмет людини є ясність бачити свої недостачі і сміливість признаватися до них.

Завсіди чутливий на всі нові прояви творчости, Іжиковський був невтомним полемістом — залюбки вів дискусії з усіма, навіть наймолодшими, щоб зрозуміти нові настрої та збагатити себе чужим досвідом. Мало доводилося зустрічати між письменниками людей, які так живо розбуджували б думку та цікавість до життя, як він. У добі, коли у Львові жив його приятель Ст. Вомеля, каварні могли неодному заступити університетські студії. Іжиковський писав без думки про своє офіціяльне становище письменника, сучасне чи колишнє: — якби розмовляв із собою. Він нераз брав собі за приклад „Щоденник“ улюбленого Гебля, де завваги про буденні справи чергувалися з небуденними блисками думки та уяви.

Від скромних, тільки зарисованих новель, аж до теорій про „зміст“ у творі Іжиковський завсіди вмів шукати власних доріг і щойно згодом перевірював їх з перейденими стовпами, які повбивали інші. Його книжка про кіно „Десята Муза“ не менше плодотворна, як його нариси із „Слона серед порцеляни“ або з „Лекшого калібру“. Це один із тих рідких письменників, що не лякався ніколи відкривати своїх професійних таємниць перед читачами і критиками, не журячися, чи цим змешить свою „величину“ або розсіє чар довкола своєї хемічної лябораторії.

У добі пози, забріхання, вічевих фраз, перегонів, що мають на меті гроші, становище, популярність чи „славу“, Іжиковський — рідкий зразок письменника, якому вистачає власна професія. Він розуміє цю професію, як потребу підтримувати якнайтісніші взаємини з усіма проявами сучасности перемінюючи її у проблеми і присвятити все своє життя обороні тих духових явищ, які одиниця виборює собі самостійною чесною працею та високо розвиненим інтелектом. Із творів Іжиковського міг би скористати наш неодин автор, що цінить ті прикмети.

м. р.

У невідомих закутинах Зеленого Клина.

W. K. Arsenjew: „Dersu Uzała“ Rój.

Подорожні записки, чи спомини мають одну слабу сторінку — дуже швидко старіються. Мине пів року і дика, незамешкала країна стає цивілізованою, а бодай напів цивілізованою. Прокладуть залізні рейки, спрямують туди еміграцію, перетеребльять непролазні праліси і країна змінює своє обличчя. Тоді подорожні записки тратять свою актуальність і стають історією. Заглядає до них хіба історик, географ чи геольог — залежно від того, якого матеріялу в книжці більше.

Але є серед записків чи вражінь мандрівників виїмкові твори, які ніколи не постаріються так швидко. До таких творів треба зачислити в першу чергу твори канадійця Томсона (його капітальна річ: „Ральф Трапер“!), чи новий твір Арсеніева „Дерсу Узала“. Коли сокира вирубує описувані праліси, а інженіри збудують залізниці та фабрики, коли даний край зміниться зовсім, книжка Томсона чи Арсеніева буде цікава для широких мас читачів. Бо є в цій книжці щось, чого не можна вирубати, ні забудувати, є не опис, а переживання і вражіння.

„Дерсу Узала“ — заголовок, який перед прочитанням книжки Арсеніева нічого не каже, а після прочитання каже все. Дерсу Узала старий мисливець із племени гольдів, що ціле своє життя пережив у пралісах Уссурійського краю заробляючи на прожиток мисливством. Він товаришить науковій виправі російського капітана Арсеніева по бездоріжжях і безлюддях далекої і дикої країни та помагає експедиції своїм досвідом і знанням. Експедиція Арсеніева в Уссурійський край відбулась ще в році 1907, себто тридцять літ тому. Напевно неодне там тепер змінилося, а населення збільшилось удесятеро. Але постать шляхотного, чесного і розумного дикуна Дерсу Узали не зміниться ніколи. Вона дає книжці Арсеніева кольори, які нешвидко полиняють.

„Дерсу Узала“ писане стилем записок, на гаряче роблених, без стилістичних прикрас, навіть дуже просто, але так живо і безпосередньо, що твір читається з приємністю. Багато там геольогічних, ботанічних і зоольогічних матеріялів, багато цікавих описів околиць, але поруч із цим прекрасні епізоди переживань автора, його товаришів та сильветки подибаних у пущі людей: китайців, таліів, староврів — московських кольоністів та інших. А над тим усім домінує прегарна і рельєфно зарисована сильвета Дерсу Узали. Незіпсутий цивілізацією дикун, з величезним почуттям справедливости і своєрідної етики, загартований на тверду сталь, але з добрим, м'яким серцем робить весь час добро не тільки людям, але й німій тварині. Помагає незнайомим бідним, милосердиться над звіриною і — не жде на подяку чи похвалу. Робить це тому, бо так треба, так годиться робити.

Мандрівні спомини Арсеніева для українців ще й тим цікаві, що Уссурійський Край це частина Зеленого Клина — нашої азійської кольонії.

Р. К.

Літературна хроніка.

„ВОЛИНЬ“ САМЧУКА У ПОЛЬСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Появився польський переклад 1-го тому повісти Уласа Самчука „Волинь“ у вид-ві „Руй“, зроблений Т. Голендром, із передмовою Ксаверія Прушинського. Із цієї передмови варт навести деякі рефлексії:

„Великі твори селянської літератури Скандинавії, Німеччини, Чехословаччини повстали в добі, яка прийшла в тих краях уже після перетворення села німецького, данського або чеського, після остаточного відходу від середньовічного ладу села, що єднав у собі так згідливо панщизняні елементи і... колективістичні під „спільним дахом“ темряви і нужди. Селянська література повстала там після комасації і після народньої школи, після кооперативного руху і після загального виборчого права. На велику боротьбу села вона дивиться вже як на минуле. Зате українська селянська література, головно „Волинь“ іде поруч з усіма цими перемінами, наче сівач за плугом, що розрізує ріллю, наче кінь, що цей плуг на розрівах скиби випереджує. Коли у творчости Тараса Шевченка маємо наймогутніший рефлекс панщини в цілій європейській літературі, то дивлячися на творчість Самчука та його земляків можна висловити думку, що жодне село, жодна селянська маса в Европі, не буде колись мати такого вірного документу і такої літературно вартісної картини, як змінялося та перетворювалося село, як село та селянська маса на схід від Сяну та Буга...

Великою моральною вартістю книжки є її людський підхід до селянина. Передвоєнна російська література і література польська показували нам звичайно селянина як над-людину або під-людину. Раз це створіння, що тільки молиться і співає, якої думка повна якоїсь нам недосяжної мудрости і правди з Божого надхнення, а іншим разом це створіння йде за найнижчими інстинктами: помсти, хапчивости, облуди, ненависти та заздрости. Толстой і Горкий, Реймонт і Ковальський. У Самчука — селянського сина і письменника, який не рекламує себе своїм „пролетаріятством“ нема нічого з такого становища: селянин є в нього людиною з людськими прикметами і хибами, з людською величиною і нуждою. Для нього українця, селянин це майже все його громадянство, не тільки одна суспільна кляса! Але він уміє його картати, докоряти йому, оцінювати негативно, хоч із синівською любовю. Так не писав і не пише ніодин з великих письменників, дірявих демагогів про селянина. Саме так це відчув Самчук.

„Не лякаймося правди! Може згадаємо меланхолійно, що той край, край Крашевського та Коженьовського, Словацького і Запольської, скінчився в нашій літературі на „Пов...“ Коссак-Щуцької. Ще сьогодні тут бореться з нами за права до тої землі чужа мова і чужий плуг“.

ШЕВЧЕНКОВІ ПОЕМИ У РОЗНІЩНИХ „ЛІЛІПУТАХ“.

Прийшло до Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові кількадесять примірників розніщного видання 4-ох поем Шевченка „Кавказу“, „Сну“, „Наймички“ та „Катерини“. Це видання мініятурне, мабуть найменше з досі виданих нашою мовою, т. зв. ліліпут, що нагадує жіночі малюсенькі календарики. Всі чотири книжечки вкладені в один футерал із шовковою стяжечкою. Обгортки шовкові. Кожна поема має два дереворити О. Рубана — на заголовній сторінці та після тексту замість кінцівки. Один такий футерал з 4-ома поемами коштує 7 зол. 50 сот.

КНИЖКА ПРО ГУЦУЛЬЩИНУ СТ. ВІНЦЕНЦА ВИЙДЕ ПО АНГЛІЙСЬКИ.

Відому книжку „На високій полонині“ перекладе на англійську мову Н. Стефанс перекладач Шолохова, Жеромського та інших слав'янських авторів на англійську мову. З нагоди заповідженої появи цієї книжки помістив проф. льондонського університету В. Роза обширну інформаційну замітку про цей твір в англ. „Слав'янсько і Східно-Европейському Віснику“ (Огляді). Він повторив фразу одного швайцарського критика, що назвав цей твір „Калевалою гуцульського народу“ і стверджує, що Вінценц осягнув те, чого не могла ніколи осягнути польська політика, яка мусіла щойно заохочувати до простолюддя або його пізнавати заміть змінити в них.

Літературна сторінка.

Незалежний письменник.

Варшавський тижневик „Піон“ присвятив своє останнє 24—25 число творчости Карла Іжиковського з нагоди його 65-ліття. Ці роковини не мають нічого спільного з ювилеєм. Іжиковський напевне не взяв би в ньому участи або сказав би з цього приводу щось таке щире, що засоромив би організаторів свята.

Цей самотній письменник належить до Академії П. Літератури; він найменше академічний зпоміж польських письменників з іменем. Довго він він боротьбу проти засновин Академії а переможений рішив, що краще зробити щось „усередині“, ніж нічого „зверха“. З подивугідною послідовністю і природністю єднав Іжиковський усе життя незалежність від усяких груп, гуртів, партій, течій і напрямків. Він ненавидів глупоти в усіх її формах і безхребетности. Висловлював тільки те, що думав і поза кожною літературною формою шукав передуманих явищ і проблем.

30 років тому появилася його незвичайна повість „Палуба“, що пролежала 10 років у книгарні, заки дозріли до неї читачі. Вона випередила експерименти Пруста та Джойса і залишилася одною з найоригінальніших повістей польської літератури. Коли кілька років тому я заохочував Іжиковського, щоб її перевидати, бо нове покоління її зовсім не знає, він усміхнувся іронічно як на згадку про гріх молодости. Аж тепер цю давно вичерпану повість перевидадуть напевне.

Іжиковський дуже мало популярний як ворог усіх ідей і форм, що стають популярні. Він непримиренний оборонець прав розуму, коли йде про ідеї; не вірить в авторитети ні порива, що заступають самостійну працю думки, — він перший у свому „Чині та слові“ здирав маски з патріотичної та соціяльної демагогії, що хотіла мовні та масові гасла піднести до звреолу „чину“. Його вічно ворушкий ум домагався завсіди поживи для себе; він не вірив у безмозке надхнення. В оцінці чужої праці та у власній він не знав компромісів. „Палуба“ була наче першим прикладом, як треба аналізувати свої переживання, не вірити їх назвам, цілям, впливам і глибинам. Іжиковський ненавидів патосу, коли говорив про високі проблеми та завдання людини, вважаючи, що одною з найвищих прикмет людини є ясність бачити свої недостачі і сміливість признаватися до них.

Завсіди чутливий на всі нові прояви творчости, Іжиковський був невтомним полемістом — залюбки вів дискусії з усіма, навіть наймолодшими, щоб зрозуміти нові настрої та збагатити себе чужим досвідом. Мало доводилося зустрічати між письменниками людей, які так живо розбуджувалиб думку та цікавість до життя, як він. У добі, коли у Львові жив його приятель Ст. Вомеля, каварні могли неодному заступити університетські студії. Іжиковський писав без думки про своє офіціяльне становище письменника, сучасне чи колишнє: — якби розмовляв із собою. Він нераз брав собі за приклад „Щоденник“ улюбленого Гебля, де завваги про буденні справи чергувалися з небуденними блисками думки та уяви.

Від скромних, тільки зарисованих новель, аж до теорій про „зміст“ у творі Іжиковський завсіди вмів шукати власних доріг і щойно згодом перевірював їх з перейденими стовпами, які повбивали інші. Його книжка про кіно „Десята Муза“ не менше плодотворна, як його нариси із „Слона серед порцеляни“ або з „Лекшого калібру“. Це один із тих рідких письменників, що не лякався ніколи відкривати своїх професійних таємниць перед читачами і критиками, не журячися, чи цим зменшить свою „величину“ або розсіє чар довкола своєї хемічної лябораторії.

У добі пози, забріхання, вічевих фраз, перегонів, що мають на меті гроші, становище, популярність чи „славу“, Іжиковський — рідкий зразок письменника, якому вистачає власна професія. Він розуміє цю професію, як потребу підтримувати якнайтісніші взаємини з усіма проявами сучасности переміюючи її у проблеми і присвятити все своє життя обороні тих духових явищ, які одиниця виборює собі самостійною чесною працею та високо розвиненим інтелектом. Із творів Іжиковського міг би скористати наш неодин автор, що цінить ті прикмети.

М. Р.

У невідомих закутинах Зеленого Клина.

W. K. Arsenjew: „Dersu Uzała“ Rój.

Подорожні записки, чи спомини мають одну слабу сторінку — дуже швидко старіються. Мине пів року і дика, незамешкала країна стає цивілізованою, а бодай напів цивілізованою. Прокладуть залізні рейки, спрямують туди еміграцію, перетереблять непролазні праліси і країна змінює своє обличчя. Тоді подорожні записки тратять свою актуальність і стають історією. Заглядає до них хіба історик, географ чи геольог — залежно від того, якого матеріялу в книжці більше.

Але є серед записків чи вражінь мандрівників виїмкові твори, які ніколи не постаріються так швидко. До таких творів треба зачислити в першу чергу твори канадійця Томсона (його капітальна річ: „Ральф Трапер“!), чи новий твір Арсеніева „Дерсу Узала“. Коли сокира вирубує описувані праліси, а інжиніри збудують залізниці та фабрики, коли даний край зміниться зовсім, книжка Томсона чи Арсеніева буде цікава для широких мас читачів. Бо є в цій книжці щось, чого не можна вирубати, ні забудувати, є не опис, а переживання і вражіння.

„Дерсу Узала“ — заголовок, який перед прочитанням книжки Арсеніева нічого не каже, а після прочитання каже все. Дерсу Узала старий мисливець із племени гольдів, що ціле своє життя пережив у пралісах Уссурійського краю заробляючи на прожиток мисливством. Він товаришить науковій виправі російського капітана Арсеніева по бездоріжжях і безлюдлях далекої і дикої країни та помагає експедиції своїм досвідом і знанням. Експедиція Арсеніева в Уссурійський край відбулась ще в році 1907. себто трицять літ тому. Напевно неодне там тепер змінилося, а населелення збільшилось удесятеро. Але постать шляхотного, чесного і розумного дикуна Дерсу Узали не зміниться ніколи. Вона дає книжці Арсеніева колірі, які нешвидко полиняють.

„Дерсу Узала“ писане стилем записок, на гаряче роблених, без стилістичних прикрас, навіть дуже просто, але так живо і безпосередньо, що твір читається з приємністю. Багато там геольогічних, ботанічних і зоольогічних матеріялів, багато цікавих описів околиць, але поруч із цим прекрасні епізоди переживань автора, його товаришів та сильветки подибаних у пущі людей: китайців, тазів, старовірів — московських кольоністів та інших. А над тим усім домінує прегарна і релефно зарисована сильвета Дерсу Узали. Незіпсутий цивілізацією дикун, з величезним почуттям справедливости і своєрідної етики, загартований на тверду сталь, але з добрим, мягким серцем робить ввесь час добро не тільки людям, але й німій тварині. Помагає незнайомим бідним, милосердитися над звіриною і — не жде на подяку чи похвалу. Робить це тому, бо так треба, так годиться робити.

Мандрівні спомини Аксеніева для українців ще й тим цікаві, що Уссурійський Край це частина Зеленого Клина — нашої азійської кольонії.

Р. К.

Літературна хроніка.

„ВОЛИНЬ“ САМЧУКА У ПОЛЬСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ.

Появився польський переклад 1-го тому повісти Уласа Самчука „Волинь“ у вид-ві „Руй“, зроблений Т. Голлндром, із передмовою Ксаверія Прушинського. Із цієї передмови варт навести деякі рефлексії:

„Великі твори селянської літератури Скандинавії, Німеччини, Чехословаччини повстали в добі, яка прийшла в тих краях уже після перетворення села німецького, данського або чеського, після остаточного відходу від середньовічного ладу села, що єднав у собі так згідливо панщизняні елементи і... колективістичні під „спільним дахом“ темряви і нужди. Селянська література повстала там після комасації і після народньої школи, після кооперативного руху і після загального виборчого права. На велику боротьбу села вона дивиться вже як на минуле. Зате українська селянська література, головно „Волинь“ іде поруч з усіма цими перемінами, наче сівач за плугом, що розрізує ріллю, наче кінь, що цей плуг на розрізах скиби випереджує. Коли у творчости Тараса Шевченка маємо наймогутніший рефлекс панщини в цілій европейській літературі, то дивлячися на творчість Самчука та його земляків можна висловити думку, що жодне село, жодна селянська маса в Европі, не буде колись мати такого вірного документу і такої літературно вартісної картини, як спало та просиналося село, як село та селянська маса на схід від Сяну та Буга...

Великою моральною вартістю книжки є її людський підхід до селянина. Передвоєнна російська література і література польська показували нам звичайно селянина як над-людину або під-людину. Раз це створіння, що тільки молиться і співає, якої думка повна якоїсь нам недоступної мудрости і правди з Божого надхнення, а іншим разом це створіння йде за найнижчими інстинктами: помсти, хапчивости, облуди, ненависти та запеклости. Толстой і Горкий, Реймонт і Ковальський. У Самчука — селянського сина і письменника, який не реклямує себе своїм „пролетаріянством“ нема нічого з такого становища: селянин є в нього людиною з людськими прикметами і хибами, з людською величиною і нуждою. Для нього українця, селянин це майже все його громадянство, не тільки одна суспільна кляса! Але він уміє його вартити, докоряти йому, оцінювати негативно, хоч із синівською любовю. Так не писав і не пише жоден з наших письменників, ліриків-демагогів про селянина. Саме так це відчув Самчук.

„Не лякаймося правди! Може згадаємо меланхолійно, що той край, край Крашевського та Коженьовського, Словацького і Запольської, скінчився в нашій літературі на „Пожежі“ Коссак-Щуцької. Ще сьогодні тут бореться з нами за права до тої землі чужа мова і чужий паут“.

ШЕВЧЕНКОВІ ПОЕМИ У РОЗКІШНИХ „ЛІЛІПУТАХ“.

Прийшло до Книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові кількадесять примірників розкішного видання 4-ох поем Шевченка „Кавказу“, „Сну“, „Наймички“ та „Катерини“. Це видання мініятурне, мабуть найменше з досі виданих нашою мовою, т. зв. ліліпут, що нагадує кишенькові календарики. Всі чотири книжечки складені в один футерал із шовковою стяжечкою. Обгортки шовкові. Кожна поема має два дереворити О. Рубана — на заголовній сторінці та після тексту замість кінцівки. Один такий футерал з 4-ома поемами коштує 7 зол. 50 сот.

КНИЖКА ПРО ГУЦУЛЬЩИНУ СТ. ВІНЦЕНЦА ВИЙДЕ ПО АНГЛІЙСЬКИ.

Відому книжку „На високій полонині“ перекладе на англійську мову Н. Стефенс перекладач Шолохова, Жеромського та інших слов'янських авторів на англійську мову. З нагоди заповідженої появи цієї книжки помістив проф. лондонського університету В. Росе обширну інформаційну замітку про цей твір в англ. „Слов'янсько і Східно-Европейському Віснику“ (Огляд). Він повторяє фразу одного швайцарського критика, що назвав цей твір „Калевалою гуцульського народу“ і стверджує, що Вінценц осягнув те, чого не могла ніколи осягнути польська шляхта, яка мусіла щойно зникувати до простолюддя або його підлазити замість зжитися з ним.

Сторінка без політики.

У пастці на звірів.

Трагічні пригоди в джунглях.

З початком цього місяця привезли до Сідней дочку відомого дослідника полудневих вод Елін Берен, жінку архітекта Берена і вмістили її в заведенні для божевільних. Таке було закінчення наукової виправи до джунглів, у якій Елен брала теж участь.

Елен Берен, її муж Джон його брат Говард та студент Джон Гепер вибралися в січні м. р. з Мельбурну на Полудневе Море. В літі минулого року розложили вони свій табор на східнім причілку острова Уполю, який лежить у групі островів Самоа. Джен Берен та його брат переводили геольогічні досліди, студент Гепер займався звіринним світом. По кількох місяцях мужчини запримітили в Елен якесь дивне схвилювання. Вони почали догадуватися, що вона попала в якусь невідому тропічну недугу. Одначе Елен не звертала ніякої уваги на своє окруження й далі вела свою працю.

Кілька тижнів пізніше студент Джон Гепер пропав десь. При цій нагоді муж і шурин Елен прийшли до переконання, що вона попала в якусь дивну переслідувальну манію.

Бог помсти.

— Його схопив бог помсти — сказала вона до обох мужчин. Берен і його брат сподівалися, що коли вони покинуть гарячу полосу, то й божевільні думки, які мучили нещасну жінку, уступлять. Та вже два тижні пізніше скоїлася подія, яка доказувала найкраще, до якої міри розвинулася недуга нещасної жінки.

Коли оба мужчини вернулися з розшуків за загубленим студентом, напала на них юрба туземців, обеззброїла й посадила до приготованої для звірів пастки-клітки. У цій пастці вивезли їх у якусь ча боці положену околицю, де вже находився теж і студент Гепер. Його теж схопили були туземці до звірячої пастки.

Осьтакий був початок пригоди в джунглях, яка зовсім легко могла трагічно покінчитися. Пані Берен здобула для себе довіря дикунів, й обдарувала їх, доставила їм увесь виряд подорожників та зброю і туземці повинувалися божевільній, наче якійсь лікарці. Ознайомлена з мовою туземців, представила вона дикунам своїх товаришів подорожі як ворогів кольорових туземців і порадила їм усіх трьох на її очах убити.

Малий весляр.

Полонені опинилися у скрутній ситуації. Їсти давали їм дикуни достоту, одначе вони не мали ніякої змоги втекти, або звільнитися з мотузів. Вже здавалося, що бранці будуть страчені і що ніщо не врятує їх перед неминучою смертю, коли Джонові Беренові вдалося переговорити молодого хлопчиська, який мав у своїм племени славу найкращого весляра.

— Вистане, щоб ти випустив мене лиш на кілька годин із клітки і я покажу тобі скритку, в якій сховані кріси, якими можна стріляти з одного острову на другий — прообіцяв він наївному хлопчиськові нагороду.

Такі намови були за сильні, щоб дикун міг перед ними опертися і одної ночі хлопчисько відчинив клітку, поперетинав шнури з ліян, якими дикуни повязали були Джона Берена і випустив його з клітки. Та Джон був такий обезсилений, що лежав цілими годинами непорушно на долівці. Щойно коли на сході почав сіріти ранок Джон вислав хлопця шукати за крісами, щоб залишитися самому. Тоді порозтинав пута своїх товаришів. Та й вони оба не могли рухатися тому, що мязи потерпіли їм від путів. А що ранок ставав чимраз яснішим, вони побоювалися, що в кожній хвилині можуть їх запримітити туземці, або божевільна.

Утеча.

Всеж таки в саму пору вдалося їм зібрати всі свої сили знайти відповідну скритку в якійсь скельній печері. Майже два тижні вони перебули там і почали ладити собі човен, яким вкінці добилися теж у ночі до сусіднього острову та вдалося їм навязати звязок із кольоніяльною поліцією та повідомити її про свої пригоди.

Тиждень пізніше туземці мусіли піддатися поліційній експедиції. Елен Берен намагалася втекти у глибину джунглі, але її вкінці зловили. Лікарі ствердили, що вона попала в невилікувальне божевілля. На бажання мужа нещасну жінку відвезли до лічниці в Сідней і ледви колинебудь відзискає вона память, яку загубила серед дивних умовин життя у джунглях.

МАЛА ШЕРЛІ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО — ЕВРОПИ

Воно вже ввійшло в моду, що фільмові зірки Голівуду люблять уладити собі подорож по старій, бідній при тім романтичній Европі, яка ще не має високого покрою гангстерів, зате має цілу копицю автентичної аристократії, готової на демократично-мистецький мезальянс за грубі американські доляри.

Густо-часто фільмові підприємства використовують поїздки своїх зірок для фірмової реклями, іноді теж самі такі поїздки уладжують.

Якщо вірити словам Даріля ф. Цамука, віцепрезидента 20-Центурі-Фокса, то ця фірма зовсім поважно взяла під увагу проект подорожі малої Шерлі Темпль до Льондону.

Одначе тому, що до такої подорожі треба великої і совісної підготови, то ця подорож відбудеться ймовірно аж у черговому році. Бо воно зовсім ясне і зрозуміле, що скрізь де Шерлі появиться, буде вона найважнішою особою, яку витатимуть маси її звеличників та цікавих. Тому теж заздалегідь треба поробити всі підготування, щоб забезпечити здоровля і життя чудесної дитини. Віцепрезидент Цамук не має мабуть великого довіря до льондонської поліції, бо він бере на випадок, якщо плян подорожі справді здійсниться, відповідну охорону зі старшин поліції в Льос Анджельос, які мають уже окремий досвід, як давати собі раду з масами розрадуваних звеличників. Коли мала зірка появиться без спеціяльного повідомлення на вулицях Льос Анджельос, тоді скрізь поліція мусить опанувати рух юрби, якій Шерлі не довіряє так, як нпр. у фільмовім місті.

—o—

Життєва мудрість.

Як усе на світі умовне — так теж можна сказати і про мудрість, у тому розумінні, що й мудрість буває ріжна й не кожний уважає за саме знання, чи досвід, чи вміння за правдиву мудрість. Та є мудрість, яку кожна вдумчива людина мусить признати мудрістю: це життєва мудрість, практичний розум, себто вміння уладити своє життя так, щоб воно й одиниці й загалові принесло користь. Не важко вказати й на таку людину, яка відзначається таким практичним розумом, пізнати її передовсім по одній засадничій прикметі. Ця прикмета це — ощадність. Справді розумна людина — ощадна у всьому, головно в орудуванні грошем. І навпаки: коли шукати мірки для правдивого практичного розуму, то ощадність є тою міркою. Хто ощадний, той і практично розумний. Бо і справді! Що людині з уміння на всіх інших ділянках, коли вона через свій практичний нерозум не вміє уладити свого життя на користь собі й рідному загалові? І що загалові з такої одиниці? Таж коли людина не має практичної життєвої мудрости, то вона не може використати як слід також інших своїх здібностей на свою і загальну користь! Коли ж воно так, то будьмо всі розумні практично й виявляймо цю мудрість назверх: щадім свій гріш у рідних фінансових установах...

(Ю.)

—o—

ВЕСЕЛЕ

ВОНА ВІД ЧОГО?

Молода мати дуже дбає про гігієну. Тому теж вона навчає молоду і привабливу няньку:

— Ганусю, як ви поїдете з дитиною до парку, то вважайте, щоб ніхто дитини не гласкав і не цілував.

На те дівчина відповідає:

— Не журіться, пані, того не буде. А які ці я від чого?

НЕ ВИГЛЯДАЄ...

— Кілько ви даєте мені літ? — допитується молода настирлива панянка.

— Двацятьшість — каже молодий мужчина.

— На чотири роки ви помилилися.

— Алеж на трицятку ви рішуче не виглядаєте!...

ПРИ ІСПИТІ.

— Пане кандидате, чи можете мені сказати, які користи дає вода?

— Так, пане професоре, вода дає нам змогу дістатися на острови.

Гірке розчарування.

Люди, що грають на льотерії, переживають підчас кожного тягнення хвилини повні схвилювання і вижидання. Буває, що нам здається, що маємо щастя вже в руках, а воно в останній хвилині виховається й ми бачимо, що ми розминулися з ним на волосок. Таку хвилину пережила недавно одна сімя в Ліль.

Джіль Бангіль працював важко у фабриці і вдержував зі своїх скромних заробітків жінку й дитину. Недавно купив він одну десяту льосу ч. 144706 в державній французькій льотерії. По кількох днях прийшло тягнення. Бангіль відбував саме тоді нічну службу у фабриці. Його малий син Люсіен сидів тихо при радіовім гучномовцеві і ждав терпеливо, аж радіо почне надавати витягнені числа. При тому він конче хотів, щоб його батьки виграли і схвильований недочув добре, що головна виграна впала не на число 1447406, яке мали його батьки, лиш на ч. 1147406. Урадований хлопчина повідомив матір, що вони стали раптом багачами, відтак побіг до батька, до фабрики, щоб і його повідомити про несподіване щастя. Батько звільнився негайно з праці, вернувся розрадований домів і ціла родина уладила собі того вечора справжнє родинне свято. Найближчого ранку ціла околиця знала вже про щастя, яке усміхнулося до бідного зарібника.

Та радість бідної сімі не тревала довго. Небавом появилася в часописах повна табеля виграних і виявилося, що головна виграна впала на льос 1147406 ,який був власністю держави, бо ніхто його у відповідний час не викупив. Розчарування цілої родини, спричинене неувагою хлопчини було справді гірке. Всеж таки така мала помилка дала тим людям один вечір великої радости й щастя.

—o—

Сторінка без політики.

У пастці на звірів.

Трагічні пригоди в джунглях.

З початком цього місяця привезли до Сідней дочку відомого дослідника полудневих вод Елін Берен, жінку архітекта Берена і вмістили її в заведенні для божевільних. Таке було закінчення наукової виправи до джунглів, у якій Елен брала теж участь.

Елен Берен, її муж Джон його брат Говард та студент Джон Гепер вибралися в січні м. р. з Мельбурну на Полудневе Море. В літі минулого року розложили вони свій табор на східнім причілку острова Уполю, який лежить у групі островів Самоа. Джен Берен та його брат переводили геольогічні досліди, студент Гепер займався звіриним світом. По кількох місяцях мужчини запримітили в Елен якесь дивне схвилювання. Вони почали догадуватися, що вона попала в якусь невідому тропічну недугу. Одначе Елен не звертала ніякої уваги на своє окруження й далі вела свою працю.

Кілька тижнів пізніше студент Джон Гепер пропав десь. При цій нагоді муж і шурин і Елен прийшли до переконання, що вона попала в якусь дивну переслідувальну манію.

Бог помсти.

— Його схопив бог помсти — сказала вона до обох мужчин. Берен і його брат сподівалися, що коли вони покинуть гарячу полосу, то й божевільні думки, які мучили нещасну жінку, уступлять. Та вже два тижні пізніше скоїлася подія, яка доказувала найкраще, до якої міри розвинулася недуга нещасної жінки.

Коли оба мужчини вернулися з розшуків за загубленим студентом, напала на них юрба тувемців, обезброїла й посадила до приготованої для звірів пастки-клітки. У цій пастці вивезли їх у якусь ча боці положену околицю, де вже находився теж і студент Гепер. Його теж схопили були туземці до звірячої пастки.

Остаткий був початок пригоди в джунглях, яка зовсім легко могла трагічно покінчитися. Пані Берен здобула для себе довіря дикунів, й обдарувала їх, доставила їм увесь виряд подорожників та зброю і туземці повинувалися божевільній, наче якійсь лікарці. Ознайомлена з мовою туземців, представила вона дикунам своїх товаришів подорожі як ворогів кольорових туземців і порадила їм усіх трьох на її очах убити.

Малий весляр.

Полонені опинилися у скрутній ситуації. Їсти давали їм дикуни достоту, одначе вони не мали ніякої змоги втекти, або звільнитися з мотузів. Вже здавалося, що бранці будуть страчені і що ніщо не врятує їх перед неминучою смертю, коли Джонові Беренові вдалося переговорити молодого хлопчиська, який мав у своїм племени славу найкращого весляра.

— Вистане, щоб ти випустив мене лиш на кілька годин із клітки і я покажу тобі скритку, в якій сховані кріси, якими можна стріляти з одного острову на другий — прибобіцяв він наївному хлопчиськові нагороду.

Такі намови були за сильні, щоб дикун міг перед ними опертися і одної ночі хлопчисько відчинив клітку, поперетинав шнури з ліян, якими дикуни повязали були Джона Берена і випустив його з клітки. Та Джон був такий обезсилений, що лежав цілими годинами непорушно на долівці. Щойно коли на сході почав сіріти ранок Джон вислав хлопця шукати за крісами, щоб залишитися самому. Тоді порозтинав пута своїх товаришів. Та й вони оба не могли рухатися тому, що мязи потерпіли їм від путів. А що ранок ставав чимраз яснішим, вони побоювалися, що в кожній хвилині можуть їх запримітити туземці, або божевільна.

Утеча.

Всеж таки в саму пору вдалося їм зібрати всі свої сили знайти відповідну скритку в якійсь скельній печері. Майже два тижні вони перебули там і почали ладити собі човен, яким вкінці добилися теж у ночі до сусідного острову та вдалося їм навязати звязок із кольоніяльною поліцією та повідомити її про свої пригоди.

Тиждень пізніше туземці мусіли піддатися поліційній експедиції. Елен Берен намагалася втекти у глибину джунглів, але її вкінці зловили. Лікарі ствердили, що вона попала в невилікувальне божевілля. На бажання мужа нещасну жінку відвезли до лічниці в Сідней і ледви колинебудь відзискає вона память, яку загубила серед дивних умовин життя у джунглях.

Гірке розчарування.

Люди, що грають на льотерії, переживають підчас кожного тягнення хвилини повні схвилювання і вижидання. Буває, що нам здається, що маємо щастя вже в руках, а воно в останній хвилині виховається й ми бачимо, що ми розминулися з ним на волосок. Таку хвилину пережила недавно одна сімя в Ліль.

Джіль Бангіль працював важко у фабриці і вдержував зі своїх скромних заробітків жінку й дитину. Недавно купив він одну десяту льосу ч. 144706 в державній французькій льотерії. По кількох днях прийшло тягнення. Бангіль відбував саме тоді нічну службу у фабриці. Його малий син Люсієн сидів тихо при радіовім гучномовцеві і ждав терпеливо, аж радіо почне надавати витягнені числа. При тому він конче хотів, щоб його батьки виграли і схвильований недочув добре, що головна виграна впала не на число 1447406, яке мали його батьки, лиш на ч. 1147406. Урадований хлопчина повідомив матір, що вони стали раптом багачами, відтак побіг до батька, до фабрики, щоб і його повідомити про несподіване щастя. Батько звільнився негайно з праці, вернувся розрадований домів і ціла родина уладила собі того вечора справжнє родинне свято. Найближчого ранку ціла околиця знала вже про щастя, яке усміхнулося до бідного зарібника.

Та радість бідної сімі не тревала довго. Небавом появилася в часописах повна табеля виграних і виявилося, що головна виграна впала на льос 1147406, який був власністю держави, бо ніхто його у відповідний час не викупив. Розчарування цілої родини, спричинене неувагою хлопчини було справді гірке. Всеж таки така мала помилка дала тим людям один вечір великої радости й щастя.

—o—

МАЛА ШЕРЛІ ВИБИРАЄТЬСЯ ДО — ЕВРОПИ

Воно вже ввійшло в моду, що фільмові зірки Голівуду люблять уладити собі подорож по старій, бідній при тім романтичній Европі, яка ще не має високого покрою гангстерів, зате має цілу копицю автентичної аристократії, готової на демократично-мистецький мезаліянс за грубі американські доляри.

Густо-часто фільмові підприємства використовують поїздки своїх зірок для фірмової рекля̀ми, іноді теж самі такі поїздки уладжують.

Якщо вірити словам Даріля ф. Цамука, віцепрезидента 20-Центурі-Фокса, то ця фірма зовсім поважно взяла під увагу проект подорожі малої Шерлі Темпль до Льондону.

Одначе тому, що до такої подорожі треба великої і совісної підготови, то ця подорож відбудеться імовірно аж у черговому році. Бо воно зовсім ясне і зрозуміле, що скрізь де Шерлі появиться, буде вона найважнішою особою, яку витатимуть маси її звеличників та цікавих. Тому теж заздалегідь треба поробити всі підготування, щоб забезпечити здоровля і життя чудесної дитини. Віцепрезидент Цамук не має мабуть великого довіря до льондонської поліції, бо він бере на випадок, якщо плян подорожі справді здійсниться, відповідну охорону зі старшин поліції в Льос Анджельос, які мають уже окремий досвід, як давати собі раду з масами розрадуваних звеличників. Коли мала зірка появиться без спеціяльного повідомлення на вулицях Льос Анджельос, тоді скрізь поліція мусить опанувати рух юрби, якій Шерлі не довіряє так, як нпр. у фільмовім місті.

—o—

Життєва мудрість.

Як усе на світі умовне — так теж можна сказати і про мудрість, у тому розумінні, що й мудрість буває ріжна й не кожний уважає те саме знання, чи досвід, чи вміння за правдиву мудрість. Та є мудрість, яку кожна вдумчива людина мусить признати мудрістю: це життєва мудрість, практичний розум, себто вміння уладити своє життя так, щоб воно й одиниці й загалові принесло користь. Не важко вказати й на таку людину, яка відзначається таким практичним розумом, пізнати її передовсім по одній засадничій прикметі. Ця прикмета це — ощадність. Справді розумна людина — ощадна у всьому, головно в орудуванні грошем. І навпаки: коли шукати мірки для правдивого практичного розуму, то ощадність є тою міркою. Хто ощадний, той і практично розумний. Бо і справді! Що людині з уміння на всіх інших ділянках, коли вона через свій практичний нерозум не вміє уладити свого життя на користь собі й рідному загалові? І що загалові з такої одиниці? Таж коли людина не має практичної життєвої мудрости, то вона не може використати якслід також інших своїх здібностей на свою і загальну користь! Колиж воно так, то будьмо всі розумні практично й виявляймо цю мудрість назверх: щадім свій гріш у рідних фінансових установах... (Ю.)

—o—

ВЕСЕЛЕ

ВОНА ВІД ЧОГО?

Молода мати дуже дбає про гігієну. Тому теж вона навчає молоду і привабливу нянньку.

— Ганусю, як ви поїдете з дитиною до парку, то вважайте, щоб ніхто дитини не гласкав і не цілував.

На те дівчина відповідає.

— Не журіться, пані, того не буде. А звідці я від чого?

НЕ ВИГЛЯДАЄ...

— Кілько ви даєте мені літ? — допитується молода настирлива панянка.

— Двацятьшість — каже молодий мужчина.

— На чотири роки ви помилилися.

— Алеж на трицятку ви рішуче не виглядаєте!...

ПРИ ІСПИТІ.

— Пане кандидате, чи можете мені сказати, які користи дає вода?

— Так, пане професоре, вода дає нам змогу дістатися на острови.

Лікарі на село.

СПРАВА ЗМІНИ ЗАКОНУ ПРО ЛІКАРСЬКУ ПРАКТИКУ.

На надзвичайній сесії сойму вніс уряд проект зміни закону про виконування лікарської практики. Цей проект ставить на першому місці справу, щоб на цілому терені деяких лікарських палат, або в поодиноких місцевостях замкнути листу нових лікарів. Винятком моглиб бути в першій мірі ті лікарі, які по дні 1-го липня 1937 осядуть у сільських громадах і щонайменше три роки виконуватимуть там лікарську практику. Очевидно є в законопроекті багато інших застережень, але вони не суттєві. Референтом цієї справи в комісії Суспільної Опіки і Здоровля у соймі вибрано посла о. д-ра Любельського, який всеціло скритикував закон і поставив зовсім нові пропозиції, спираючись на розмовах з поодинокими послами та користуючись матеріялом, який одержали члени комісії від лікарських організацій та студентів медицини. Перше засідання комісії у цій справі відбулося 22-го червня ц. р., на якому боронили закону міністр Косцялковський і віцеміністр Пещинський, а члени комісії майже в цілости виступили проти законопроєкту. Від Української Парляментарної Репрезентації промовляв у цій справі **пос. Дмитро Великанович.**

Законопроект про лікарську практику — говорив пос. Великанович — дуже подібний до того закона, який ухвалено у справі замкнення адвокатських лист. Але між одним і другим станом велика ріжниця. Якби навіть можна виправдати нарікання на надмір адвокатів у деяких місцевостях, то про лікарів цього сказати не можна. На 34 міліонів населення Польщі є ледви 12.612 лікарів, себто один лікар випадає на 2.755 мешканців. До того треба мати на увазі, що не всі лікарі виконують практику і не всі воєвідства мають рівномірний доплив лікарських сил. Тому проект, щоб замкнути лікарську листу нещасливий і невиправданий.

Промовець признає, що на селі сьогодні нема належної лікарської помочі, але тим засобом, який пропонує законопроект, тієї справи не можна поліпшити. До цього може довести інший шлях. В першій мірі треба облекшити студіюючій молоді самі студії на медицині, звільнити від високих шкільних оплат, а селяським та робітничим дітям дати ще й матеріяльну допомогу, щоб могли ті студії кінчити. Коли мова про лікарів-українців, то вже велике їх число працює по селах, але їх не допускають до того, щоб вони користали з високих урядових платень, які мають лікарі-поляки від уряду обезпечалень чи самоуправних установ. П. міністр заявив, що має на терені Польщі 260 необсаджених місць, де є платня 200—500 зол. місячно, але ніхто по ці посади не зголошується. Промовець стверджує, що є кандидати на ті посади, але їх не приймають тому, бо вони — українці. Український нарід, примушений життєвими обставинами, сам творить кооперативи здоровля по селах і стягає до них лікарів, які прекрасно працюють серед сільського і робітничого населення". Але — закінчив пос. Великанович — маємо претенсію, щоби у тій ділянці ми мали поміч від держави і самоуправних установ".

По промовах кількох інших послів і обороні міністра вибрано підкомісію, до якої від УПР увійшов пос. Великанович, ця комісія має опрацювати зміну предложеного законопроєкту.

В дні 23-го ц. м. підкомісія відбула своє засідання, на якому виголосили своє експозе лікарські знавці під проводом проф. Шенайха та д-ра Каспшака. Ці знавці протиставилися законопроектові, признали його неактуальним та доказували, що зло не лежить у надмірі лікарів по містах, але у загально малому числі лікарів. По виході знавців відбулася дискусія над зміненим текстом закона, який предложив референт по порозумінню з міністерством суспільної опіки, внутрішніх і військових справ.

Всі члени підкомісії станули на становищі, що село має право до лікарської опіки і що треба поробити можливі заходи в тому напрямі, щоб воно цю опіку дістало. Проект змінили в той спосіб, що право до постійної практики у довільній місцевости признаватимуть тільки таким лікарям, які по скінченні фахових студій працюватимуть щонайменше два роки у місцевостях, в яких є менше як 5 тисяч населення. Ці місцевости, де мав би осісти початкуючий лікар означить міністр суспільної опіки у спеціяльному розпорядку. Закон обовязуватиме від 1-го січня 1939 р. тих лікарів, які тепер кінчитимуть свої студії. Підкомісія ухвалила кілька резолюцій референта, зокрема про потребу збільшити число місць для медиків в університетах, про обнижку шкільних оплат та створення стипендій для селянської молоді, про підручні аптики на селі, лікарські льокальні осередки і т. п. В часі дискусії пос. Присторова поставила внесок, щоб на „східних кресах" не допускати до практики комуністів, антидержавників і загалом давати там тільки лікарів-поляків. Проти цього внеску запротестував пос Великанович.

Новий проєкт на підкомісії перейшов в цілости і його передадуть до дальшого вирішення соймові.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 16

З останніх десятиліть життя в. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

IV.

НА КРИЛАХ ПОЕЗІЇ.

Франко замикається у своїй убогій хаті, його дух підіймає вгору крила і з запалом та з небувалою енергією — творить. Ми бачили його тільки в певних порах дня, як він поспішав до друкарні, або з друкарні додому. Завжди з похиленою головою, глибоко задуманий. Знайомі пояснювали собі жартівливо поетову задуму тим, що то він у часі ходу з дому до дому до друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка і назад обдумує свої твори і ховає обдумане до своїх шухлядок у голові: обдумає, лежуть вони — один свій твір, зараз кладе його в шухлядку й відчиняє другу, щоб покласти до неї новообдумане, і так дотепні порахували, що поки Франко зайшов з дому до друкарні і з друкарні додому, мав у голові кілька нових творів.

Усі, в кого трохи живіше било українське серце, радувалися розмахом крила Франкового ґенія й у блаженнім супокої споживали солодкі плоди його духа. І нікому навіть на думку не приходило поспитати, бодай себе, чому в нашого поета обличчя таке сумне-невеселе, задумане. Поет не жалувався нікому, не плакав, не нарікав на свою долю, і ніхто не журився ним. Тимчасом чорні тіні смутку та журби падали на його душу.

Гете сказав, що поетичний зміст лірики — це зміст власного життя поета. Оці його слова можна сміливо прикласти й до Франкової поезії. Поезія була Франкові єдиною вірною повірницею в житті; їй сповідав він усі свої болі, журбу, жалі, тугу й мрії. Тимто Франкова поезія — це чародійне дзеркало, в якому, хто хоче, може побачити вірний образ його душі в кожній добі його життя.

Розгорніть його книжечку „Із днів журби" і ви побачите в ній його таємні думки, його найделікатніші тремтіння душі. Оця книжечка це щоденник Франкової душі, де записані мистецькою рукою його переживання „в днях журби", себто в роках від 1897 до 1900. Франко творив, Франко писав, Франків дух купався у блакиті неба, його крила підіймалися до сонця, але в його душу внадився шашіль і поволі дуже поволі, але систематично підточував тонесенькі фібри його душі. Хоч як Франко не хотів „ритися в своїм нутрі і всяку думку гірш опучки розскубувати і всякий рух жувати, міряти, важити"[1]), все-ж під примусом непереможної психічної сили не встерігся показати нам у своїх поезіях підсвідомі рухи своєї душі.

ХВИЛИНИ ЗНЕВІРИ І ПОРИВУ.

Франкову душу почало охоплювати врядигоди якесь дивне „безсилля": його почування в „серці полумям горіли"; „думи рвалися як орел ширять", але „воля" була в нього „розбита", „душа слаба, безкрила, холодом прибита", „слова і блиски й фарби не хотіли служить уяві" і його творчий дух, „чахнув серед зневіря"[2]). Бодлер підкріпляв знесилену фантазію ганишем, опієм; Мопасан етером; Тассо, Е. Т. А. Гофман, Ленав, Готфрід Келер та інші додавали їй огню вином, — нашому Франкові були противні всякі наркотики[3]); він мучився, журився, втомлювався, але не вживав їх. Хвилини безсилля проходили сами собою, в душу вступала нова енергія і нові, білі крила підіймали її в ясний світ фантазії та мрій.

Находили на поета хвилини піднесення духа й раптового пониження його. Він наче птах почуває себе легким, чує в собі надмір сили, хоче обняти весь світ своєю любовю[4]) і нагло кров стає оливом у його жилах, в серці не стає запалу й віри[5]), а приятель стає йому „хижим звірем"[6]).

У поета зявлялися час від часу непрошені гості: безсонниця[7]), меляхолійний настрій[8]) і подібно, як у Ньютона, Тассо або Руссо, mania persecutiva.

Чорні думки, наче настирливі мухи в пізню осінь, докучали поетові, відганяли сон і непокоїли його:

[1]) Із днів журби, Львів, 1900, ст. 13.

[2]) Із днів журби, ст. 11 і 12.
[3]) Ibid., ст. 13.
[4]) Ibid., ст. 14.
[5]) Ibid., ст. 16.
[6]) Ibid., ст. 52.
[7]) і [8]) Ibid., ст. 52—53 та 12, 23, 24 і 43.

Лікарі на село.

СПРАВА ЗМІНИ ЗАКОНУ ПРО ЛІКАРСЬКУ ПРАКТИКУ.

На надзвичайній сесії сойму вніс уряд проєкт зміни закону про виконування лікарської практики. Цей проєкт ставить на першому місці справу, щоб на цілому терені деяких лікарських палат, або в поодиноких місцевостях замкнути листу нових лікарів. Винятком моглиб бути в першій мірі ті лікарі, які по дні 1-го липня 1937 осядуть у сільських громадах і щонайменше три роки виконуватимуть там лікарську практику. Очевидно є в законопроєкті багато інших застережень, але вони не суттєві. Референтом цієї справи в комісії Суспільної Опіки і Здоровля у соймі вибрано посла о. д-ра Любельського, який всеціло скритикував закон і поставив зовсім нові пропозиції, спираючись на розмовах з поодинокими послами та користуючись матеріялом, який одержали члени комісії від лікарських організацій та студентів медицини. Перше засідання комісії у цій справі відбулося 22-го червня ц. р., на якому боронили закону міністр Косцялковський і віцеміністр Пещинський, а члени комісії майже в цілости виступили проти законопроєкту. Від Української Парляментарної Репрезентації промовляв у цій справі **пос. Дмитро Великанович.**

Законопроєкт про лікарську практику — говорив пос. Великанович — дуже подібний до того закона, який ухвалено у справі замкнення адвокатських лист. Але між одним і другим станом велика ріжниця. Якби навіть можна виправдати нарікання на надмір адвокатів у деяких місцевостях, то про лікарів цього сказати не можна. На 34 міліонів населення Польщі є ледви 12.612 лікарів, себто один лікар випадає на 2.755 мешканців. До того треба мати на увазі, що не всі лікарі виконують практику і не всі воєвідства мають рівномірний доплив лікарських сил. Тому проєкт, щоб замкнути лікарську листу нещасливий і невиправданий.

Промовець признає, що на селі сьогодні нема належної лікарської помочі, але тим засобом, який пропонує законопроєкт, тієї справи не можна поліпшити. До цього може довести інший шлях. В першій мірі треба облекшити студіюючій молоді самі студії на медицині, звільнити від високих шкільних оплат, а селянським та робітничим дітям дати ще й матеріяльну допомогу, щоб могли ті студії кінчити. Коли мова про лікарів-українців, то вже велике їх число працює по селах, але їх не допускають до того, щоб вони користали з високих урядових платень, які мають лікарі-поляки від уряду обезпечалень чи самоуправних установ. П. міністр заявив, що має на терені Польщі 260 необсаджених місць, де є платня 200—500 зол. місячно, але ніхто по ці посади не зголошується. Промовець стверджує, що є кандидати на ті посади, але їх не приймають тому, бо вони — українці. Український нарід, примушений життєвими обставинами, сам творить кооперативи здоровля по селах і стягає до них лікарів, які прекрасно працюють серед сільського і робітничого населення". Але — закінчив пос. Великанович — маємо претенсію, щоби у тій ділянці ми мали поміч від держави і самоуправних установ".

По промовах кількох інших послів і обороні міністра вибрано підкомісію, до якої від УПР увійшов пос. Великанович, ця комісія має опрацювати зміну предложеного законопроєкту.

В дні 23-го ц. м. підкомісія відбула своє засідання, на якому виголосили своє експозе лікарські знавці під проводом проф. Шенайха та д-ра Каспшака. Ці знавці протиставилися законопроєктові, признали його неактуальним та доказували, що зло не лежить у надмірі лікарів по містах, але у загально малому числі лікарів. По виході знавців відбулася дискусія над зміненим текстом закона, який предложив референт по порозумінню з міністерством суспільної опіки, внутрішніх і військових справ.

Всі члени підкомісії станули на становищі, що село має право до лікарської опіки і що треба поробити можливі заходи в тому напрямі, щоб воно цю опіку дістало. Проєкт змінили в той спосіб, що право до постійної практики у довільній місцевости признаватимуть тільки таким лікарям, які по скінченні фахових студій працюватимуть щонайменше два роки у місцевостях, в яких є менше як 5 тисяч населення. Ці місцевости, де мав би осісти початкуючий лікар означить міністр суспільної опіки у спеціяльному розпорядку. Закон обовязуватиме від 1-го січня 1939 р. тих лікарів, які тепер кінчатимуть свої студії. Підкомісія ухвалила кілька резолюцій референта, зокрема про потребу збільшити число місць для медиків в університетах, про обнижку шкільних оплат та створення стипендій для селянської молоді, про підручні аптики на селі, лікарські льокальні осередки і т. п. В часі дискусії пос. Присторова поставила внесок, щоб на „східних кресах" не допускати до практики комуністів, антидержавників і загалом давати там тільки лікарів-поляків. Проти цього внеску запротестував пос Великанович.

Новий проєкт на підкомісії перейшов в цілости і його передадуть до дальшого вирішення соймові.

МИХАЙЛО МОЧУЛЬСЬКИЙ. 16

З останніх десятиліть життя в. Франка

(1896—1916.)

(З приводу роковин смерти поета).

IV.

НА КРИЛАХ ПОЕЗІЇ.

Франко замикається у своїй убогій хаті, його дух підіймає вгору крила і з запалом та з небувалою енергією — творить. Ми бачили його тільки в певних порах дня, як він поспішав до друкарні, або з друкарні додому. Завжди з похиленою головою, глибоко задуманий. Знайомі пояснювали собі жартівливо поетову задуму тим, що то він у часі ходу з дому до дому до друкарні Наукового Товариства ім. Шевченка і назад обдумує свої твори і ховає обдумане до своїх шухлядок у голові: обдумає, лажуть вони — один свій твір, зараз кладе його в шухлядку й відчиняє другу, щоб покласти до неї новообдумане, і так дотепні порахували, що поки Франко зайшов з дому до друкарні і з друкарні додому, мав у голові кілька нових творів.

Усі, в кого трохи живіше било українське серце, радувалися розмахом крил Франкового ґенія й у блаженнім супокої споживали солодкі плоди його духа. І нікому навіть на думку не приходило поспитати, бодай себе, чому в нашого поета обличчя таке сумне-невеселе, задумане. Поет не жалувався нікому, не плакав, не **нарікав на свою долю. І ніхто не журився ним.** Тимчасом чорні тіні смутку та журби падали на його душу.

Гете сказав, що поетичний зміст лірики — це зміст власного життя поета. Оці його слова можна сміливо прикласти й до Франкової поезії. Поезія була Франкові єдиною вірною повірницею в житті; їй сповідав він усі свої болі, журбу, жалі, тугу й мрії. Тимто Франкова поезія — це чародійне дзеркало, в якому, хто хоче, може побачити вірний образ його душі в кожній добі його життя.

Розгорніть його книжечку „Із днів журби" і ви побачите в ній його таємні думки, його найделікатніші тремтіння душі. Оця книжечка це щоденник Франкової душі, де записані мистецькою рукою його переживання „в днях журби", себто в роках від 1897 до 1900. Франко творив, Франко писав, Франків дух купався у блакиті неба, його крила підіймалися до сонця, але в його душу внадився шашіль і поволі дуже поволі, але систематично підточував тонесенькі фібри його душі. Хоч як Франко не хотів „ритися в своїм нутрі і всяку думку гірш онучки розскубувати і всякий рух жувати, міряти, важити"[1]), все-ж під примусом непереможної психічної сили не встеріґся показати нам у своїх поезіях підсвідомі рухи своєї душі.

ХВИЛИНИ ЗНЕВІРИ І ПОРИВУ.

Франкову душу почало охоплювати врядигоди якесь дивне „безсилля": його почування в „серці полумям горіли"; „думи рвалися як орел ширять", але „воля" була в нього „розбита", „душа слаба, безкрила, холодом прибита", „слова і блиски й фарби не хотіли служить уяві" і його творчий дух, „чахнув серед зневіри"[2]). Бодлер підкріпляв знесилену фантазію ганишем, опієм; Мопасан етером; Тассо, Е. Т. А. Гофман, Ленав, Готфрід Келер та інші додавали їй огню вином, — нашому Франкові були противні всякі наркотики[3]); він мучився, журився, втомлювався, але не вживав їх. Хвилини безсилля проходили сами собою, в душу вступала нова енергія і нові, білі крила підіймали її в ясний світ фантазії та мрій.

Находили на поета хвилини піднесення духа й раптового пониження його. Він наче птах почуває себе легким, чує в собі надмір сили, хоче обняти ввесь світ своєю любовю[4]) і нагло кров стає оливом у його жилах, в серці не стає запалу й віри[5]), а приятель стає йому „хижим звірем"[6]).

У поета звялялися час від часу непрошені гості: безсонниця[7]), меляхолійний настрій[8]) і подібно, як у Нютона, Тассо або Руссо, манія persecutiva.

Чорні думки, наче настирливі мухи в пізню осінь, докучали поетові, відганяли сон і непокоїли його:

---

[1]) Із днів журби, Львів, 1900, ст. 13.

[2]) Із днів журби, ст. 11 і 13.
[3]) Ібід., ст. 13.
[4]) Ібід., ст. 14.
[5]) Ібід., ст. 16.
[6]) Ібід., ст. 52.
[7]) і [8]) Ібід., ст. 52—53 та 12, 23, 24 і 43.

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ.

Т-во українських студентів львівської політехніки „Основа" подає до відома зацікавленим студентам необхідні інформації про студії у львівській політехніці. Львівська Політехніка має пять виділів: 1) **Виділ інжинірії сухопутньої і водної з трьома відділами**: сухопутним, водним і мірничим. 2) **Виділ Архітектури.** 3) **Механічний виділ** з трьома відділами: машиновим, електротехнічним і нафтовим. Машиновий відділ має такі групи: конструкційну, залізничу, технольогічну та рухову. На групі конструкційній істнує летунська секція. 4) **Хемічний виділ.** 5) **Рільничо-лісовий виділ** з двома відділами: рільничим та лісовим. Рільничий відділ розпадається на такі групи: економічно-рільничу, рільничу та годівельну.

Студії на виділі інжинірії та архітектури тревають 4 і пів року, на всіх інших виділах 4 роки. Одначе з огляду на великий навал праці студії на всіх виділах тревають 6 до 8 років. На рільничому виділі студії відбуваються лише в перших трьох семестрах у Львові, опісля в Дублянах під Львовом. Речинець зголошення подань проголошує щороку ректорат, звичайно на 15. вересня. До подання слід долучити такі документи: 1) метрику уродження, 2) свідоцтво зрілости, 3) військовий документ, 4) свідоцтво моральности, якщо від часу зложення іспиту зрілости минув один рік і 5) три непідклеєні світлини. По зложенні подання та лікарських оглядинах треба приступити до вступного іспиту з таких предметів: на виділі інжинірії: математику, нарисну ґеометрію, шкіцування; на виділі архітектури: нарисну ґеометрію, рисунки, загальні відомости з історії культури і мистецтва; на механічнім виділі: математику, нарисну ґеометрію, фізику, шкіцування та іспит психотехнічний. Першенство мають ті, що викажуться свідоцтвом відбутої варстатової практики (один місяць); на хемічнім виділі: фізику, хемію; на рільничім виділі: природу (ботаніку), математику. Першенство мають ті, що викажуться свідоцтвом відбутої рільничої практики та сини рільників.

Українців приймають у політехніку у Львові невеликий відсоток, що постійно зменшується з огляду на малі кваліфікації українців, здебільша абсольвентів клясичних гімназій.

Для новоступаючих до львівської політехніки орґанізує Т-во „Основа" підготовні курси, ведені фаховими силами. Одначе треба підчеркнути, що з огляду на великий обсяг матеріялу, ці курси тоді дають стовідсоткову користь, якщо кандидати самі підчас ферій зазнайомляться з іспитовим матеріялом. Тому хто поважно рефлектує на технічні студії, повинен вже тепер взятися до праці. Курси з обсягу всіх предметів до вступного іспиту починаються в „Основі" коло 10. серпня ц. р. Речинець зголошень минає 5. серпня.

Шкільні оплати такі: вписове 30 зол., маніпуляційна оплата 10 зол., оплата за лікарські оглядини 4 зол., оплата за кожний іспит 10 зол., річні шкільні оплати 230 зол. Прожиток у Львові від 50 зол. вгору.

Ближчі інформації у звязку з вимогами до вступного іспиту дає Т-во „Основа". За інформаціями слід звертатися підчас ферій на адресу: Юрій Шухевич, Львів, вул. Косинерська ч. 18 а. I. пов. На відповідь треба долучити поштову марку.

Ще про орхестрально-оперовий вечір.

ВИЩОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМ. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ.

В рецензії цього вечора в ч. 136 з дня 24. ц. м. пропущено в оспіху, на жаль, деякі дуже важні моменти, а саме відповідну оцінку виконавців головної ролі: Фавста-старця п. Шухевича та Фавста-молодця п. Старицького. У п. Шухевича не надто сильний, але дуже шляхотний і милий у тембрі голос, природне музичне та акторське зрозуміння цієї хоч невеликої, але „небезпечної" ролі. П. Старицький як „відмолоджений" Фавст дав справжній доказ, скільки може осягнути завзятою, пильною працею учень і повною посвяти працею його вчитель. Його голос шляхотно вирівняний усередині, блищить уже металічно та дуже повно на верхах. Подивугідне є дуже заокруглене фразування і взагалі зовсім зріла інтерпретація за такий короткий час студій. Треба сподіватися, що при дальших студіях п. Старицький стане справжнім оперовим співаком, на що вже тепер дає дуже поважний завдаток. П. Гринчишин як Мефісто розвинув богаті голосові та акторські вальори і створив постать, яку не все бачимо навіть на правдивих оперових сценах. Дуже звучний і виразистий голос у всіх відтінках і реґістрах прегарно вівся у уповні свободіною акторською грою. Зовсім рівнорядною партнеркою Мефіста-Гринчишина була п. Ладика як Марта, що впродовж своєї недовгої ролі вспіла показати незвичайно цінні голосові дані та глибоко-музикальну інтелігенцію. Виконання квартету в 3 дії було таке чисте й прецизійне, яке направду рідко чуємо навіть на великих оперових сценах. Це ще один пречистий доказ великої музикальности всіх виконавців і незвичайно солідної підготови диригентом проф. М. Колессою. Слід ще згадати, що п. Яросевич-Марґарета в останній сцені 3 дії голосово й інтерпретаційно піднялася на висоту зрілої оперової співачки. Вона розпоряджає дуже гнучким у виразі голосом кольоратурним

Що писало „Діло" 50 років тому.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

З приводу Зелених Свят, що припадали на 24-го і 25-го червня, „Діло" два дні не вийшло.

Вівторок, 26 (14) червня 1888.

ХРЕСТНІ ХОДИ НА КЛАДОВИЩА У ЛЬВОВІ.

„В неділю Сошествія св. Духа відбулися хрестні ходи з приходів св. Юра і св. Петра і Павла на Личаківське; з св. Пятниць на знесене кладовище „Паперівка" на Жовківськім, а з Успенської церкви на Стрийське; в понеділок зі св. Юра на Стрийське, а з Успенської церкви на Личаківське. При тій нагоді виголошено на кладовищах руські проповіди при великій участи вірних. На гробі наших архиєреїв і інших визначніших патріотів відправлено панахиди. В першу неділю по Сош. св. Духа відбудеться хрестний хід з церкви св. Юра на знесене городецьке кладовище".

„КАРИДОСТОЙНА АҐІТАЦІЯ".

„Черновецька „Ґазета Польска" подала ось яку вістку: „Цими днями внесла православна консисторія в Чернівцях письмо до міської шкільної ради, що три учителі міських шкіл пп. Руснак, Продан і Ом. Попович, ведуть від якогось часу каридостойну аґітацію по селах, основуючи руські народні читальні і при цій нагоді бунтують руський нарід, як це було у Вителівці, Лашківці і Ставчанах. Ті панове радили там селянам, щоби вони не давались визискувати і трималися купи. Вони мали казати селянам: „Ми вам порадимо, удавайтеся до нас. Не платіть процентів (?), а як ваш панотець недобрий, то кажіть, а ми вам дамо кращих, унiятських". Дальше подає консисторія, що ці три учителі в одній місцевости так стериоризували пароха, що мусів відправити богослуження при отворенні читальні".

Кожний мебель був мій ворог,
кожна книжка, то була
пявка, що систематично
кров і мозок мій пила.

Кожна добрість, то наївність,
кожний друг, то хижий звір,
кожна думка, то помилка,
кожний спомин, то докір*)

Поет усією силою свого ясного духа боровся із своїми непрошеними гістьми, проганяв їх від себе, але вони верталися й добувалися до його дверей чимраз дужче...

Одночасно почалися ще більші страждання поета: його мучили зразу елементарні галюцинації, а потім і складні. Йому причувався „легенький стук в вікно чи в двері[10]), теленькання дзвоника[11]) або бренькіт мушки, замотаної в павуковій сіті"[12]). Коли ви читали „Перехресні стежки", вас певне мусіло охопити легке тремтіння, коли ви прийшли до того місця, де Франко пише: „Хробачок стукає в стіні: раз, два, три, чотири — і став"[13]). Так кілька разів. А це-ж не вигадка поета тільки фотографія його переживання. Що-ж і думати, коли душа поета стала висотувати з себе складні картини і кидати їх перед його очі?

Привид весільної дараби, на якій поет бачить себе зі своєю любкою у веселому товаристві, опісля привид трупа-любки на воді, коли щезла дараба за чорною скелею, за закрутом, закріпив поет у срібні строфи своєї поезії[14]) і в поетичну прозу „Перехресних стежок"[15]). Питанню: чи він описав нам свою галюцинацію, як виходить з поезії, чи сон, як виходить з „Перехресних стежок", присвятив я окрему студійку. Коли образ весільної дараби був би справді галюцинацією і поет бачив себе на тій дарабі, то це був би відомий психіятрам phénomène d'autoscopie. Подібна галюцинація була і в Мопасана. Великий новеліст розказував своїм приятелям, що коли він сидів раз за столом і писав, йому видалося немов відчинилися двері і він на своє велике здивування бачить, що гість — це він сам[16]).

Вельми цікава з психольоґічного боку поезія „Із днів журби", що починається словами: „Ніч. Довколо тихо, мертво"[17]). Вона, ця неоцінена перлина людського ґенія, збудована на галюцинаційнім елементі і в ній записано мистецькою рукою спосіб, яким повстала поетова галюцинація. Душа, обтрушена з земного пилу, зосередилася, прояснилася, „щось мов тихий дзвін" залунало в ній і повстала в ній „якась недомова гармонія" „мов у гаю свисти дроздів гілка гілці подає". „В розколисаній уяві" поета піднявся ряд картин:

гори в світлі золотому,
фіолетова тінь долин,
річка наче срібна стрічка,
і скалистая стіна,
шлях закурений, мов кладка,
що у безвість порина...
Вулиця... Доми низенькі,
за штахетами, в садках
георгінії і астри
на малесеньких грядках;
стежечки круті між ними,
деревляний ганок...
. . . .
І ось раптом виринає
з рам зелених у вікні
тихее лице жіноче
— знайоме —

„Мигнув" цей чудовий образ і розвіявся мов імла. „Лице кохане" пропало, і очі поета побачили несподівано — „побитий градом лан... повінь"... Ні, не очі побачили... Все те в його душі жило, „на крилах із гармоній, світла й запаху" плило. Поет каже:

Чую, що се власний твір мій,
хоч створив його не я;
що це часть єства мойого,
хоч не в ній душа моя

(Далі буде).

*) Ібід, ст. 52.
[10]) Ібід, ст. 6.
[11]) Ібід, ст. 18.
[12]) Перехресні стежки, ст. 292—293.
[13]) Перехресні стежки, ст. 294.

[14]) Поезія „Над великою рікою" написана 24 серпня 1899 р. й уперше видрукована в „Літ.-Наук. Вістнику" в книжці II, за 1900 р., ст. 119—120 під псевдонімом Марко В-а.
[15]) Уступ XXI „Перех. стежок" видрукований уперше у „Літ.-Наук. Вістнику" за 1900 р., кн. V.
[16]) Guy de Maupassants Krankheit. Von Dr. Gaston Vorberg. Wiesbaden, 1908, ст. 16.
[17]) Із днів журби, ст. 63—66

СТУДЕНТСЬКІ СПРАВИ.

СТУДІЇ У ЛЬВІВСЬКІЙ ПОЛІТЕХНІЦІ.

Т-во українських студентів львівської політехніки „Основа" подає до відома зацікавленим студентам необхідні інформації про студії у львівській політехніці. Львівська Політехніка має пять виділів: 1) **Виділ інжинірії сухопутньої і водної** з трьома відділами: сухопутним, водним і мірничим. 2) **Виділ Архітектури.** 3) **Механічний виділ** з трьома відділами: машиновим, електротехнічним і нафтовим. Машиновий відділ має такі групи: конструкційну, залізничу, техноельоґічну та рухову. На групі конструкційній істнує летунська секція. 4) **Хемічний виділ.** 5) **Рільничо-лісовий виділ** з двома відділами: рільничим та лісовим. Рільничий відділ розпадається на такі групи: економічно-рільничу, рільничу та годівельну.

Студії на виділі інжинірії та архітектури тревають 4 і пів року, на всіх інших виділах 4 роки. Одначе з огляду на великий навал праці студії на всіх виділах тревають 6 до 8 років. На рільничому виділі студії відбуваються лише в перших трьох семестрах у Львові, опісля в Дублянах під Львовом. Речинець зголошення подань проголошує щороку ректорат, звичайно на 15. вересня. До подання слід долучити такі документи: 1) метрику уродження, 2) свідоцтво зрілости, 3) військовий документ, 4) свідоцтво моральности, якщо від часу зложення іспиту зрілости минув один рік і 5) три непідклеєні світлини. По зложенні подання та лікарських оглядинах треба приступити до вступного іспиту з таких предметів: на виділі інжинірії: математику, нарисну ґеометрію, шкіцування; на виділі архітектури: нарисну ґеометрію, рисунки, загальні відомости з історії культури і мистецтва; на механічнім виділі: математику, нарисну ґеометрію, фізику, шкіцування та іспит психотехнічний. Першенство мають ті, що викажуться свідоцтвом відбутої варстатової практики (один місяць); на хемічнім виділі: фізику, хемію; на рільничім виділі: природу (ботаніку), математику. Першенство мають ті, що викажуться свідоцтвом відбутої рільничої практики та сини рільників.

Українців приймають у політехніку у Львові невеликий відсоток, що постійно зменшується з огляду на малі кваліфікації українців, здебільша абсольвентів клясичних гімназій.

Для нововступаючих до львівської політехніки організує Т-во „Основа" підготовні курси, ведені фаховими силами. Одначе треба підчеркнути, що з огляду на великий обсяг матеріялу, ці курси тоді дають стовідсоткову користь, якщо кандидати самі підчас ферій зазнайомляться з іспитовим матеріялом. Тому хто поважно рефлєктує на технічні студії, повинен вже тепер взятися до праці. Курси з обсягу всіх предметів до вступного іспиту починаються в „Основі" коло 10. серпня ц. р. Речинець зголошень минає 5. серпня.

Шкільні оплати такі: вписове 30 зол., маніпуляційна оплата 10 зол., оплата за лікарські оглядини 4 зол., оплата за кожний іспит 10 зол., річні шкільні оплати 230 зол. Прожиток у Львові від 50 зол. вгору.

Ближчі інформації у звязку з вимогами до вступного іспиту дає Т-во „Основа". За інформаціями слід звертатися підчас ферій на адресу: Юрій Шухевич, Львів, вул. Коснерська ч. 18 а. I. пов. На відповідь треба долучити поштову марку.

Ще про орхестрально-оперовий вечір.

ВИЩОГО МУЗИЧНОГО ІНСТИТУТУ ІМ. ЛИСЕНКА У ЛЬВОВІ.

В рецензії цього вечора в ч. 136 з дня 24. ц. м. пропущено в оспіху, на жаль, деякі дуже важні моменти, а саме відповідну оцінку виконавців головної ролі: Фавста-старця п. Шухевича та Фавста-молодця п. Старицького. У п. Шухевича не надто сильний, але дуже шляхотний і милий у тембрі голос, природне музичне та акторське зрозуміння цієї хоч невеликої, але „небезпечної" ролі. П. Старицький як „відмолоджений" Фавст дав справжній доказ, скільки може осягнути завзятою, пильною працею учень і повною посвяти працею його вчитель. Його голос шляхотно вирівняний усередині, блищить уже металічно та дуже повно на верхах. Подивугідне є дуже заокруглене фразування і взагалі зовсім зріла інтерпретація за такий короткий час студій. Треба сподіватися, що при дальших студіях п. Старицький стане справжнім оперовим співаком, на що вже тепер дає дуже поважний завдаток. П. Гринчишин як Мефісто розвинув богаті голосові та акторські вальори і створив постать, яку не все бачимо навіть на правдивих оперових сценах. Дуже звучний і виразистий голос у всіх відтінках і реґістрах прегарно вязався з уповні свобідною акторською грою. Зовсім рівнорядною партнеркою Мефіста-Гринчишина була п. Ладика як Марта, що впродовж своєї недовгої ролі вспіла показати незвичайно цінні голосові дані та глибоко-музикальну інтелігенцію. Виконання квартету в 3 дії було так чисте й прецизійне, яке направду рідко чуємо навіть на великих оперових сценах. Це ще один пречистий доказ великої музикальности всіх виконавців і незвичайно солідної підготови диригентом проф. М. Колессою. Слід ще згадати, що п. Яросевич-Маргарета в останній сцені 3 дії голосово й інтерпретаційно піднялася на висоту зрілої оперової співачки. Вона розпорядає дуже гнучким у виразі голосом кольоратурним

Що писало „Діло" 50 років тому.

ЗЕЛЕНІ СВЯТА

З приводу Зелених Свят, що припадали на 24-го і 25-го червня, „Діло" два дні не вийшло.

Вівторок, 26 (14) червня 1888.

ХРЕСТНІ ХОДИ НА КЛАДОВИЩА У ЛЬВОВІ.

„В неділю Сошествія св. Духа відбулися хрестні ходи з приходів св. Юра і св. Петра і Павла на Личаківське; з св. Пятниць на знесене кладовище „Папірівка" на Жовківськім, а з Успенської церкви на Стрийське; в понеділок зі св. Юра на Стрийське, а з Успенської церкви на Личаківське. При тій нагоді виголошено на кладовищах руські проповіди при великій участи вірних. На гробі наших архиєреїв і інших визначніших патріотів відправлено панахиди. В першу неділю по Сош. св. Духа відбудеться хрестний хід з церкви св. Юра на знесене городецьке кладовище".

„КАРИДОСТОЙНА АҐІТАЦІЯ".

„Черновецька „Ґазета Польска" подала ось яку вістку: „Цими днями внесла православна консисторія в Чернівцях письмо до міської шкільної ради, що три учителі міських шкіл пп. Руснак, Продан і Ом. Попович, ведуть від якогось часу каридостойну аґітацію по селах, основуючи руські народні читальні і при цій нагоді бунтують руський нарід, як це було у Вителівці, Лашнівці і Ставчанах. Ті панове радили там селянам, щоби вони не давались визискувати і трималися купи. Вони мали казати селянам: „Ми вам порадимо, удавайтеся до нас. Не платіть процентів (?), а як ваш панотець недобрий, то кажіть, а ми вам дамо кращих, унїятських". Дальше подає консисторія, що ці три учителі в одній місцевости так стериоризували пароха, що мусів відправити богослуження при отворенні читальні".

Кожний мебель був мій ворог,
кожна книжка, то була
пявка, що систематично
кров і мозок мій пила.

Кожна добрість, то наївність,
кожний друг, то хижий звір,
кожна думка, то помилка,
кожний спомин, то докір[9])

Поет усією силою свого ясного духа боровся із своїми непрошеними гістьми, проганяв їх від себе, але вони верталися й добувалися до його дверей чимраз дужче...

Одночасно почалися ще більші страждання поета: його мучили зразу елементарні галюцинації, а потім і складні. Йому причувався „легенький стук в вікно чи в двері[10]), теленькання дзвоника[11]) або бренькіт мушки, замотаної в павуковій сіті"[12]). Коли ви читали „Перехресні стежки", вас певне мусіло охопити легке тремтіння, коли ви прийшли до того місця, де Франко пише: „Хробачок стукає в стіні: раз, два, три, чотири — і став"[13]). Так кілька разів. А це-ж не вигадка поета тільки фотографія його переживання. Що-ж і думати, коли душа поета стала висотувати з себе складні картини і кидати їх перед його очі?

Привид весільної дараби, на якій поет бачить себе зі своєю любкою у веселому товаристві, опісля привид трупа-любки на воді, коли щезла дараба за чорною скелею, за закрутом, закріпив поет у срібні строфи своєї поезії[14]) і в поетичну прозу „Перехресних стежок"[15]). Питанню: чи він описав нам свою галюцинацію, як виходить з поезії, чи сон, як виходить з „Перехресних стежок", присвятив я окрему студійку. Коли образ весільної дараби був би справді галюцинацією і поет бачив себе на тій дарабі, то це був би відомий психіятрам phénomène d'autoscopie. Подібна галюцинація була і в Мопасана. Великий новеліст розказував своїм приятелям, що коли він сидів раз за столом і писав, йому видалося немов відчинилися двері і він на своє велике здивування бачить, що гість — це він сам[16]).

Вельми цікава з психольоґічного боку поезія „Із днів журби", що починається словами: „Ніч. Довколо тихо, мертво"[17]). Вона, ця неоціненна перлина людського генія, збудована на галюцинаційнім елементі і в ній записано мистецькою рукою спосіб, яким повстала поетова галюцинація. Душа, обтрушена з земного пилу, зосередилася, прояснилася, „щось мов тихий дзвін" залунало в ній і повстала в ній „якась невідома гармонія" „мов у гаю свисти дроздів гілка гілці подає". „В розколисаній уяві" поета піднявся ряд картин:

горн в світлі золотому,
фіолєтова тінь долин,
річка наче срібна стрічка,
і скалистая стіна,
шлях закурений, мов кладка,
що у безвість порина...
Вулиця... Доми низенькі,
за штахетами, в садках
ґеоргінії і астри
на малесеньких грядках;
стежечки круті між ними,
деревляний ганок...

. . . .

І ось раптом виринає
з рам зелених у вікні
тихее лице жіноче
— знайоме —

„Мигнув" цей чудовий образ і розвіявся мов імла. „Лице кохане" пропало, і очі поета побачили несподівано — „побитий градом лан... очі віть"... Ні, не очі побачили... Все те в його душі жило, „на крилах із гармоній, світла й запаху" плило Поет каже:

Чую, що се власний твір мій,
хоч створив його не я:
що це часть єства мойого,
хоч не в ній душа моя

(Далі буде)

---

[9]) Ibid., ст. 52.
[10]) Ibid., ст. 6.
[11]) Ibid., ст. 18.
[12]) Перехресні стежки, ст. 292—293.
[13]) Перехресні стежки, ст. 294.

[14]) Поезія „Над великою рікою" написана 24 серпня 1899 р. й уперше видрукована в „Літ.-Наук. Вістнику" в книжці II, за 1900 р., ст. 119—120 під псевдонімом Марко В-а.
[15]) Уступ XXI „Перех. стежок" видрукований уперше у „Літ.-Наук. Вістнику" за 1900 р., кн. V.
[16]) Guy de Maupassants Krankheit. Von Dr. Gaston Vorberg. Wiesbaden, 1908, ст. 16.
[17]) Із днів журби, ст. 63—66

(про що вже була мова) і драматичним, а крім цього великим акторським талантом.

Як на місцеві обставини вистава опери зробила незвичайно культурне враження, і ледви чи котра львівська музична школа вспіла би поставити власними силами оперу на такому високому рівні. В цьому чимала заслуга знаменитого режисера проф. Ол. Улуханова, що безкорисно вкладав максимум праці та за короткий час зумів віддати кожному виконавцеві такий спосіб виконання, що вповні вміщався в рямцях цілости і не менш відповідав індивідуальности кожного зокрема. Ще раз можна ствердити, що цілість вийшла незвичайно культурно й місцями справді по високо-мистецьки. Вищий Музичний Інститут ім. Лисенка й разом з ним усе наше українське громадянство можуть бути горді, що в таких несприятливих обставинах ведуть так поважно і завзято музичну справу.

Борис Кудрик.

ПРИПИНИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" І КРУЖКА „Р. Ш." У ПІДКАМЕНІ.

П. А. Т. повідомляє: Повітовий староста у Бродах припинив діяльність чит. „Просвіти" і кружка „Р. Ш." за демонстраційний виступ дня 12. травня ц. р. у роковини жалоби по марш. Пілсудськім.

НОВИНКИ.

— **Найцікавіший** і найбагатший змістом український релігійний часопис **„Лицарство Пресвятої Богородиці".** Львів, вул. П. Скарги 5. Ч. розр. переказу 233. Річна передплата 1.20 зол. Поодиноке число 10 сот. —4

— **Камінь Довбуша над Прутом. Пансіон „Зелена Палатка"** — поручає кімнати з утриманням. Власний парк і пляжа. (Інформації дає С. Олесницька — Камінь Довбуша п. Ямна). -2

— **Провідниці Дитячих Садків.** Багато нових віршів, пісень, сценок, порад, вказівок, тощо потрібних у вашій праці, знайдете в журналі „Українське Дошкілля" ч. 5-6. Ціна 0,50 зл. — Замовляти: Адміністрація „Українське Дошкілля", Львів, Руська 3.

— **Пансіон „Стахова Воля" у Гребенові** у власнім кількаморговім саді та городі, під управою М. Гікавого поручає 50 сонішних кімнат **з верандами** (6 віль). Смачні та здорові харчі. Ціни приступні. Розваги: щоденно концерти, дансінґи, радіо. Бібліотека. **Постіль треба з собою привезти.** Всі добрі та давні знайомі і приятелі зустрічаються в цім сезоні в „Стаховій Волі". Ближчі інформації: Гребенів „Стахова Воля". 1-1

— **Промоція.** Вчора відбулася на львівському університеті промоція лікаря хірурґічної клініки п. **Романа Барилика** на доктора медицини на підставі наукової праці з обсягу хірурґії.

— **На численні запити** П. Т. Світливців повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял, тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Екомп, Львів, Сикстуська 29.

— **Іспит зрілости в гімназії „Р. Ш" в Чорткові.** Остання матура старого типу в гімназії „Р. Ш." ім. Шашкевича відбулася в днях від 27. до 30. м. м. під проводом візитатора д-ра Полянського. До письменної матури допущено 12 учеників, до устної 8-ох. Крім того здавав один, якого попереднього року репробовано. Іспит зрілости здали: Білинський Володимир, Чеховська Леонтина, Липовий Микола, Яковишин Богдан, Яремків Степан, Островський Володимир, Горбовий Адам, Запотічний Іван, Гашуляк Остап.

— **Іспит закінчення загально - освітньої гімназії (мала матура) в гімназії „Рідної Школи" в Тернополі** відбувся під проводом п. Домініка Питля, директора І. держ. гімн. у Тернополі. До іспитової комісії входило 7 учителів гімназії „Р. Ш." і 3-ох учителів з І. держ. гімн. При письменнім іспиті в днях 30. травня до 4. червня ц. р. з числа 37 кандидатів (-ок) репробовано 13, при устнім у днях 9—17. червня 2-ох. Іспит склали 22 абітурієнти (-тки), а саме: Габлевич Богдан, Гладкий Павло, Данилевич Северин, Зазуля Любомира, Захарків Борис, Івахів Марія, Клим Олена, Король Омелян, Лель Евген, Лисобей Мирослав, Литвин Олена, Лошній Зиновій, Майка Ольга, Мединський Антін, Павлишин Роман, Попович Віра, Ракочий Теодор, Ромілович Любомир, Салій Зиновій, Філь Григорій, Чумак Олег, Шевадзуцька Стефанія.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Льотерії Кляс. впали м. ін. більші вигри на такі числа: 100.00 зол. на ч. 13537, 5.000 зол. на чч. 87039, 122101, 2.000 зол. на чч. 75631, 101160, 104615, 139642, 1.000 зол. на чч. 33937, 43805, 96581, 101110, 500 зол. на чч. 7067, 22744, 28087, 29053, 35665, 73480, 98515.

— **Голодівка адвокатських аплікантів.** Минулої пятниці почався в домівці організації адвокатських аплікантів при вул. Коперника ч. 7 окупаційний страйк адвокатських аплікантів на знак протесту проти замкнення лист до кінця 1945 р. Одночасно адвокатські апліканти оголосили голодівку. Адвокати намовляють адвокатських аплікантів, щоби перервали страйк і боролися іншими легальними засобами за свої права.

— **Накликують вулицю.** „Слово Народове" з 25. ц. м. (ч. 183) помістило статейку п. н. „Українська демонстрація підчас вчорашнього богослуження в Ринку", в якій накидується з питомою собі зайкою на українців за поведінку дівчат зі школи „Труд", мовляв, вони „спрофанували польське богослуження". Підчас богослуження в Ринку — читаємо далі — з нагоди свята Найсвятішого Серця Христового, кс. Доманський виголосив проповідь про любов ближнього. У своїй проповіди заявив, що „поляки — цитуємо буквально за „Словом Народовим" — навіть супроти своїх ворогів поступають завжди отверто. Саме тоді у поблизькій українській кравецькій (дівочій)школі повстав вереск, стали пересувати ріжні предмети, щоб заглушити слова проповідника. Що цей стукіт не був зовсім припадковий, вказують на це іронічно розсміяні обличча учениць, що виглядали з вікон". Тимчасом — як довідуємося від управительки кравецької робітні „Труду" — учениць кравецької школи взагалі нема вже в „Труді", бо шкільний рік уже скінчився і учениці розіхалися до дому. Зате з вікон робітні „Труду" приглядалися процесійному походові дві старші пані польки, які прийшли до управительки „Труду" з проханням, щоб їм дозволила приглядатися з вікон і слухати богослуження. Управителька робітні згодилася на це. В тому часі робітниці „Труду" виконували найспокійніше свої обовязки і зовсім не счиняли вереску та не пересували предметами, щоб „спрофанувати" польське богослуження або образити почування „архикатоликів" зі „Слова Народового", що не провіривши справи, накинулося з лайкою на українців, намагаючись викликати протиукраїнські настрої запевненням про їх свідому протипольську демонстрацію.

— **Зливні дощі і пожежі в Жовківщині.** Над жовківським повітом лютувала на днях нагальна громовиця зі зливним дощем і заподіяла великі шкоди. Жовква була 23 години без електричного світла. Бурі позривала телефонічні дроти. В Туринці, Зіболках і Сулимові пожежа знищила по кілька будинків; у Жовкві і Зіболках від громів згинуло кілька штук худоби і кожен. В Реклинці згоріли будинки С. Фліндер з живим інвентарем. Шкоди є на 5.000 зол. Пожежа повстала від лихої будови комина. В с. Блищиводи згоріла хата Мандзяка. Причина пожежі — підпал з пімсти.

— **Спека в Заліщиках.** Температура в Заліщиках доходить на сонішній пляжі до 56 ступнів. Заліщики достарчають черешні з своїх садівничих плянтацій вже від 1. червня. В перших днях липня відбудеться в Заліщиках посвячення мосту на Дністрі, що веде до Румунії.

— **Тепер мовчать.** Минулого року арештували в Заліщиках бурмістра Гебдy. Слідство ви

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мрії і дійсність.

Нераз іду і мрію: Камениця з городцем, або хоч вілля з чотирма кімнатами і „приналежностями". Коли каменниця, то велика, найменше на вісім партій (не політичних!), а коли вілля, то обовязково з високим парканом, щоб ніхто мені не заглядав до городу.

Буває, що й про село подумаю. Хатина над Прутом у лузі, в садочку, обведена плотом, щоб ніхто не сувався мені через подвіря.

Іду нераз і завидую. І тим у місті і тим на селі, тим, що мають одно чи друге і тим, що мають одно і друге.

Але вчора наслухався я таких історій, що далебі не знаю як тепер з моїми мріями буде.

Зайшли до мене в редакцію два мої добрі знайомі: один власник камениці, другий власник хатини, хоч не над Прутом, але у лузі.

— Панове, — кажу — ви всеж таки панове. Своя хата — своя правда і си...

— Помало, помало! Не розганяйтеся так занадто.

— Не розумію?!

— Бачили ви — питає власник камениці — ті тисячі дощок, стовпів і драбин коло камениць?

— Бачив...

— Коло моєї так само. Тому пять літ відновляв з власної пильности, тепер мушу з наказу. А паркан коло городця поставив тому два роки, тепер мушу дати сітку.

— Зате камениця буде як нова. А ви? — звернувся я до власника хати на селі.

— Ми маємо тільки поставити огорожу і вибілити її та полякерувати двері, вікна, віконниці і ґанки.

— Е, що вам там на селі: привіз пруття — огородив, розробив вапна — побілив, розпустив фарбу — помалював.

— Добре вам казати: легко, а як нема грошей?!

— Все таки це зовсім інша пара кальошів. Прийшло — відновляти, кинувся я за майстром — трицять золотих на день і мій матеріял. Шукаю підмайстра — двацять золотих і обід з горівкою. А помічники по десять з самим обідом. Обрахував і аж за голову зловився. Коби то в нас так як за границею, що можна один поверх продати. Пригадав собі „Анум". Малюють образи, то хіба зі стінок чи штахетами дадуть собі раду. Кажуть мені — виїхали на село церкви малювати. Падоньку мій, — думаю — що робити. На щастя добрі люди вибавили з клопоту. Нараяли мені чоловіка, може не дуже фахового — емеритованого учителя рисунків. Погодився на пять золотих і харч.

— А руштування?

— З тим була ще більша біда. Ледви зловив одного зредукованого радника будівництва. І в однім і в другім випадку, то просто рука Божа. Пять хвилин пізніше — вже булиб обидва замовлені. А так якось вийду з того всього. Понад тисячу золотих буде коштувати, але половину я мав, бо заощадив за останніх десять літ, а другу половину позичаю в банку. Щоправда, на дуже короткий речинець, але богато я вже не боюся... Наказ заплати, прольонгата, маю майже нове піяніно...

Оптимістичний настрій каменичника уділився і власникові сільського господарства.

— Я також маю дещо на збуття. Одна корова мені не дуже доїться і з пастівника міг би від біди частину вкроїти...

— Бачите, панове, не є так зле! — сказав я.

Але дуже сумніваюся, чи мої мрії підуть тепер по лінії камениці, віллі, або хати на селі. Перейду, здається, на головну виграну, ще не знаю, чи клясової льотерії чи долярівки. Гріш є гріш і не має ні плота, ні фасади, ні тим подібних ґанків.

Галактіон Чіпка.

(про що вже була мова) і драматичним, а крім цього великим акторським талантом.

Як на місцеві обставини вистава опери зробила незвичайно культурне враження, і ледви чи котра львівська музична школа вспіла би поставити власними силами оперу на такому високому рівні. В цьому чимала заслуга знаменитого режисера проф. Ол. Улуханова, що безкорисно вкладав максимум праці та за короткий час зумів віддати кожному виконавцеві такий спосіб виконання, що вповні вміщався в рямцях цілости і не менш відповідав індивідуальности кожного зокрема. Ще раз можна ствердити, що цілість вийшла незвичайно культурно й місцями справді по високо-мистецьки. Вищий Музичний Інститут ім. Лисенка й разом з ним усе наше українське громадянство можуть бути горді, що в таких несприятливих обставинах ведуть так поважно і завзято музичну справу.

Борис Кудрик.

ПРИПИНИЛИ ДІЯЛЬНІСТЬ ЧИТАЛЬНІ „ПРОСВІТИ" І КРУЖКА „Р. Ш." У ПІДКАМЕНІ.

П. А. Т. повідомляє: Повітовий староста у Бродах припинив діяльність чит. „Просвіти" і кружка „Р. Ш." за демонстраційний виступ дня 12. травня ц. р. у роковини жалоби по марш. Пілсудськім.

НОВИНКИ.

— **Найцікавіший і найбагатший змістом український релігійний часопис „Лицарство Пресвятої Богородиці". Львів, вул. П. Скарги 5. Ч. розр. переказу 233. Річна передплата 1.20** зол. Поодиноке число 10 сот. —4

— **Камінь Довбуша над Прутом.** Пансіон „**Зелена Палатка**" — поручає кімнати з утриманням. Власний парк і пляжа. (Інформації дає С. Олесницька — Камінь Довбуша п. Ямна). -2

— **Провідниці Дитячих Садків.** Багато нових віршів, пісень, сценок, порад, вказівок, тощо потрібних у вашій праці, знайдете в журналі „Українське Дошкілля" ч. 5-6. Ціна 0,50 зл. — Замовляти: Адміністрація „Українське Дошкілля", Львів, Руська 3.

— **Пансіон „Стахова Воля" у Гребенові у** власнім кількаморговім саді та городі, під управою М. Гікавого поручає 50 сонячних кімнат **з верандами (6 віль).** Смачні та здорові харчі. Ціни приступні. Розваги: щоденно концерти, дансінги, радіо. Бібльотека. **Постіль треба з собою привезти.** Всі добрі та давні знайомі і приятелі зустрічаються в цім сезоні в „Стаховій Волі". Ближчі інформації: Гребенів „Стахова Воля". 1-1

— **Промоція.** Вчора відбулася на львівському університеті промоція лікаря хірургічної клініки п. **Романа Барилякa** на доктора медицини на підставі наукової праці з обсягу хірургії.

— **На численні запити** П. Т. Світлинців повідомляємо, що кому бракує фотографічний матеріял, тому висилаємо на літнище приспішеною почтою негайно по одержанні замовлення. Фотокрамниця Еком, Львів, Сикстуська 29.

— **Іспит зрілости в гімназії „Р. Ш" в Чорткові.** Остання матура старого типу в гімназії „Р. Ш." ім. Шашкевича відбулася в днях від 27. до 30. м. м. під проводом візитатора д-ра Полянського. До письменної матури допущено 12 учеників, до устної 8-ох. Крім того здавав один, якого попереднього року репробовано. Іспит зрілости здали: Білинський Володимир, Чеховська Леонтина, Липовий Микола, Яковишин Богдан, Яремків Степан, Островський Володимир, Горбовий Адам, Запотічний Іван, Гашуляк Остап.

ВІДГУКИ ДНЯ.

Мрії і дійсність.

Нераз іду і мрію: Камениця з городцем, або хоч вілля з чотирма кімнатами і „приналежностями". Коли камениця, то велика, найменше на вісім партій (не політичних!), а коли вілля, то обовязково з високим парканом, щоб ніхто мені не заглядав до городу.

Буває, що й про село подумаю. Хатина над Прутом у лузі, в садочку, обведена плотом, щоб ніхто не сувався мені через подвіря.

Іду нераз і завидую. І тим у місті і тим на селі, тим, що мають одно чи друге і тим, що мають одно і друге.

Але вчора наслухався я таких історій, що далебі не знаю як тепер з моїми мріями буде.

Зайшли до мене в редакцію два мої добрі знайомі: один власник камениці, другий власник хатини, хоч не над Прутом, але у лузі.

— Панове, — кажу — ви всеж таки панове. Своя хата — своя правда і си...

— Помало, помало! Не розганяйтеся так занадто.

— Не розумію?!

— Бачили ви — питає власник камениці — ті тисячі дощок, стовпів і драбин коло камениць?

— Бачив...

— Коло моєї так само. Тому пять літ відновляв з власної пильности, тепер мушу з наказу. А паркан коло городця поставив тому два роки, тепер мушу дати сітку.

— Зате камениця буде як нова. А ви? — звернувся я до власника хати на селі.

— Ми маємо тільки поставити огорожу і вибілити її та полякерувати двері, вікна, віконниці і ганки.

— Е, що вам там на селі: привіз пруття — огородив, розробив вапна — побілив, розпустив фарбу — помалював.

— Добре вам казати: легко, а як нема грошей?!

— Все таки це зовсім інша пара кальошів. Прийшло — відновляти, кинувся я за майстром — трицять золотих на день і мій матеріял. Шукаю підмайстра — двацять золотих і обід з горівкою. А помічники по десять з самим обідом. Обрахував і аж за голову зловився. Коби то в нас так як за границею, що можна один поверх продати. Пригадав собі „Анум". Малюють образи, то хіба зі стіною чи штахетами дадуть собі раду. Кажуть мені — виїхали на село церкви малювати. Падоньку мій, — думаю — що робити. На щастя добрі люди вибавили з клопоту. Нараяли мені чоловіка, може не дуже фахового — емеритованого учителя рисунків. Погодився на пять золотих і харч.

— А рුштування?

— З тим була ще більша біда. Ледви зловив одного зредукованого радника будівництва. І в однім і в другім випадку, то просто рука Божа. Пять хвилин пізніше — вже булиб обидва замовлені. А так якось вийду з того всього. Понад тисячу золотих буде коштувати, але половину я мав, бо заощадив за останніх десять літ, а другу половину позичаю в банку Щоправда, на дуже короткий речинець, але цього я вже не боюся... Наказ заплати, прольонгата, маю майже нове піяніно...

Оптимістичний настрій каменичника уділився і власникові сільського господарства.

— Я також маю дещо на збуття. Одна корова мені не дуже доїться і з пастівника міг би від біди частину вкроїти...

— Бачите, панове, не є так зле! — сказав я

Але дуже сумніваюся, чи мої мрії підуть тепер по лінії камениці, віллі, або хати на селі Перейду, здається, на головну виграну, ще не знаю, чи клясової льотерії чи долярівки. Гріш е гріш і не має ні плота, ні фасади, ні тим подібних ганків.

Галактіон Чіпка.

— **Іспит закінчення загально - освітньої гімназії (мала матура) в гімназії „Рідної Школи" в Тернополі** відбувся під проводом п. Домініка Питля, директора І. держ. гімн. у Тернополі. До іспитової комісії входило 7 учителів гімназії „Р. Ш." і 3-ох учителів з І. держ. гімн. При письменнім іспиті в днях 30. травня до 4. червня ц. р. з числа 37 кандидатів (-ок) репробовано 13, при устнім у днях 9—17. червня 2-ох. Іспит склали 22 абітурієнти (-тки), а саме: Габлевич Богдан, Гладкий Павло, Данилевич Северин, Зазуля Любомира, Захарків Борис, Івахів Марія, Клим Олена, Король Омелян, Лель Евген, Лисобей Мирослав, Литвин Олена, Лошній Зиновій, Майка Ольга, Мединський Антін, Павлишин Роман, Попович Віра, Ракочий Теодор, Ромілович Любомир, Салій Зиновій, Філь Григорій, Чумак Олег, Шевадзуцька Стефанія.

— **Хто виграв на льотерії.** В нинішнім тягненні Державної Льотерії Клясс. впали м. ін. більші вигри на такі числа: 100.00 зол. на ч. 13537, 5.000 зол. на чч. 87039, 122101, 2.000 зол. на чч. 75631, 101160, 104615, 139642, 1.000 зол. на чч. 33937, 43805, 96581, 101110, 500 зол. на чч. 7067, 22744, 28087, 29053, 35665, 73480, 98515.

— **Голодівка адвокатських аплікантів.** Минулої пятниці почався в домівці організації адвокатських аплікантів при вул. Коперника ч. 7 окупаційний страйк адвокатських аплікантів на знак протесту проти замкнення лист до кінця 1945 р. Одночасно адвокатські апліканти оголосили голодівку. Адвокати намовляють адвокатських аплікантів, щоби перервали страйк і боролися іншими легальними засобами за свої права.

— **Накликують вулицю.** „Слово Народове" з 25. ц. м. (ч. 183) помістило статейку п. н. „Українська демонстрація підчас вчорашнього богослуження в Ринку", в якій накидується з питомою собі лайкою на українців за поведінку дівчат зі школи „Труд", мовляв, вони „спрофанували польське богослуження". Підчас богослуження в Ринку — читаємо далі — з нагоди свята Найсвятішого Серця Христового, кс. Доманський виголосив проповідь про любов ближнього. У своїй проповіди заявив, що „поляки — цитуємо буквально за „Словом Народовим" — навіть супроти своїх ворогів поступають завжди отверто. Саме тоді у поблизькій українській кравецькій (дівочій)школі повстав вереск, стали пересувати ріжні предмети, щоб заглушити слова проповідника. Що цей стукіт не був зовсім припадковий, вказують на це іронічно розсміяні обличча учениць, що виглядали з вікон". Тимчасом — як довідуємося від управительки кравецької робітні „Труду" — учениць кравецької школи взагалі нема вже в „Труді", бо шкільний рік уже скінчився і учениці розіхалися до дому. Зате з вікон робітні „Труду" приглядалися процесійному походові дві старші пані польки, які прийшли до управительки „Труду" з проханням, щоб їм дозволила приглядатися з вікон і слухати богослуження Управителька робітні згодилася на це. В тому часі робітниці „Труду" виконували найспокійніше свої обовязки і зовсім не чиняли вереску та не пересували предметами, щоб „спрофанувати" польське богослуження або образити почування „архикатоликів" зі „Слова Народового", що не провіривши справи, накинулося з лайкою на українців, намагаючись викликати протиукраїнські настрої запевненням про їх свідому протипольську демонстрацію.

— **Зливні дощі і пожежі в Жовківщині.** Над жовківським повітом лютувала на днях нагальна громовиця зі зливним дощем і заподіяла великі шкоди. Жовква була 23 години без електричного світла. Буря позривала телефонічні дроти. В Туринці, Зіболках і Сулимові пожежа знищила по кілька будинків; у Жовкві і Зіболках від громів згинуло кілька штук худоби і коней. В Реклинці згоріли будинки С. Флідер з живим інвентарем. Шкоди є на 5.000 зол. Пожежа повстала від лихої будови комина. В с. Блищиводи згоріла хата Мандзяка. Причина пожежі — підпал з пімсти.

— **Спека в Заліщиках.** Температура в Заліщиках доходить на соняшній пляжі до 56 ступнів. Заліщики достарчають черешні з своїх садівничих плянтацій вже від 1. червня. В перших днях липня відбудеться в Заліщиках посвячення мосту на Дністрі, що веде до Румунії.

— **Тепер мовчать.** Минулого року арештували в Заліщиках бурмістра Геблу. Слідство ви

явило, що він невинний і його випустили на волю. Польські часописи накинулися на нього по арештуванні з лайками, а тепер мовчать і ні словечком не згадують про припинення слідства проти Гебди.

— **„Хто звалив хрест під Миклашевом?“** Під таким наголовком „Слово Народове“ з 25. ц. м. помістило новинку того змісту, що в ночі з 19. на 20. ц. м., безпосередньо по посвяченні вугольного каменя під будову костела в Миклашеві „невідомі справці звалили камінний трираменний хрест, що стояв при дорозі з Миклашева до Білки Шляхотської. Одночасно „українські шовіністи — запевняє „Слово Народове“ — почали ширити в Миклашеві поголоску, що цього вчинку допустилися поляки з Білки Шляхотської, які верталися з фестину по посвяченні вугольного каменя. Згідно з нашими інформаціями — читаємо там далі — деяким українським діячам ішло про підбехтання українського (в оригіналі „руського“) населення проти поляків. Влада — кінчить „С. Н.“ — повинна перевести слідство у справі звалення хреста, щоб викрити винуватців (не виключений випадок — забезпечується заздалегідь „С. Н.“), — а тих, що нарушують публичний спокій притягнути до відповідальности“. Так, так! Ми теж цього бажаємо, щоби влада висвітлила якнайшвидше не лише справу з хрестом у Миклашеві, але також з витяганням хрестів з могил на наших цвинтарях (нпр. у Реклинцях пов. Жовква і т. д.) та притягнула винуватців, яким хрести стали сілью в очі, до строгої відповідальности.

— **Гарний примір.** До каси „Рідної Школи“ заплатив Воловик Тимко з Ульгівка 4.35 зол. як однопроцентовий даток від проданих товарів в місяці травні ц. р., а п. Харко Андрій з Замку Думичі зложив квоту 4 зол. замість алькогольних напитків з нагоди свого вінчання з Анною Думич. Гарний примір обох громадян повинно наслідувати наше громадянство. Зокрема про цей обовязок повинні памятати всі наші купці і дати змогу „Рідній Школі“ придбати потрібні фонди на ведення і вдержання шкіл „Рідної Школи“.

— **Нагла димісія старости.** Прем. Складковський видав обіжник до всіх воєводів у справі естетичного і здорового стану сіл та містечок. Премієр згадав, що звільнив олькуського старосту і загрозив димісією старості в Мехові за невиконання його розпорядків у цій справі. Вкінці остеріг промисловців, щоби старі паркани і мури заступили естетичними штахетами або сітками. Премієр доручив виконати його розпорядки ще в цьому сезоні.

— **Львівська хроніка.** У Збоїськах під Львовом 29-літня М. Ковчун важко зранила свого приятеля Я. Буру, тому, що він хотів покинути її і вернутися до своєї жінки. Раненого відвезли до шпиталю. Ковчун сама зголосилася на поліцію. — При вул. Стрийській застрайкували робітники, які працюють при будові каналу. — При вул. Білогорській намагалася скінчити самогубством 37-літня Л. Пітула. Її відвезли до шпиталю.

— **Страшна трагедія** трапилася в Черниці, пов. Броди. Селянин Олекса Бакай віз з поля до дому конопелі. По дорозі впав з воза 7-літній хлопчина Осип. Батько скочив його ратувати і сам дістався під віз, де коло зломило йому руку. Жінка Бакая хотіла ратувати чоловіка і сина. Тому намагалася спинити коні, але сама дісталася під віз і за кілька хвилин померла. Трагічна подія викликала сильне враження тимбільше, що Марія Бакай осиротила 9 дрібних дітей.

— **Бандитський напад.** Пишуть нам: Дня 12. ц. м. в год. 10. рано ішов з Верхрати Мриглоди до церкви у Верхраті член „Сельробу“ і кандидат на посла з партії „Сельроб“ Василь Бздель. На нього напало трьох комуністичних бандитів, що від 3-ох літ переховуються на терені Любича — Верхрата, а саме Микола Несторак з Верхрати - Горай, Гузій з Любичі та ще один, якого Бадель не пізнав і колами — не зважаючи на прохання Бзделя — поломали ноги, руки, повибивали зуби, словом змасакрували його так, що у непритомному стані відвезли Бзделя до шпиталю у Львові. Напасники змасакрували Бзделя за те, що покинув комуністичну партію і перед своїми односельчанами розкрив ганебну працю комуністів. З прикрістю слід завважити, що таких виступів комуністичних наймитів було вже кілька, але влада безпеки до нині не зловила навіть тих, які переховуються по селах.

— **Залізнича катастрофа під Краковом.** Минулої пятниці впала з насипу льокомотива і 7 вагонів поспішного поїзду на стації Бежанів. В катастрофі 5 осіб було важко ранених, одна легко. З Варшави приїхала міністеріяльна комісія і веде слідство, щоб висвітлити причину катастрофи.

— **Лет довкола світа.** Американський міліонер Говард Юс, який є одночасно визначним летуном і продуцентом фільм, звернувся до американської влади з проханням, щоб дала йому дозвіл на лет довкола світа. Юс задумує побити рекорд швидкости, що його устійнив покійний летун Пост. У своїй подорожі довкола світа Юс задумує затриматися в Парижі, Москві і двох інших місцевостях ССР., у Фербенкс на Алясці та в Едмонтоні в Канаді.

— **Катастрофальне положення живців у ЧСР.** Чеський тижневик „Пржітомность“ оголосив кілька статистичних даних, що ілюструють катастрофальне положення у Карлових Варах. У 16-ох великих гостинницях мешкає лише 9-ох лікуванців. В одній гостинниці, що має ледви 60-ть кімнат, занятих ледви три кімнати. В найбільшій гостинниці „Імперіяль“ мешкає ледви 10 осіб, у вибагливій гостинниці „Річмонд“ 6, а в ресторані цієї гостинниці їсть обід ледви 10 до 20 осіб.

— **Спить від двох тижнів.** До одного зі шпиталів у Ковні привезли молодого мужчину, який спить від двох тижнів. Усякі спроби лікарів збудити його залишились без успіху.

— **Таємна недуга.** У місцевостях над еспансько-французьким кордоном занедужало кількасот осіб на таємну недугу, подібну до черевного тифу. На цю недугу померло вже кількасот осіб. Здогадуються, що розсадниками недуги була худоба, що її загнали недобитки розбитої 43-ої червоної дивізії. Вояки цієї дивізії били худобу та їли мясо без попередньої ветеринарної контролі. Французька влада вислала над кордон окремі гігієнічні комісії, щоб недопустити до поширення пошести на територію Франції.

ФОРТУНИ НОВОї

— **Боротьба зі самоходовими катастрофами.** Німецький міністр Ґебельс започаткував промовою в радіо „тиждень пропаганди проти самоходових випадків“, що потягають за собою в Німеччині майже 8.000 вбитих і 160.000 ранених та спричиняють коло міліярда марок страт. Мін. Ґебельс заявив, що німецький уряд рішився повести послідовну боротьбу з цими випадками і тому в останнє взиває населення до боротьби. У майбутньому уряд оголосить розпорядки зі строгими карами на особи, що спричинюють самоходові катастрофи.

— **Летунська катастрофа** трапилася на Формозі підчас якої згинуло 5 осіб. Пасажирський японський літак розбився підчас осідання на летовищі Ґерсо на північно-західнім побережжі Формози. Літак упав з висоти 30 м. Підчас катастрофи згинув летун і 4-ох подорожних. Влада веде слідство у справі катастрофи.

— **Вуж покусав возьного.** Підчас гостинних виступів еґзотичного балету Дурлей у берлінській галі трапилося, що вуж кинувся несподівано на возьного, який помагав при виставі і покусав його. Завдяки негайній допомозі лікарів удалося врятувати життя возьного.

— **Нарешті свобідніше відітхнуть.** В Аленбурґ у Сх. Прусії поліція відобрала двом старим паням 40 котів, що їх вони ховали у своїм помешканні. Верески котів і запахи так надоїли сусідам, що вони звернулися вкінці до поліції за допомогою. Тому поліція усунула котів, а помешкання наказала очистити.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС“: „ЗБУДИСЯ І ЖИЙ!“ І „БОРНЕО“.

Перша фільма це американська комедія зі співами, танцями і широко розведеними кулісами американського радія. Виходилоб із неї, що американське радіо випередило своїми засобами реклями всі европейські радіові програми, бо дає доступ навіть репортерам, що щодня в означеній годині передають до відома слухачів усякі сензації та сплітки. Перед мікрофоном відбуваються теж діяльогові змаги між дотепними спікерами та конферансієрами. Головний дотеп цієї фільми в тому, якто один провінціяльний актор із добрим голосом у день свого дебюту перед мікрофоном нюйорського радія дістає смертельну трему і не може добути із себе голосу. Такий „радіоляк“ має бути своєрідною епідемічною недугою. Зате молодець із голосом співає прегарно і захоплює всіх радіо-слухачів, коли він переконаний, що його ніхто не слухає.

„Борнео“ це репортаж славної пари мандрівників-дослідників Джонсонів, що продираються у нетри пралісів і пустелі невідомих країн. Бачимо тут прецікаві лови на звірів і побутові картини диких народів.

КІНО „АТЛЯНТІК“: „ЗОЛОТО НА ВУЛИЦІ“.

Безжурний молодий париський вітрогон, що не працював ніколи і завсіди жив тільки хитро-мудро. Заробляє по парках, на замiських прогулькaх грою „у три карти“. Є це, як відомо, звичайне ошукування людей. При нагоді одної прогульки до Фонтенеблью із своїм товаришем, він робить знайомість із одною молодою, гарною дівчиною, яку хоче здобути тому, що заложився із своїм товаришем у вірі, що ніодна жінка не може опертися його чарові. Дівчина зацікавлена симпатичною появою картограя вірить у те, що він має високе становище. Колиж небавком виявляється, яке він веде життя, вона покидає його. Він, щоб вернути її серце, пробує нових способів заробітку і стає зовсім випадково співробітником старого чудака-хеміка, який уже 14 років працює над винаходом штучного золота. Старий хемік повірив у винахід, коли його молодому співробітникові вилетіли при вибуху золочені шпильки на землю. Навіть учених, що перевіряють експеримент він зумів ошукати новим трюком і на короткий час заживає вигоди та почестей. Вся історія кінчається якнайморальніше у світі. Головні ролі грає пресимпатична пара Альберт Прежан і Даніеля Дарріє. Ця комедія має кілька справді превеселих сцен.

——o——

‡ Посмертні згадки.

Д-Р АНТІН БРАЩАЙКО.

Ужгородський щоденник „Нова Свобода“ приніс сумну вістку про смерть д-ра Антона Бращайка, одного з трьох відомих українських закарпатських діячів, який вмер як вояк на стійці, виконуючи свої обовязки в ординації ужгородської робітничої каси хорих.

Д-р Антін Бращайко був щирим українським патріотом. Тому не тільки його рідня, але й увесь український загал сумують з приводу його передучасної смерти.

Покійний був приятелем спорту, довголітнім головою „Футболевої Жупи“ і заступником голови дружини „Русь“.

Вічна Йому Память!

Спорт.

ЛЬВІВ. **Недільна програма: Площа Сокола-Батька** ... **Україна — Д...** год. 4. попол. **Степ — Зоря**, год. 5.30. ... „Просвіта“ з ... **стер** — футбольні метчі за чашу ... її ювилею.

БОРИСЛАВ. **Син — Кадіма.** Метч за ... Окружної Ліґи.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

СЛУЖБОВИК. Орган Союзу Українських Приватних Службовиків „СУПРУГА“ у Львові. Ч. 5. Травень 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований релігійно-виховний місячник. Рік ... Ч. 5-6. Травень-червень 1938. Львів.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Тижневик ... Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Рік ... Червень, 1938. Львів.

✝

В треті болючі роковини смерти бл. п.

Ярослави Яскуляк-Макарушкової

відправиться 28. червня ц. р. в годині 8-ій зранку у храмі св. Петра і Павла при вул. Личаківській у Львові

ЗАУПОКІЙНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

на яке друзів та знайомих Покійної запрошують **Родичі.**

явило, що він невинний і його випустили на волю. Польські часописи накинулися на нього по арештуванні з лайками, а тепер мовчать і ні словечком не згадають про припинення слідства проти Гебди.

— **„Хто звалив хрест під Миклашевом?"** Під таким наголовком „Слово Народове" з 25. ц. м. помістило новинку того змісту, що в ночі з 19. на 20. ц. м., безпосередньо по посвяченні вугольного каменя під будову костела в Миклашеві „невідомі справці звалили камінний трираменний хрест, що стояв при дорозі з Миклашева до Білки Шляхотської. Одночасно „українські шовіністи — запевняє „Слово Народове" — почали ширити в Миклашеві поголоску, що цього вчинку допустилися поляки з Білки Шляхотської, які верталися з фестину по посвяченні вугольного каменя. Згідно з нашими інформаціями — читаємо там далі — деяким українським діячам ішло про підбехтання українського (в оригіналі „руського") населення проти поляків. Влада — кінчить „С. Н." — повинна перевести слідство у справі звалення хреста, щоб викрити винуватців (не виключений випадок — забезпечується заздалегідь „С. Н."), — а тих, що нарушують публичний спокій притягнути до відповідальности". Так, так! Ми теж цього бажаємо, щоби влада висвітлила якнайшвидше не лише справу з хрестом у Миклашеві, але також з витяганням хрестів з могил на наших цвинтарях (нпр. у Реклинцях пов. Жовква і т. д.) та притягнула винуватців, яким хрести стали сіллю в очі, до строгої відповідальности.

— **Гарний примір.** До каси „Рідної Школи" заплатив Воловик Тимко з Ульгівка 4.35 зол. як однопроцентовий даток від проданих товарів в місяці травні ц. р., а п. Харко Андрій з Замку Думичі зложив квоту 4 зол. замість алькоголічних напитків з нагоди свого вінчання з Анною Думич. Гарний примір обох громадян повинно наслідувати наше громадянство. Зокрема про цей обовязок повинні памятати всі наші купці і дати змогу „Рідній Школі" придбати потрібні фонди на ведення і вдержання шкіл „Рідної Школи".

— **Нагла димісія старости.** Прем. Складковський видав обіжник до всіх воєводів у справі естетичного і здорового стану сіл та містечок. Прем'єр згадав, що звільнив олькуського старосту і загрозив димісією старості в Мехові за невиконання його розпорядків у цій справі. Вкінці остеріг промисловців, щоби старі паркани і мури заступили естетичними штахетами або сітками. Прем'єр доручив виконати його розпорядки ще в цьому сезоні.

— **Львівська хроніка.** У Збоїськах під Львовом 29-літня М. Ковчун важко зранила свого приятеля Я. Буру, тому, що він хотів покинути її і вернутися до своєї жінки. Раненого відвезли до шпиталю. Ковчун сама зголосилася на поліцію. — При вул. Стрийській застрайкували робітники, які працюють при будові каналу. — При вул. Білогорській намагалася скінчити самогубством 37-літня Л. Пітула. Її відвезли до шпиталю.

— **Страшна трагедія** трапилася в Черниці, пов. Броди. Селянин Олекса Бакай віз з поля до дому конопель. По дорозі впав з воза 7-літній хлопчина Осип. Батько скочив його ратувати і сам дістався під віз, де коло зломило йому руку. Жінка Бакая хотіла ратувати чоловіка і сина. Тому намагалася спинити коні, але сама дісталася під віз і за кілька хвилин померла. Трагічна подія викликала сильне враження тимбільше, що Марія Бакай осиротила 9 дрібних дітей.

— **Бандитський напад.** Пишуть нам: Дня 12. ц. м. в год. 10. рано ішов з Верхрати Мриглоди до церкви у Верхраті член „Сельробу" і кандидат на посла з партії „Сельроб" Василь Бздель. На нього напало трьох комуністичних бандитів, що від 3-ох літ переховуються на терені Любича — Верхрата, а саме Микола Несторак з Верхрати - Горай, Гузій з Любичі та ще один, якого Бздель не пізнав і колами — не зважаючи на прохання Бзделя — поломали ноги, руки, повибивали зуби, словом змасакрували його так, що у непритомному стані відвезли Бзделя до шпиталю у Львові. Напасники змасакрували Бзделя за те, що покинув комуністичну партію і перед своїми односельчанами розкрив ганебну працю комуністів. З прикрістю слід завважити, що таких виступів комуністичних наймитів було вже кілька, але влада безпеки до нині не зловила навіть тих, які переховуються по селах.

— **Залізнича катастрофа під Краковом.** Минулої пятниці впала з насипу льокомотива і 7 вагонів поспішного поїзду на стації Бежанів. В катастрофі 5 осіб було важко ранених, одна легко. З Варшави приїхала міністеріяльна комісія і веде слідство, щоб висвітлити причину катастрофи.

— **Лет довкола світа.** Американський міліонер Говард Юс, який є одночасно визначним летуном і продуцентом фільм, звернувся до американської влади з проханням, щоб дала йому дозвіл на лет довкола світа. Юс задумує побити рекорд швидкости, що його устійнив покійний летун Пост. У своїй подорожі довкола світа Юс задумує затриматися в Парижі, Москві і двох інших місцевостях ССР., у Фербенкс на Аляскі та в Едмонтоні в Канаді.

— **Катастрофальне положення живців у ЧСР.** Чеський тижневик „Пржітомность" оголосив кілька статистичних даних, що ілюструють катастрофальне положення у Карлових Варах. У 16-ох великих гостинницях мешкає лише 9-ох лікуванців. В одній гостинниці, що має ледви 60-ть кімнат, занятих ледви три кімнати. В найбільшій гостинниці „Імперіяль" мешкає ледви 10 осіб, у вибагливій гостинниці „Річмонд" 6, а в ресторані цієї гостинниці їсть обід ледви 10 до 20 осіб.

— **Спить від двох тижнів.** До одного зі шпиталів у Ковні привезли молодого мужчину, який спить від двох тижнів. Усякі спроби лікарів збудити його залишились без успіху.

— **Таємна недуга.** У місцевостях над еспансько-французьким кордоном занедужало кількасот осіб на таємну недугу, подібну до черевного тифу. На цю недугу померло вже кількасот осіб. Здогадуються, що розсадниками недуги була худоба, що її загнали недобитки розбросної 43-ої червоної дивізії. Вояки цієї дивізії били худобу та їли мясо без попередньої ветеринарної контролі. Французька влада вислала над кордон окремі гігієнічні комісії, щоб недопустити до поширення пошести на територію Франції.

— **Боротьба зі самоходовими катастрофами.** Німецький міністр Гебельс започаткував промовою в радіо „тиждень пропаганди проти самоходових випадків", що потягають за собою в Німеччині майже 8.000 вбитих і 160.000 ранених та спричинюють коло міліярда марок страт. Мін. Гебельс заявив, що німецький уряд рішився повести послідовну боротьбу з цими випадками і тому в останнє взиває населення до боротьби. У майбутньому уряд оголосить розпорядки зі строгими карами на особи, що спричинюють самоходові катастрофи.

— **Летунська катастрофа** трапилася на Формозі підчас якої згинуло 5 осіб. Пасажирський японський літак розбився підчас осідання на летовищі Герсо на північно-західнім побережжі Формози. Літак упав з висоти 30 м. Підчас катастрофи згинув летун і 4-ох подорожніх. Влада веде слідство у справі катастрофи.

— **Вуж покусав возьного.** Підчас гостинних виступів егзотичного балету Дурлеї у берлінській галі трапилося, що вуж кинувся несподівано на возьного, який помагав при виставі і покусав його. Завдяки негайній допомозі лікарів удалося врятувати життя возьного.

— **Нарешті свобідніше відітхнуть.** В Аленбурґ у Сх. Прусії поліція відобрала двом старим панам 40 котів, що їх вони ховали у своїм помешканні. Верески котів і запахи так надоїли сусідам, що вони звернулися вкінці до поліції за допомогою. Тому поліція усунула котів, а помешкання наказала очистити.

З кіна.

КІНО „ПАЛЯС": „ЗБУДИСЯ І ЖИЙ!" І „БОРНЕО".

Перша фільма це американська комедія зі співами, танцями і широко розведеними кулісами американського радія. Виходилоб із неї, що американське радіо випередило своїми засобами реклями всі європейські радіові програми, бо дає доступ навіть репортерам, що щодня в означеній годині передають до відома слухачів усякі сензації та сплітки. Перед мікрофоном відбуваються теж діяльогові змаги між дотепними спікерами та конферансієрами. Головний дотеп цієї фільми в тому, якто один провінціяльний актор із добрим голосом у день свого дебюту перед мікрофоном нюйорського радія дістає смертельну трему і не може добути із себе голосу. Такий „радіоляк" має бути своєрідною епідемічною недугою. Зате молодець із голосом співає прегарно і захоплює всіх радіо-слухачів, коли він переконаний, що його ніхто не слухає.

„Борнео" це репортаж славної пари мандрівників-дослідників Джонсонів, що продираються у нетри пралісів і пустелі невідомих країн. Бачимо тут прецікаві лови на звірів і побутові картини диких народів.

КІНО „АТЛЯНТІК": „ЗОЛОТО НА ВУЛИЦІ".

Безжурний молодий париський вітрогон, що не працював ніколи і завсіди жив тільки хитро-мудро. Заробляє по парках, на заміських прогульках грою „у три карти". Є це, як відомо, звичайне ошукування людей. При нагоді одної прогульки до Фонтенеблью із своїм товаришем, він робить знайомість із одною молодою, гарною дівчиною, яку хоче здобути тому, що заложився із своїм товаришем у заклад, що ніодна жінка не може опертися його чарові. Дівчина зацікавлена симпатичною появою картограя вірить у те, що він має високе становище. Колиж небавком виявляється, яке він веде життя, вона покидає його. Він, щоб вернути її серце, пробує нових способів заробітку і стає зовсім випадково співробітником старого чудака-хеміка, який уже 14 років працює над винаходом штучного золота. Старий хемік повірив у винахід, коли його молодому співробітникові вилетіли при вибуху золочені штабки на землю. Навіть учених, що перевіряють експеримент він зумів ошукати новим трюком і на короткий час заживає вигоди та почестей. Вся історія кінчається якнайморальніше у світі. Головні ролі грає пресимпатична пара Альберт Прежан і Даніеля Дарріе. Ця комедія має кілька справді превеселих сцен.

—o—

✝ Посмертні згадки.

Д-Р АНТІН БРАЩАЙКО.

Ужгородський щоденник „Нова Свобода" приніс сумну вістку про смерть д-ра Антіна Брощайка, одного з трьох відомих українських закарпатських діячів, який вмер як вояк на своїм посту, виконуючи свої обовязки в ординації ужгородської робітничої каси хорих.

Д-р Антін Бращайко був щирим українським патріотом. Тому не тільки його рідня, але й увесь український загал сумують з приводу його передучасної смерти.

Покійний був приятелем спорту, довголітнім головою „Футболевої Жупи" і заступником голови дружини „Русь".

Вічна Йому Память!

Спорт.

ЛЬВІВ. **Недільна програма: Площа Сокола-Батька** год. 4. попол. **Степ — Зоря,** год. 5.30. **Україна — Дністер** — футбольні метчі за чашу „Просвіта" в ювилею.

БОРИСЛАВ. **Сян — Кадіма.** Метч за лігу Окружної Ліги.

Нові книжки й журнали.

ЖУРНАЛИ.

СЛУЖБОВИК. Орган Союзу Українських Приватних Службовців „СУПРУГА" у Львові. Ч. 3. Травень 1938. Львів.

ЛИЦАРСТВО ПРЕСВЯТОЇ БОГОРОДИЦІ. Ілюстрований релігійно-виховний місячник. Рік ... Ч. 5-6. Травень-червень 1938. Львів.

УКРАЇНСЬКИЙ ІНВАЛІД. Чвертьрічник Українського Товариства Допомоги Інвалідам. Рік ... Ч. ... Червень, 1938. Львів.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 8-9. 1—15. травня 1938. Львів.

САМООСВІТНИК. Ілюстрований часопис масової освіти. Двотижневик. Рік II. Ч. 9-10. З 15. травня 1938. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Рік видання III. Ч. 3. Травень, 1938. Рівне.

СВІТ МОЛОДІ. Дівочий журнал. Рік VI. Ч. 5. Травень, 1938. Коломия.

ЖИТТЯ І СЛОВО. Місячник. Рік II. Ч. 7-8. Травень-червень 1938. Дрогобич.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 20. З 15. травня 1938. Париж.

УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ. Місячник присвячений вихованню дітей дошкільного віку в родині та дошкіллях і питанням суспільної опіки. Рік I. Ч. 3. Травень, 1938. Львів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 26. 6. год. 4. попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „При меті".

Понеділок 27. 6. год. 8. веч. „Пан Яовікльський".

Вівторок 28. 6. год. 8. веч. Виступ арт. театру „Цирулик Варшавський".

Середа 29. 6. год. 3.30 попол. „Король волоцюг. Год. 7.15 і 9.15 веч. Виступ арт. театру „Цирулик Варшавський".

Театр Ріжнородностей:

Неділя 26. 6. год. 4. попол. „Іван"; год. 8. веч. „Іван".

Понеділок 27. 6. вистави нема.

Вівторок 28. 6. год. 8. веч. „Іван".

Середа 29. 6. год. 4. поп. „Іван". Год. 8. веч. „Іван".

Український Театр дир. Йосифа Стадника (сеніора).

ЗОЛОЧІВ:
26. 6. Синя квітка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

НАДВІРНА:
26. 6. Невольник.
ДЕЛЯТИН:
27. 6. Орфей у пеклі.
28. 6. Орлиня.
29. 6. Пригода в Черчі.
30. 6. Лісова пісня.
1. 7. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІВ:
26. 6. Гетьман Полуботок.
27. 6. Мазепа.
КОБАКИ:
26. 6. год. 4. попол. Пісня Бескиду.
3. 7. год. 4. попол. Гетьман Полуботок.
КУТИ:
28. 6. Пісня Бескиду.
29. 6. Чесна Сузанна.
30. 6. Гетьман Полуботок.
1. 7. Мазепа.
2. 7. Бесталанна.
КОСІВ:
3. 7. Гетьман Полуботок.
ЖАБЄ:
4. 7. Пісня Бескиду.
5. 7. Чесна Сузанна.
Театр прийме до хору тенорів і басів.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ЗОЛОЧІВ:
26. 6. Казка старого млина.
27. 6. Чорноморці.
Потім іде театр на Перемишляни, Рогатин, Бурштин, Галич.

КІНА.

АПОЛЬО: „Люди в завулку" на осн. М. Горкого.

АТЛЯНТИК: „Золото на вулиці" з Даніелею Даріє.

БАЛТИК: „Від вівтірка до четверга" „Р. 107 взиває помочі".

ВАНДА: „В тіни самітної алиці". і „Любов для початкуючих".

ГРАЖИНА: „Концертіна", „Іх експеленція бабуся".

ЕВРОПА: „Не знала кохання", „Більше ніж секретарка".

КАСІНО: „День на перегонах".

КОПЕРНИК: „Криза над Гонолюлю", „Відділ сміливих".

МАРУСЕНЬКА: „Слава та тіні жінки" „Спокусою живе світ".

МЕТРО: „Буде краще", „Спортова гарячка".

МІРАЖ: „Сан Франціско".

МУЗА: „Саратога", „Шість літ кохання".

ПАЛЯС: „Збудися і жий!", „Борнео".

ПАКС: „Я винувата" з Даніелею Даріє.

РАЙ: „Наречена з Відня" з Мартою Еґерт.

РІЯЛЬТО: „З кохання недостаточно", „Все жінчина правда".

РОКСІ: „Фредик ущасливлює світ".

СВІТ: „Я вбив", „Адміралів син".

СТИЛЕВЕ: „Пратер" і ревія.

ТОН: „Бунт заллоги", „Світла бульварів".

УТІХА: „Людина-лев" і ревія.

ХИМЕРА: „Королева передмістя".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Горішня Австрія: Місто Вельс, Гори Смерти".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Світовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швеція, Норвегія, Льофоти".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 26. червня 1938.

7.15 Ранішня пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка, Актуальна гутірка, Музика з пл. Над чим будемо радити, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Про відживну вартість квашеної поживи та її пристосування, 8.50 Про експорт наших мясних виробів, 9.05 Музика з пл., 9.15 Новий Санч — столиця Зеленого Підгаля, 11.45 Муз. огляд, 12.03 Муз. поранок, орх., сопран, форт., 13.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис, 13.15 Музика дутої орх., хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Рахунковість у хліборобстві, На Зеленім Підгалі, „У коршмі" фрагм. з „Пана Тадея" рецитує Ст. Ярач, Село Поточиська у Сх. Галичині закладає водопроводи, 16.30 Театр Уяви: „Зачарований курант", 17.05 Гутірка про самохід, 17.10 Музика з пл., 17.30 Звуковий тижневик, 18.00 Капеля вул. співаків, дута орх., солісти, у перерві коло год. 18.55 Хвилина бюра студій, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Наш водопровід у Поточиськах, словно-муз. авд., 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Та йой" вес. авд., 22.00 „Дон Пасквале" оп. Доніцетія (в скороченні), трансм. з Міляна, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Популярний концерт із пл. (надає Варшава II).

Понеділок, 27. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. музики, 8.00 Зачинаємо тиждень, 11.00 Для новобранців, 11.20 Сен Санс, із пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Китиця для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Як вони це роблять, беседа авд. для дітей, 15.30 Тайни Львова, повість із 1848 р. 15.45 Господарські вістки, 16.00 Музика, рефрени, пісеньки, 16.45 Морський опир із Мольдефйорду, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знаєте — то послухайте, легка муз. авд., орх., пісеньки, 17.55 Гальо! Позір! 18.00 21.50 22.00 Спорт, 18.10 Камер. концерт, 19.00 Воєнна авд., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 У товариській стратосфері, розр. концерт, орх.; у перерві: „Під баранами" фейл., 20.45 Веч. денник, 21.00 Радіотехнічні актуалії, 21.10 Морські пісні, муз., спів, 22.05 Вечірня серенада, концерт орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Музика (надає Варшава II).

Вівторок, 28. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт військ. орх., 8.00 Цінти, анекдоти, комунікати, 11.00 Для новобранців, 11.20 Брамс: Секстет ц-дур оп. 36, з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.10 Авд. ККО, 14.15 Концерт баяніть, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Таборовий день, образок для старших дітей, 15.40 Фін.-госп. актуалії, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Розр. концерт: орх., спів, два форт., 16.45 По Пенінах, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Орх., 17.55 Гальо! Позір! 18.00 Суспільність термітів, 18.10 Морські образки, авд. з циклю „Фортепіян і книжка", 18.45 „Межиморя" фрагм. Ст. Жеромського, 19.00 Концерт абсольвент. муз. консерваторії у Вильні, 19.20 Актуальна гутірка, 19.30 „З Гдині на далекі суходоли", орх., у перервах анекдоти, 20.00 Трансм. із святочного апелю полк. свята льв. стшельців, 20.45 Веч. денник, 20.57 Справа репертуару сільського театру, 21.10 Трансм. з Білгороду: „Моє гарне село", 21.50 Спорт, 22.05 „Під констеляцією близнюків" словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Музика з пл. (надає Варшава II).

Середа, 29. червня 1938.

7.15 Трансм. з воєнного корабля у Гдині, 7.30 Концерт орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Розр. концерт сальон. музики, 10.30 „Море" Дебісія, з пл., 11.00 „Серце Володислава IV" фейл., 11.10 Море — тема пісеньки, з пл., 11.45 16.20 Актуальна гутірка, 12.03 Муз. поранок: симф. орх., міш. хор, солістка спів, Морські твори Фел. Нововєйського, 13.00 „Данемора", виняток із повісти, 13.15 Орх., сопран, тенор, 15.00 „Гдиня" авд. для старших дітей, 15.30 Для села: „Село й море", Музика з пл., Що нам дала організація господарств, 16.30 Нар. капеля, спів, 17.30 Трансм. з життя, 18.00 Театр Уяви: „Єпископ із Міри" Як. Вережея, 18.30 На морській хвилі, розр. концерт у вик. сальон. орх., хор (кашубські пісеньки) Щепко й Тонько, М. Каспе, пісні, Ст. Русоцький пісеньки, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Легка муз. авдиція, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.10 Оповідання про Шопена, соліст Г. Штомпка, фортепіян, 21.50 21.51 Спорт, 22.10 Від Гдині до Ню-Йорку, муз. авд.: орх., хор, солісти, 22.50 Цепфенштрайх моряків, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 26. червня 1938.

БЕРЛІН 20.000, 21.00 Орх., сопр., барит., арфа, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 15.30 Циг. музика, 17.00 Хор, 19.35 Спів, 21.45 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, фортепіян, 15.35 Пісні та скр. твори у вик. сол., 18.20 Нар. пісеньки та мельодії, 19.10 Клясична камер. і романтична музика у вик. смичк. квартету, 20.00 21.00 Оперетові мельодії, МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. концерт, сучасна німецька й італ. музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Концерт тріа, МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россінія, ПРАГА 15.30 Легка музика та пісні, 17.50 Легка музика, 18.30 Розр. музика, 19.25 Сальон. музика, 20.00 Хор, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Фр.-англ. концерт, РИМ 17.00 18.00 Розр. мельодії, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „І діспетозі аманті" Парелія, „Ля ніна-нона делля бамбола" муз. каз. ка Прателі.

Понеділок, 27. червня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні й балади у вик. солістів, 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 13.30 Орх. концерт, 17.35 Спів, 18.35 19.00 Циг. музика, 21.30 22.00 Орх. концерт (Еск Тві Ан — Корея), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 15.30 Балади на сол. голоси і форт., 22.20 Розр. концерт, орх., сол., спів, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, спів, МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.40 Розр. музика, 21.10 Черешневий розр. вечір, 22.00 Нар. музика, ПРАГА 16.15 Концерт фільг. орх., у програмі литовська музика, 17.00 „Казка" сюїта Сука, 17.30 Скр. концерт а-моль Дворжака, 18.20 Сальон. квартет, 20.15 21.00 „Експрес до Ніцци" оп. Віза, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симфонічні твори, РИМ 17.15 Форт., 19.40 20.30 Розр. музика, 21.00 Концерт хору, 21.30, 22.00 23.00 Симф. концерт із базиліки ді Масенціо, СОФІЯ 19.30 Скрипка.

Вівторок, 28. червня 1938.

БЕРЛІН 19.10 музика, 20.00 Орх. концерт, альтівка, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 17.00 Скрипка, 19.00 Концерт трансатлантійської музики, 20.00 Форт., 22.00 Камер. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.00 22.00 „Африканка" оп. Маєрбера, фрагм., ВІДЕНЬ 17.10 Військ. орх., 19.25 20.00 21.00 „Мадам Батерфлай" оп. Пучінія, КОШИЦІ 18.00 „Світання при чарці" веса П. Міровича, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.30 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „І діспетозі аманті" оп. Парелія, „Ля ніна нана делля бамбола" муз. казка Пратедія, ПРАГА 18.30 Популярний концерт, 19.30 Нар. пісні Дворжака, 20.15 21.00 Концерт орх., скрипка, 21.15 Концерт орх., хор, Р. ПАРІ 10.15 Кам. муз., РИМ 17.15 Віол., 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.00 Пісеньки, танки, СОФІЯ 20.00 Спів, 21.15 Рос. романси.

Середа, 29. червня 1938.

БЕРЛІН 16.50 Концерт квартету, 18.00 Розр. музика, 20.00 Розр. концерт, орх., сол., баритон, 21.00 Балетова музика, БУДАПЕШТ 16.00 Танк. музика, 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 15.30 Камер. музика, 20.00 Вок. концерт, 21.00 „Давід Пенітент" ораторія на гол. сол., хор, орх., органи, 22.30 Орх., сопран, КОШИЦІ 17.05 Сокільський злет у Празі, 18.00 „Поспішімо хліборобство", 18.20 Закорд. огляд, МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 21.30 22.00 „Іль дуо де М. Афрікана" оп. Кабалера, ПРАГА 17.50 Розр. музика, 20.30 21.00 Галевий концерт зі злету Соколів, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00 Театр Уяви на осн. Прево, 21.30 22.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Пісні, 21.00 22.00 23.00 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова.

БІРЖА.

Львів 25. червня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 90·10, Долари американські 5·29·50, 5·27·00 Долари канад. 5·23·50—5·21·00. Фльорени гол. 295·24—293·50, Франки фр. 14·93—14·63, Франки швайцарські 122·10—121·50 Фунти англ. 26·42—26·26, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 13·35—11·55 Кор. дн. 118·00—117·15 Кор. норв. 132·85—131·85, Корони шв. 136·29—135·50. Лірн італ. 22·70—21·80, Марки фінлян. 11·67 —11·25, Марки нім. 73·50 — 72·00, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 119·50 Цукор. 34·00, Вугоздь 57·50, 28·20, Ліпльпон 74·00. Модзеїв 12·50, Островець 57·25, Стараховичі 35·75, 36·00, Габерфуш 45·00.

Папери.

4% пів прощ. внутр. 65·00, 66·00, 3% інв. 1 ем. 81·50, серія 91·25 3% поз. інв. 2 ем. 82·50 серія 92·25, 5% конверс. 71·00 пред. дол. 42·50 консол. 67·50

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. червня 1938.

1 кг. масла десер. сльок. безсол. 2·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·35 зол.
1 кг. масла експорт за зачет. 2·30 зол.
молоко 14—15 сот.
яйця копа) 2·50 зол.
Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця зніжкова.

УЧИТЕЛЬСЬКЕ СЛОВО. Орган „Взаїмної Помочі Українського Вчительства". Рік XXVI. Ч. 8-9. 1—15. травня 1938. Львів.

САМООСВІТНИК. Ілюстрований часопис масової освіти. Двотижневик. Рік II. Ч. 9-10. З 15. травня 1938. Львів.

СОНЕЧКО. Український часопис для дітей. Рік видання III. Ч. 3. Травень, 1938. Рівне.

СВІТ МОЛОДІ. Дівочий журнал. Рік VI. Ч. 5. Травень, 1938. Коломия.

ЖИТТЯ І СЛОВО. Місячник. Рік II. Ч. 7-8. Травень-червень 1938. Дрогобич.

ТРИЗУБ. Тижневик. Рік видання XIV. Ч. 20. З 15. травня 1938. Париж.

УКРАЇНСЬКЕ ДОШКІЛЛЯ. Місячник присвячений вихованню дітей дошкільного віку в родині та дошкілях і питанням суспільної опіки. Рік I. Ч. 3. Травень, 1938. Львів.

ОГОЛОШЕННЯ

За оголошення редакція не відповідає.

Театри.

Великий Театр:

Неділя 26. 6. год. 4. попол. „Король волоцюг"; год. 8. веч. „При меті".

Понеділок 27. 6. год. 8. веч. „Пан Яновільський".

Вівторок 28. 6. год. 8. веч. Виступ арт. театру „Цирулик Варшавський".

Середа 29. 6. год. 3.30 попол. „Король волоцюг. Год. 7.15 і 9.15 веч. Виступ арт. театру „Цирулик Варшавський".

Театр Рінонородностей:

Неділя 26. 6. год. 4. попол. „Іван"; год. 8. веч. „Іван".

Понеділок 27. 6. вистави нема.

Вівторок 28. 6. год. 8. веч. „Іван".

Середа 29. 6. год. 4. поп. „Іван". Год. 8. веч. „Іван".

Український Театр дир. Йосифа Стадника (сеніора).

ЗОЛОЧІВ:
26. 6. Синя квітка.

Український Нар. Театр ім. І. Тобілевича.

НАДВІРНА:
26. 6. Невольник.

ДЕЛЯТИН:
27. 6. Орфей у пеклі.
28. 6. Орленя.
29. 6. Пригода в Черчі.
30. 6. Лісова пісня.
1. 7. Невольник.

Український Народній Театр ім. М. Садовського.

РОЖНІВ:
26. 6. Гетьман Полуботок.
27. 6. Мазепа.

КОБАКИ:
28. 6. год. 4. попол. Пісня Бескиду.
3. 7. год. 4. попол. Гетьман Полуботок.

КУТИ:
28. 6. Пісня Бескиду.
29. 6. Чесна Сузанна.
30. 6. Гетьман Полуботок.
1. 7. Мазепа.
2. 7. Безталанна.

КОСІВ:
3. 7. Гетьман Полуботок.

ЖАБЄ:
1. 7. Пісня Бескиду.
5. 7. Чесна Сузанна.

Театр прийме до хору тенорів і басів.

Український Театр Йосифа Стадника (сеніора).

ЗОЛОЧІВ:
26. 6. Казка старого млина.
27. 6. Чорноморці.

Потім їде театр на Перемишляни, Рогатин, Бурштин, Галич.

КІНА.

АПОЛЬО: „Люди в завулку" на осн. М. Горкого.

АТЛЯНТИК: „Золото на вулиці" з Даніелею Даріє.

БАЛТИК: „Від вівтірка до четверга" „Р. 107 взиває помочі".

ВАНДА: „В тіни самітної алиці". і „Любов для початкуючих".

ГРАЖИНА: „Концертіна", „Їх екселенція бабуся".

ЕВРОПА: „Не знала кохання", „Більше ніж секретарка".

КАСИНО: „День на перегонах".

КОПЕРНИК: „Крила над Гонолюлю", „Відділ засліплених".

МАРУСЕНЬКА: „Слава та тіні жінки" „Севенцію живе світ".

МЕТРО: „Буде краще", „Спортовець ... золото".

МІРАЖ: „Сан Франціско".

МУЗА: „Саратога", „Шість літ кохання".

ПАЛЯС: „Збудися і живи!", „Борнео".

ПАКС: „Я винувата" з Даніелею Даріє.

РАЙ: „Наречена з Відня" з Мартою Еґерт.

РІЯЛЬТО: „З кохання недостаточно", „Все жінчина правда".

РОКСІ: „Фредик ущасливлює світ".

СВІТ: „Я вбив", „Адміралів син".

СТИЛЕВЕ: „Пратер" і ревія.

ТОН: „Бунт залоги", „Світла бульварів".

УТІХА: „Людина-лев" і ревія.

ХИМЕРА: „Королева передмістя".

ФОТОПЛЯСТІКОН:
(пл. Марійська 5).
„Горішня Австрія: Місто Вельс, Гори Смерти".

ФОТОПЛЯСТІКОН „Святовід" (Пасаж Гавсмана ч. 7):
„Швеція, Норвегія, Льофота".

ЛЬВІВСЬКЕ РАДІО.

Неділя, 26. червня 1938.

7.15 Раніщня пісня, 7.20 Концерт орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Для села: Газетка, Актуальна гутірка, Музика з пл. Над чим будемо радити, 8.35 Львів здоровить, 8.40 Про відживну вартість квашеної поживи та її пристосування, 8.50 Про експорт наших мясних виробів, 9.05 Музика з пл., 9.15 Новий Санч — столиця Зеленого Підгаля, 11.45 Муз. огляд, 12.03 Муз. порання, орх., сопран, форт., 18.00 Книжки мого дитинства, літер. нарис, 18.15 Музика дутої орх., хор, 15.00 Для села: Огляд ринків рільних продуктів, Рахунковість у хліборобстві, На Зеленім Підгалі, „У коршмі" фрагм. з „Пана Тадея" рецитує Ст. Ярач, Село Потока чесько у Сх. Галичині закладає водопроводи, 16.30 Театр Уяви: „Зачарований курант", 17.05 Гутірка про самохід, 17.10 Музика з пл., 17.30 Звуковий тижневик, 18.00 Капеля вул. співаків, дута орх., солісти, у перерві коло год. 18.55 Хвилина бюра студій, 19.50 Актуальна гутірка, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Наш водопровід у Поточиськах, словно-муз. авд., 20.35 Спорт, 20.40 Політ. огляд, 20.50 Веч. денник, 21.00 „Та йой" вес. авд., 22.00 „Дон Пасквале" оп. Доніцетія (в скороченні), трансм. з Міляна, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Популярний концерт із пл. (надає Варшава II).

Понеділок, 27. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт сальон. музики, 8.00 Зачинаємо тиждень, 11.00 Для новобранців, 11.20 Сен Санс, із пл., 12.03 Полуднева авд., 14.00 Легка музика з пл., 14.15 Книжка для всіх, орх., 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Як вони це роблять, весела авд. для дітей, 15.30 Тайни Львова, повість із 1848 р. 15.45 Господарські вістки, 16.00 Музика, рефрени, пісеньки, 16.45 Морський опир із Мольдефйорду, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Знаєте — то послухайте, легка муз. авд., орх., пісеньки, 17.55 Гальо! Посір! 18.00 21.50 22.00 Спорт, 18.10 Камер. концерт, 19.00 Воєнна авд., 19.20 20.55 Актуальна гутірка, 19.30 У товариській стратосфері, розр. концерт, орх.; у перерві: „Під баранами" фейл., 20.45 Веч. денник, 21.00 Радіотехнічні актуалії, 21.10 Морські пісні, муз., спів, 22.05 Вечірня серенада, концерт орх., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Музика (надає Варшава II).

Вівторок, 28. червня 1938.

6.45 Руханка, 7.00 Ранішній денник, 7.15 Концерт війсь. орх., 8.00 Пакти, апокляти, комунікати, 11.00 Для новобранців, 11.20 Брамс: Секстет В-дур оп. 36, з пл., 12.03 Полудн. авд., 14.00 Легка музика з пл.; у перерві в год. 14.10 Авд. ККО, 14.15 Концерт бажань, 15.00 Біржа, 15.05 Госп. і сусп. вістки, 15.10 Програма на завтра, 15.15 Таборовий день, образок для старших дітей, 15.40 Фін.-госп. актуалії, 15.50 Господарські вістки, 16.05 Розр. концерт: орх., спів, два форт., 16.45 По Поліссях, 17.00 Біжучі вістки з міста та провінції, 17.10 Орх., 17.55 Гальо! Посір! 18.00 Суспільність термітів, 18.10 Морські образки, авд. з циклю „Фортепіян і книжка", 18.45 „Межимора" фрагм. Ст. Жеромського, 19.00 Концерт абсольвент. муз. консерваторії у Вильні, 19.20 Актуальна гутірка, 19.30 „З Гдині на далекі суходоли", орх., у перервах анекдоти, 20.00 Трансм. із святочного апелю полк. святa льв. стрільців, 20.45 Веч. денник, 20.57 Справа реєстрування сільського театру, 21.10 Трансм. з Вілгороду: „Моє гарне село", 21.50 Спорт, 22.05 „Під констеляцією близнюків" словно-муз. авд., 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Музика з пл. (надає Варшава II).

Середа, 29. червня 1938.

7.15 Трансм. з воєнного корабля у Гдині, 7.30 Концерт орх., 8.00 Ранішній денник, 8.15 Розр. концерт сальон. музики, 10.30 „Море" Дебісія, з пл., 11.00 „Серце Володислава IV" фейл., 11.10 Море — тема пісеньки, з пл., 11.45 16.20 Актуальна гутірка, 12.03 Муз. поранок: симф. орх., міш. хор, солістка спів, Морські твори Фел. Нововейського, 13.00 „Далеморa", виїмок із повісти, 13.15 Орх., сопран, тенор, 15.00 „Гдиня" авд. для старших дітей, 15.30 Для села: „Село й море", Музика з пл., Що нам дала організація господарств, 16.30 Нар. капеля, спів, 17.30 Трансм. з життя, 18.00 Театр Уяви: „Єпископ із Міри" Як. Вереженa, 18.30 На морській хвилі, розр. концерт у вик. сальон. орх., хор (кашубські пісеньки) Щепко й Тонько, М. Кавне, пісні, Ст. Русоцький пісеньки, 20.00 Програма на завтра, 20.05 Легка муз. авдиція, 20.45 Вечірній денник, 20.55 Актуальна гутірка, 21.10 Оповідання про Шопена, соліст Г. Штомпка, фортепіян, 21.50 21.51 Спорт, 22.10 Від Гдині до Нью Йорку, муз. авд.: орх., хор, солісти, 22.50 Цапфенштрайх моряків, 23.00 Ост. вістки, 23.05—23.55 Музика з пл. (надає Варшава II).

ЗАКОРДОННЕ РАДІО.

Неділя, 26. червня 1938.

БЕРЛІН 20.000, 21.00 Орх., сопр., барит., арфа, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 15.50 Циг. музика, 17.00 Хор, 19.35 Спів, 21.45 22.00 Орх. концерт, ВІДЕНЬ 12.00 Розр. концерт, фортепіян, 15.35 Пісні та овр. твори у вик. сол., 18.20 Нар. пісеньки та мельодії, 19.10 Клясична камер. і романтична музика у вик. смичк. квартету, 20.00 21.00 Оперетові мельодії, МІЛЯНО 17.15 18.00 Симф. концерт, сучасна німецька й італ. музика, 21.00 Комедія, 21.35 22.00 Концерт тріо, МІНХЕН 20.00 21.00 „Севільський цирульник" оп. Россіні, ПРАГА 15.30 Легка музика та пісні, 17.50 Легка музика, 18.30 Розр. музика, 19.25 Сальон. музика, 20.00 Хор, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Фр.-англ. концерт, РИМ 17.00 18.00 Розр. мельодії, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „І діспетозі аманті" Пареліа, „Ля ліва-пава делля бамбола" муз. кав. Прателлі.

Понеділок, 27. червня 1938.

БЕРЛІН 17.00 Пісні й балади у вик. солістів, 19.10 Розр. музика, БІЛГОРОД 18.45 Нар. пісні, 20.00 21.00 22.00 Опера, БУДАПЕШТ 12.05 Солісти, 13.30 Орх. концерт, 17.35 Спів, 18.35 19.00 Циг. музика, 21.30 22.00 Орх. концерт (Еєак Таі Ан — Корея), ВІДЕНЬ 14.10 Розр. музика, 15.30 Балади на сол. голоси і форт., 22.30 Розр. концерт, орх., сол., спів, КОШИЦІ 18.00 Гутірка, спів, МІЛЯНО 17.15 Спів, 19.40 Розр. музика, 21.10 Червоний розр. вечір, 22.00 Нар. музика, ПРАГА 16.15 Концерт фільг. орх., у програмі литовська музика, 17.00 „Казка" сюїта Сука, 17.30 Скр. концерт а-моль Двожака, 18.20 Сальон. квартет, 20.15 21.00 „Експрес до Ніцці" оп. Віза, РАДІО ПАРІ 20.15 Пісні, 20.30 21.00 22.00 Симфонічні твори, РИМ 17.15 Форт., 19.40 20.30 Розр. музика, 21.00 Концерт хору, 21.30, 22.00 23.00 Симф. концерт із базиліки di Масенціо. СОФІЯ 19.30 Скрипка.

Вівторок, 28. червня 1938.

БЕРЛІН 19.10 музика, 20.00 Орх. концерт, альтівка, БІЛГОРОД 20.00 Нар. пісні, БУДАПЕШТ 18.30 Циг. музика, 17.00 Скрипка, 19.00 Концерт трансатлантійської музики, 20.00 Форт., 22.00 Камер. музика, БЕРОМІНСТЕР 21.00 22.00 „Африканка" оп. Маєрбера, фрагм., ВІДЕНЬ 17.10 Війсь. орх., 19.25 20.00 21.00 „Мадам Батерфляй" оп. Пуччінія, КОШИЦІ 18.00 „Свайання при чарці" пєса П. Мігошa, МІЛЯНО 17.15 Танк. музика, 20.20 Розр. музика, 21.00 22.00 23.00 Вечір опер: „І діспетозі аманті" оп. Пареліа, „Ля ніввa нана делля бамбола" муз. кав. Прателіа, ПРАГА 18.50 Популярний концерт, 19.30 Нар. пісні Двожака, 20.45 21.00 Концерт орх., скрипка, 21.15 Концерт орх., хор, Р. ПАРІ 10.15 Кам. муз., РИМ 17.15 Вісл. 20.30 Розр. музика, 21.00 Комедія, 22.00 Пісеньки, танки, СОФІЯ 20.00 Спів, 21.15 Рос. романси.

Середа, 29. червня 1938.

БЕРЛІН 16.30 Концерт квартету, 18.00 Розр. музика, 20.00 Розр. концерт, орх., сол., баритон, 21.00 Балетова музика, БУДАПЕШТ 16.00 Танк. музика, 17.30 18.00 Циг. музика, 19.00 Орх., спів, ВІДЕНЬ 15.30 Камер. музика, 20.00 Вок. концерт, 21.00 „Давід Пенітент" ораторія на гол. сол., хор, орх., органи, 22.30 Орх., сопран, КОШИЦІ 17.00 Сокільський злет у Празі, 18.00 „Посилюймо хліборобство", 18.20 Закорд. огляд, МІЛЯНО 17.15 Розр. музика, 21.30 22.00 „Іль дуо де М. Африкана" оп. Кабалера, ПРАГА 17.50 Розр. музика, 20.30 21.00 Галевий концерт зі злету Соколів, РАДІО ПАРІ 20.30, 21.00 Театр Уяви на осн. Прево, 21.30 22.00 Камер. музика, РИМ 17.15 Пісні, 21.00 22.00 23.00 „Золотий півник" оп. Рімського-Корсакова.

БІРЖА.

Львів 25 червня 1938

Гроші.

Купно-продажа: Бельги бельг. 90·17, 90·10, Доляри американські 5·29·50, 5·27·00 Доляри канад. 5·23·50—5·21·00. Флорени гол. 295·24—293·50, Франки фр. 14·93—14·63, Франки швайцарські 122·30—121·50 Фунти англ. 26·42—26·26, Гульдени данц. 100·25—99·75, Корони ч. 13·5?—11·5? Кор. дн. 118·00—117·1? Кор. норв. 132·8?—131·85, Корони шв. 136·29—135·50, Ліри італ. 22·70—21·80, Марки фінлян. 11·07—11·25, Марки нім. 78·?? — 72·?0, Тель Авів 26·20—25·95, Марки нім. срібні 103·00 — 97·00

Акції.

Банк Польський 119·50 Цукор. 31·00, Вугіль 27·50, 23·50, Ліпльон 74·00, Доможеїв 12·50, Островець 57·25, Стараховиці 35·75, 36·00, Гаєрбуш 45·00.

Папери.

4 і пів проц. внутр. 65·00, 66·00, 3 пів 1 ем. 81·50, серія 91·25 3 пол. ... 2 ем. 82·50 серія 92·25, 5. конверс. 71·?0 дрежн. дол. 42·50 ... консол. 67·50

Тенденція сильніша.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ"

Львів, 25. червня 1938.

1 кг. масла десер. ольох. безпош. 4·25 зол.
1 кг. масла бочков. вкл. з опак. 2·3? зол.
1 кг. масла експорт. за зачет. 2·30 зол.
молоко 14—15 сот.
яйця (копа) 1·?0 зол.

Тенденція на масло й молоко вдержана, на яйця зниткова.

Оповістка.

Загальні Збори читальні „Просвіти" Львів-Середмістя, відбудуться в неділю 3. липня п. р. в год. 6-тій увечір у власній домівці Ринок 10, II. На випадок неприявности приписаної статутом кількости членів збори відбудуться годину пізніше. **Виділ.** 1400 1-2

ПІДПРИЄМСТВА

... **ЗОЛ.** до обороту на короткий речинець шукає купець. Повне забезпечення. Оферти до „Діла" під „Розбудова" 1386 3-3

ШУКАЮТЬ ПРАЦІ

ЖІНКА енергійна з добрими порученнями шукає місця за сторожку у Львові. Зголошення до „Діла" під „Чесна" 2-2

ЛІТНИЩА

ПРИЙМУ на час вакацій 2—3 дітей на добрий, здоровий харч, добра опіка, гірська околиця. Ближчі інформації: В. Мошцібович, Лісько. 1401 1—1

НАУКА

СТУДЕНТ філософії шукає на вакації лекції. Підготовляє до гімназії, лїцею, матури з усіх предметів. Проводить конверсацію німецької мови. 1—1

МЕШКАННЯ

СОНЯШНА умебльована кімната з харчем до винайму. Ближчі інформації ... Крашевського 20. ... 1324 1-4

ПАНІ ВЧИТЕЛЬКИ ТА УЧИТЕЛІ, які приїжджають на педагогічні курси до Львова, знайдуть приміщення при інтелігентній українській родині, особні мебльовані кімнати з харчем або без. ул. Глоніцького 2, III. пов. м. 7. 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Висилковий Дім кіс, мануфактури і галянтерії, шукає агентів християн до продажі по селах. Łodź, skrytka 338.

ПАНСІОНИ

ДОРА. Першорядний пансіон „Саренка" (в українській управі) в затишному прегарному місці біля стації положений, поручає сонячні кімнати з великими верандами і з цілоденним першорядним удержанням. Ціни приступні. Студіююча молодь має знижки. 1078 7-7

ЯМНЕ — вілля „Гуцулка" побіч стації відкрита від 15. червня. Здоровий домашній харч. Марія Клипакова. 1291 3-3

ПАНСІОН „ЧЕРЕМШИНА" запрошує до себе гостей. Вілля велика, коло „Шаротки" близько двірця, а не при дорозі, з комфортом уладжена, має свій прегарний смерековий ліс. Харч добірний і солідний, на бажання ярський. Зокрема приймає реконвалесцентів до окремої віллі, де мають дбайливу опіку і 6-разове відповідне відживлювання. Зголошення слати на адресу: Наталія Семанюкова, Ворохта, панс. „Черемшина". 1308 3-3

ДОРА! Пансіон „Малява" давніше „Олена" в найгарнішім і догіднім положенню поручає сонішні кімнати, домашній здоровий харч у власній управі. Зголошення в Управі. 1218 6-10

ГРЕБЕНІВ, пансіон Яблонських у власній управі. 1358 3-4

ВОРОХТА: Пансіон під „Матірю Божою" під управою Т. Дмитеркової, над Прутом, парк, гриле, сонячна пляжа, поручає гарні кімнати з добірним харчем. Ціни приступні. 1316 4-6

ОКОЛИЦЯ РОЗЛУЧА. Кімнати з утриманням винайму, домашня кухня. Інформації: Потоцького 7, партер від год. 5—7. 1342 3-3

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, купіль, всякі вигоди. Ціни поміркованi. Українська управа. 1362 5-20

КУПНО-ПРОДАЖ

ЛЕДІВНІ найновішої конструкції, маланки до мороженна поручає РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1242 6-7

ПЕКАРСЬКІ КОШИКИ і всякі кошикарські вироби — Вирібня „РЕКС", Городецька 47. 1858 3-5

РЕШТКИ на убрання, костюми, тощо поручає дешево „МОТИЛЬ" пл. Голуховських 5/I. (над Брандштедтером). 1392 2-2

ДОБРА НАГОДА. Недокінчений дім критий бляхою, 4 кімнати, кухня, лазничка, комора, пивниця й ін., бальков з терасою, криниця; парцеля до полудня 150 сяжнів квадр. в Рудні — Зимна Вода. 10 мін. їзди зал. зі Львова, 2 мін. ходу від стації. — Відомости подасть **Т-во „Супруга", Львів, Коперника 26.** 1402 1—2

КУПЛЮ верк, що грає (позитивку) на 2—8 мельодій. Листи до „Діла" під „Годинник". 1404 1—1

ПОЛОТНА льняні (ручної роботи) поручає по найнижчих цінах „ВОЛОКНО", Львів, Замарстинівська 29. 1407 1—4

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайнохи 1. 1188 7-0

Український Текстильний Склад
„Manufactura" Львів, Капітульна Площа 3
Поручає: модніші шовки на сукні, вовни на літні костюми, комплети та сукенки. — Камгарни на мужеські літні одяги, матеріяли на загортки, попеліни та оксфорди на спортові сорочки та інше.

ХВОРИЙ ШЛУНОК є нераз причиною найрізнородніших хворіб
ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА
це добрий засіб до управильнення шлунка, усувають запір, лагідно природним способом прочищують та усувають гнильні субстанції, які затроюють організм.
ЗЕЛА З ГІР ГАРЦУ Д-ра ЛЯВЕРА
вживають теж при недугах печінки, нирок, жовчевих каменях і гемороїдах — їх радо приймають хворі.

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 60-0

СЕКРЕТ доброї направи годинника — це додаток оригінальних частин годинника. Всякі оригінальні частини має тільки мистець годинникарства **Ґутерман, Сикстуська чотирнацять.** 1106 7-12

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-ГАЗ. Дістанете всюди. 1297 3-

МИХАЙЛО ІЛЬКІВ будівельний майстер виконує нові будови та відновлює фасади. Зголошення: Стечковського ч. 1. 1406 тел. 118-61. 1—3

СТАРУ ҐАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 141 1—2

1. ЗОЛОТИЙ — переробляю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвіря. 1405 1—1

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию ґардеробу жіночу, мужеську. Коперника 26, подвіря. 1405a 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики
Др. ФІШЕР
б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Бід. Каварні) тел. 251-68. 2143

Д-р Михайло Дубовий
ординує у шкірних і венеричних недугах і лікарській косметиці
Львів, Костюшка 4.
Окремі сепараткові ждальні.

Кожна мудра й інтелігентна жінка знає, що у випадках, де лікар ствердив пропуклину (брух) або обниження жолудка, треба миттю звернутися до
Заведення спеціяльно патентованих
БАНДАЖІВ М. ФРАЙЛІХА
Львів, Городецька 35,
де дають фахові інформації та виробляють індивідуально для кожного хорого бандаж — під ґарантією і по дуже приступній ціні.

ОГОЛОШЕННЯ.

ПУДЕР, ПЕРФУМИ
ВОДА КВІТОВА
LE NARCISSE BLEU de Mury PARIS
заклади модні

МЕБЛІ їдальні, спальні, кабінети, сальони, клюби, тапчани, матраци і декорації поручає Віденська виробня столярсько-тапіцерська
ІВАН ОРТНЕР
Львів, Сикстуська 41. Тел. 292-79.
948 34-50

Сальон мужеського кравецтва
В. ЦУКЕРКАНДЕЛЬ
Львів, Коллонтая 10. — Тел. 215-37
поручає свої послуги
Має на складі найновіші матеріяли.
Ціни низькі. Ціни низькі.

ЦЕРИ і для
Аптикаря Візля
НІЖНЕ
МИЛО для ЛИЦЯ
і для ДІТЕЙ
Перемишль

„ВОДОТЯГИ"
Бюро технічне і підприємство для інсталяцій водотягових, санітарної техніки та огрівання.
Львів, вул. Пелчинська 22, тел. 23-166.
Станиславів, 3-го Мая 12.

Робітня ювілерсько-золотнича
Йосифа ГАХУЛЯ
Львів, ул. Хорущини 14.
виконує всякі роботи з біжутерії, нові, перерібки, направи скоро і солідно, теж відзнаки товариств, клюбів, жетони, плякети, прапорці, і ін.

Важне для Пань! Важне для Пань!
ПЕРША УКР. РОБІТНЯ ГАПТІВ І ПЛІСУВАННЯ
ОЛЕКСАНДРА БІЛИК
Львів, вул Пілсудського 10.
Виконує: гапти, пліси, ендлі, аплікації, мережки, закладки, обтягання ґудзиків і пр. Виконання солідне. — Ціни найнижчі.
1413 1—6

Присилайте передплату!

Найдешевші меблі
в українській кооперативі
АРХО
Львів, Корняктів 1. Тел.: 272-04

ПОЛЬСЬКА СПОРТОВА КАМЕРА
Ціна зол. 22
KORONA TANKETTE
16 ЗНИМОК ВИМІР. 3x4 цм.

Купуйте тільки знаної доброти
ҐОЛЮБСЬКІ ДЕЛІКАТЕСОВІ СИРКИ
ЕМЕНТАЛЬСЬКІ лагідні в смаку,
ТИЛЬЖИЦЬКІ пікантні в смаку,
КМИНКОВІ служать доброму травленню
САРДЕЛЕВІ побуджують апетит
з назвою „РОТР", бо це товар поживний і дешевий. Вистерігайтесь фальсифікатів. Домагайтеся всюди, замовляйте у фірмі „ROTR", Golub, Pomorze.

Навіть мурин біліє вживаючи цього мила!
мила квітові води косметичні матеріяли
поручає
ВАШЕ ОЧКО
ГАЛИЦЬКА 1. РІГ РИНКУ

КІР
Львів, Уєйського 6
Тел. 280-88.
Станиславів, 3-го Мая 4. II. тел. 255
ПЛЯНИ
КОШТОРИСИ
БУДОВИ.

ПІТ
НІГ, РУК, ПАХВИН
і т. п. зникне при вживанні спеціяльного певного і нешкідливого патентованого пудру „CSAVE" 50 сот.
Пробний пакет. Перфумерія
С. ФЕДЕРА
ЛЬВІВ, ВУЛ. СИКСТУСЬКА 7.
Філія КОПЕРНИКА 15 а.
ФІЛІЯ: ВУЛ. ГАЛИЦЬКА Ч. 18.

БРАТИ ДМИТЕРКИ
єдине українське конц. підпр. автоперевозове
Львів, Ринок 43, тел. 272-48
виконує всякі перевози до всіх і зі всіх місцевостей в краю — дешево, скоро і солідно. Спеціяльні авта для перевозу меблів, з відповідною кваліфікованою обслугою — дають гарантію найкращої доставки.
806 1-30

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0.35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винайми і т. п. . . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . . зол. 450.—
Остання сторінка 1/2 . . . . . . зол. 250.—
Остання сторінка 1/4 . . . . . . зол. 125.—
Остання сторінка 1/8 . . . . . . зол. 70.—

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.

ПАНІ ВЧИТЕЛЬКИ ТА УЧИТЕЛІ, які приїжджають на педагогічні курси до Львова, знайдуть приміщення при інтелігентній українській родині, освітлені мебльовані кімнати з харчем або без ул. Гловінського 2, III. пов. м. 7. 2-2

НАЙДУТЬ ПРАЦЮ

КОНКУРЕНЦІЙНИЙ Весняковий Дім вис. мануфактури і галантерії, шукає агента християн до продажі по селах. Łódź, skrytka 338.

ПАНСІОНИ

ДОРА. Першорядний пансіон „Саренка" (в українській управі) в затишному прегарному місці біля стації положений, поручає сонішні кімнати з великими верандами і з цілоденним першорядним удержанням. Ціни приступні. Студіююча молодь має знижки. 1073 7-7

ЯМНЕ — вілля „Гуцулка" побіч стації відкрита від 15. червня. Здоровий домашній харч. Марія Климакова. 1291 3-3

ПАНСІОН „ЧЕРЕМШИНА" запрошує до себе гостей. Вілля велика, коло „Шаротки" близько двірця, а не при дорозі, з комфортом уладжена, має свій прегарний смерековий ліс. Харч добірний і солідний, на бажання ярський. Зокрема приймає реконвалесцентів до окремої віллі, де мають дбайливу опіку і 6-разове відповідне відживлювання. Зголошення слати на адресу: Наталія Семанюкова, Ворохта, панс. „Черемшина". 1308 3-3

ДОРА! Пансіон „Маляна" давніше „Олена" в найгарнішім і догіднім положенню поручає сонішні кімнати, домашній здоровий харч у власній управі. Зголошення в Управі. 1218 6-10

ГРЕБЕНІВ, пансіон Яблонських у власній управі. 1358 3-4

ВОРОХТА: Пансіон під „Матірю Божою" під управою Т. Дмитеркової, над Прутом, парк, грибне, сонішна пляжа, поручає гарні кімнати з добірним харчем. Ціни приступні. 1316 4-6

ОКОЛИЦЯ РОЗЛУЧА. Кімнати з утриманням винайму, домашня кухня. Інформації: Потоцького 7, партер від год. 5—7. 1342 3-3

ЯМНА — комфортовий пансіон „СВІТЕЗЯНКА". Пляжа, купіль, всякі вигоди. Ціни поміркована. Українська управа. 1362 5-20

КУПНО - ПРОДАЖ

ЇЕДІВНІ найновішої конструкції, машинки до морозива поручає РЕНТШНЕР, Легіонів 37. 1242 6-7

ЛЕКАРСЬКІ КОШИКИ і всякі кошикарські вироби — Виробня „РЕКС", Городецька 47. 1353 3-5

РЕШТКИ на убрання, костюми, тощо поручає дешево „МОТИЛЬ" пл. Голуховських 5/Д. (над Брандштетером). 1392 2-2

ДОБРА НАГОДА. Недокінчений дім критий бляхою, 4 кімнати, кухня, лазничка, комора, пивниця й ін., бальков з терасою, вряниця; пареели до полудня 750 сяжнів квадр. в Руднї — Зимна Вода, 10 мін. їзди авт. зі Львова, 2 мін. ходу від стації. — Відомости подасть Т-во „Супруга", Львів, Коперника 26. 1402 1—2

КУПЛЮ верх, що грає (полатинку) на 2—3 мельодії. Листи до „Діла" під „Годинник". 1404 1—1

ПОЛОТНА льняні (ручної роботи) поручає по найнижчих цінах „ВОЛОКНО", Львів, Замарстинівська 29. 1407 1—4

РІЖНІ

ВІЧНІ ПЕРА направляє найкраще „ПРЕЦИЗІЯ", тепер Шайноги 1. 1133 7-0

ГОДИННИКИ і біжутерію найпрецизніше направить українська фірма П. Карпинця у Львові вул. Домініканська ч. 7. 1930 60-0

СЕКРЕТ доброї направи годинника — це додаток оригінальних частин годинника. Великі оригінальні частини має тільки мистець годинникарства **Ґутерман, Сикстуська чотирнацять.** 1105 7-12

МЕШКАННЯ перед уживанням треба очистити від блощиць свічкою С-І АЗ. Дістанете всюди. 1297 3

МИХАЙЛО ІЛЬКІВ будівельний майстер виконує нові будови та відновлює фасади. Зголошення: Стечковського ч. 1. 1406 тел. 118-61. 1—3

СТАРУ ГАРДЕРОБУ мужеську — міняємо на наймодніші бельські матеріяли. Телефон 270-25. 141 1—2

1. ЗОЛОТИЙ — перероблюю капелюхи жіночі, мужеські, найновіші моделі. Коперника 26, подвіря. 1405 1—1

ПЕРЕЛИЦЬОВУЮ, направляю, перероблюю, шию гардеробу жіночу, мужеську. Коперника 26, подвіря. 1405а 1—1

ЛІКАРСЬКА ПОМІЧ

Спец. скірн., венер. недуг і косметики

Др. ФІШЕР

б. лікар (асистент) Клінік у Берліні, Празі, Відні орд. КІЛІНСЬКОГО 3 (напроти Від. Кавярні) тел. 251-68. 2143

Д-р Михайло Дубовий

ординує у шкірних і венеричних недугах і лікарській косметиці

Львів, Костюшка 4.

Окремі сепаратнкові ждальні.

Кожна мудра й інтелігентна жінка знає, що у випадках, де лікар стверджує пропуклину (брух) або обниження жолудка, треба миттю звернутися до

Заведення спеціяльно патентованих
БАНДАЖІВ М. ФРАЙЛІХА
Львів, Городецька 35,

де дають фахові інформації та виробляють індивідуально для кожного хорого бандаж — під гарантією і по дуже приступній ціні.

ОГОЛОШЕННЯ.

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти

1 мм. одношпальтовий або його місце в рубриці оголошень . . . . зол. 0,35
1 мм. одношпальтовий в тексті і новинках . зол. 0.60
1 мм. одношпальтовий на першій сторінці . зол. 0.80

Дрібні оголошення від слова:
матримоніяльні і приват. кореспонденція по зол. 0.15
купно, продаж, винаєм і т. п. . . . . зол. 0.10
шукаючі праці . . . . зол. 0.05
слова товстим друком подвійно.

Остання сторінка 1/1 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/2 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/4 . . . . . зол. [illegible]
Остання сторінка 1/8 . . . . . зол. [illegible]

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло" [illegible] друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів Ринок 10.